

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET
MINISTERIE VAN OORLOG
EN VAN HET
KONINKLIJK NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER

MAANDBLAD

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdredacteur: M. R. H. CALMEYER, Kolonel v. d. Generale Staf
Redacteuren: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
C. v. d. HOOGENBAND, Kolonel v. d. Generale Staf K.N.I.L.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.-Kol. v. d. Gen. Staf
J. J. WIJNSOUW, Majoor v. d. Generale Staf, Secretaris
J. H. JANSEN, Kapitein der Infanterie

116de JAAR

Nr. 8

Augustus 1947

Nadruk verboden

Abonnement f3.— per kwartaal, Overzeesche Gewesten en Buitenland f15.— per jaar. Losse ex. f1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS. Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrekening 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Legerorders 418 Nieuws van de Maand 419

Redactioneel gedeelte

Nederland's Verdediging tegen de Duitse Aanval (IX) 420

Het optreden tegen Krijgstuchtelijke Vergrijpen, door H. H. A. de Graaff, Majoor der Artillerie. 427

De Wapendirecteuren delen U mede 434

De invloed van Gebrek aan Nachtrust op de gevechtsvaardigheid van een brigade van het Korps Marechaussee, door A. Zijlmans, Kapitein der Infanterie K.N.I.L. 435

Aanvullende Schietoefeningen, door J. E. Harders, Kapitein der Infanterie K.N.I.L. 438

De buitenlandsche Genieorganisatie in de laatste oorlog, door H. J. T. M. Lohmeijer, Luit.-Kolonel der Genie 441

De Verbindingsdienst in Ned.-Indië, door J. L. v. d. Vliet, Kapitein der Genie K.N.I.L. 444

Gevaarlijke schrijverij, door D. Brouwer, Kolonel der Infanterie . 448

Afsluitingsvuren bij de lichte Lucht-doelartillerie, door D. A. Bouwhoff, Eerste Luitenant der Artillerie . . 451

Het Inschieten, door C. Diamondt, Majoor der Huzaren 456

De Verbindingstechniek door een Afdeling of een Regiment Veld=Artillerie tijdens het afgeven van Snelconcentraties, door J. Kasten, Eerste Luitenant der Artillerie. 460

Het Verkenningsregiment, door J. L. Maris, Ritmeester der Huzaren . . 464

De Verbindingstroepen, door P. M. Kautz, Kapitein der Genie 467

Officiersopleiding A. D. 1840, door A. J. van Hulsen 470

Verantwoordelijkheid, door C. Diamondt, Majoor der Huzaren 471

Boekbespreking 475

Oude Militaire Gebruiken 475

DE MILITAIRE SPECTATOR

OFFICIEEL ORGAAN VAN HET
MINISTERIE VAN OORLOG
EN VAN HET
KONINKLIJK NEDERLANDSCH-INDISCHE LEGER

MAANDBLAD

Directeur: J. MOORMAN, Res. Luitenant-Kolonel der Infanterie b.d.
Hoofdredacteur: M. R. H. CALMEYER, Kolonel v. d. Generale Staf
Redacteuren: D. A. VAN HILTEN, Generaal-Majoor tit. b.d.
C. v. d. HOOGENBAND, Kolonel v. d. Generale Staf K.N.I.L.
G. J. LE FEVRE DE MONTIGNY, Luit.-Kol. v. d. Gen. Staf
J. J. WIJNSOUW, Majoor v. d. Generale Staf, Secretaris
J. H. JANSEN, Kapitein der Infanterie

116de JAAR

Nr. 8

Augustus 1947

Nadruk verboden

Abonnement f3.— per kwartaal, Overzeesche Gewesten en Buitenland f15.— per jaar. Losse ex. f1.25

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS. Zwarteweg 1, Den Haag, Tel. 18.23.55, Postrekening 44.715

Inhoud

Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Uit de Legerorders 418 Nieuws van de Maand 419

Redactioneel gedeelte

Nederland's Verdediging tegen de Duitse Aanval (IX) 420

Het optreden tegen Krijgstuchtelijke Vergrijpen, door H. H. A. de Graaff, Majoor der Artillerie 427

De Wapendirecteuren delen U mede 434

De invloed van Gebrek aan Nachtrust op de gevechtsvaardigheid van een brigade van het Korps Marechaussee, door A. Zijlmans, Kapitein der Infanterie K.N.I.L. 435

Aanvullende Schietoefeningen, door J. E. Harders, Kapitein der Infanterie K.N.I.L. 438

De buitenlandsche Genieorganisatie in de laatste oorlog, door H. J. T. M. Lohmeijer, Luit.-Kolonel der Genie 441

De Verbindingsdienst in Ned.-Indië, door J. L. v. d. Vliet, Kapitein der Genie K.N.I.L. 444

Gevaarlijke schrijverij, door D. Brouwer, Kolonel der Infanterie . 448

Afsluitingsvuren bij de lichte Lucht-doelartillerie, door D. A. Bouwhoff, Eerste Luitenant der Artillerie . . 451

Het Inschieten, door C. Diamondt, Majoor der Huzaren 456

De Verbindingstechniek door een Afdeling of een Regiment Veldartillerie tijdens het afgeven van Snelconcentraties, door J. Kasten, Eerste Luitenant der Artillerie 460

Het Verkenningsregiment, door J. L. Maris, Ritmeester der Huzaren . . 464

De Verbindingstroepen, door P. M. Kautz, Kapitein der Genie 467

Officersopleiding A. D. 1840, door A. J. van Hulsen 470

Verantwoordelijkheid, door C. Diamondt, Majoor der Huzaren 471

Boekbespreking 475

Oude Militaire Gebruiken 475

OFFICIËLE MEDEDELINGEN

van het

Ministerie van Oorlog

UIT DE LEGERORDERS

Nr. 167. — Oprichtingsdata.

In deze L.O. zijn de data, waarop door de onderscheidene vredesonderdelen der Koninklijke landmacht de oprichting van het betreffende (stam)onderdeel moet worden herdacht neergelegd.

Nr. 168. — Bibliotheken.

In de in deze L.O. vermelde beschikking van 21 Mei 1947, Militair Kabinet Nr. 55, is opgenomen :

- de instelling van de Commissie van toezicht op het militair wetenschappelijke bibliotheekwezen (Bibliotheekcommissie) ;
- de instructie voor de onder a genoemde commissie ;
- het reglement betreffende het gebruik van de militair-wetenschappelijke bibliotheek.

Nr. 172. — Bewegingsvrijheid.

Blijkens het gestelde in deze L.O. wordt geen 48 uur bewegingsvrijheid verleend in de maand, waarin twee of meer dagen verlof (vacantie-, algemeen-, zaken- e.d.) worden genoten.

Nr. 179. — Plaatskaarten.

Van 15 Juni 1947 af worden door de Ned. Spoorwegen aan militairen slechts plaatsbewijzen tegen verminderd tarief verstrekt op vertoon van het Zakboekje K.L. met het daarbij behorende Identiteitsbewijs. Deze bescheiden moeten bij contrôle in de trein en bij het verlaten van het station eveneens ongevraagd worden getoond.

* Nr. 182. — Controleurs M. A.

Met ingang van 1 Februari j.l. werd de functie van controleur der militaire administratie weder ingesteld en het instituut van regionale betaalmeesters — met uitzondering van die in Limburg — opgeheven.

Nrs. 184 en 185. — Rijbevoegdheid van militairen.

L.O. Nr. 184 regelt de instelling van de commissie ontzegging militaire rijbevoegdheid en bevat tevens de opdracht voor deze commissie. De regelen volgens welke aan militairen ook op andere wijze dan bij rechterlijke uitspraak de bevoegdheid tot het besturen van motorvoertuigen kan worden ontzegd, zijn neergelegd in L.O. 185.

Nrs. 188 en 189. — Rechtskundige studie.

Bepalingen welke gelden voor degenen die in aanmerking wensen te komen voor het volgen van de rechtskundige studie, zijn neergelegd in de ministeriële beschikkingen van 30 Mei 1947, Chef G.S., Sectie G 6, Nr. 1004 I en II.

Nr. 191. — Misbruik van enveloppen met dienstaanduiding.

De in deze L.O. opgenomen beschikking van 11 Juni 1947, Afd. S.I. & A. Nr. 13, waarschuwt tegen het ongeoorloofd gebruiken van rijks-eigendommen voor privé doeleinden i.c. dienst-enveloppen en wijst op de strafbaarheid van het onrechtmatig gebruiken van de dienstaanduiding.

Nr. 196. — Donkere uniform voor opperofficieren van de Generale Staf.

Bij K. B. van 19 Mei 1947 Nr. 47 is het boekwerk Uniformen aangevuld met een omschrijving van de donkere uniform met toebehoren en overkleding voor opperofficieren van de Generale Staf.

Nr. 199. — Cursus Hogere Krijgsschool.

Alle tot nu toe gevraagde opgaven c.q. ingediende verzoeken betreffende toelating tot de Hogere Krijgsschool kunnen als vervallen worden beschouwd. Nieuwe verzoeken van officieren genegen de krijgskundige studiën aan de H.K.S. te volgen moeten de Chef van de Gen. Staf uiterlijk 1 Augustus 1947 hebben bereikt. Opgeven kunnen zich officieren in Nederland dienende, niet behorende tot de L.S.K. en aangesteld tot tweede-luitenant in de jaren 1932 t/m 1935.

Nr. 204. — Gebruik van personen-automobielen.

Bij Ministeriële Beschikking van 9 Juni 1947, Mil Kabinet Nr. 52, is een regeling getroffen voor het gebruik van personenautomobielen ; aangezien deze L.O. zeer ingrijpende bepalingen inhoudt doen wij deze in de rubriek „Nieuws van de maand” in extenso afdrukken.

Nr. 205. — Bevorderingen enz.

De Ministeriële Beschikking van 10 Juni 1947, Afd. A I, bur. 1 Nr. 517, bevat aanwijzingen omtrent de wijze van indiening van voor-

stellen tot bevordering, benoeming, en handhaving in rang van officieren en reserve-officieren.

Nr. 206. — Tanken.

Onder intrekking van L.O. 1946 Nr. 247 zijn bij beschikking van 20 Juni 1947 Afd. K-3, Nr. 1101 nieuwe bepalingen vastgesteld omtrent het tanken bij B.O.S.-stations.

NIEUWS VAN DE MAAND

Regeling gebruik personenautomobielen.

Bij de Koninklijke landmacht is een te groot aantal personenautomobielen ingedeeld, terwijl de thans geldende regeling van het gebruik daarvan niet waarborgt, dat zij, die in het belang van de dienst een auto moeten gebruiken, de beschikking over een goede auto kunnen verkrijgen. Anderzijds komen onnodig gebruik en zelfs misbruik nog steeds op grote schaal voor.

Teneinde aan genoemde bezwaren tegemoet te komen, wordt — in uitbreiding van het gestelde in de Ministeriële beschikking van 25 April 1946, Nr. 940 (L.O. 1946, Nr. 129) — het volgende bepaald :

1. Alle personenautomobielen vervallen met ingang van 15 Juli 1947 uit de organisaties der Koninklijke landmacht, de oorlogsformaties, bestemd voor dienst buiten het Rijk in Europa, daaronder *niet* begrepen.

Voor jeeps geldt een afzonderlijke regeling, waarvoor wordt verwezen naar punt 6.

2. Het aldus vrijkomend personeel en materieel komt op genoemde datum ter beschikking van de Commandant verkeerstroepen, die hieruit garnizoensgewijze *centrale garages* zal vormen. De organisatie dier garages zal nader worden bepaald, doch wordt voorlopig geregeld door genoemde Commandant, die tevens voorlopige aanwijzingen voor het gebruik zal geven.

Het automaterieel, ingedeeld bij de centrale garages, moet in een zo goed mogelijke staat verkeren, mede waartoe nieuw ter beschikking komende auto's door de Commandant verkeerstroepen daarbij zullen worden ingedeeld, terwijl overcompleet komend materieel door de zorg van de Kwartiermeester-generaal zal worden afgevoerd.

Aan de geschiktheid voor zijn taak van het bij de centrale garages ingedeeld personeel dient grote aandacht te worden besteed.

3. Het gebruik van personenautomobielen moet worden beperkt tot het voor de goede uitvoering van de dienst strikt noodzakelijke.

Daarom wordt bepaald :

a. Officieren en militairen, beneden de rang van officier, kunnen voor het maken van dienst-reizen slechts dan over een auto beschikken, wanneer het reizen per trein of autobus *bepaald strijdig met het dienstbelang* zou zijn.

Nr. 208. — Bevelsverhouding.

Voor officieren reizende hetzij per schip, hetzij per vliegtuig, van en naar Ned. Indië zijn de bij beschikking van 24 Juni 1947, Afd. K-4, Nr. 1102 vastgestelde bepalingen omtrent de regeling der bevelsverhouding van belang.

b. Voor plaatselijk verkeer mag slechts van auto's gebruik worden gemaakt, wanneer gebruik van openbare vervoermiddelen of rijwielen *niet mogelijk of bepaald schadelijk voor het dienstbelang* zou zijn.

c. Het gebruik van dienstauto's voor het halen en brengen naar bureau's en voor representatieve doeleinden is slechts toegelaten in die gevallen, waarin naar het oordeel van de Commandant verkeerstroepen, bijzondere omstandigheden dit in het belang van de dienst vorderen.

De beperkingen bedoeld onder a, b en c gelden voor opperofficieren en leden van de Legerraad, niet opperofficier zijnde.

d. Zonder machtiging van de Minister mogen geen dienstauto's voor dienstreizen naar het buitenland worden gebruikt.

4. Het gestelde in de voorgaande punten is van gelijke toepassing op burgerambtenaren en ander burger personeel, ressorterende onder het Ministerie van Oorlog.

Het is niet van toepassing op de auto's, welke voor persoonlijk gebruik zijn toegewezen aan de Minister, de Secretaris-Generaal, de Inspecteur-generaal, de Chef van de Generale Staf en de Kwartiermeester-generaal, alsmede — het geval dienende — aan nader door de Minister aan te wijzen autoriteiten.

5. De Commandant verkeerstroepen zal voor elke centrale garage een lijst vaststellen van autoriteiten en commandanten, die met *prioriteit* van een auto gebruik kunnen maken, zulks met dien verstande, dat alle auto's, voor zover de prioriteitsgebruikers deze niet persoonlijk benutten, naar behoefte voor andere diensten worden gebruikt.

6. *Jeeps* kunnen tot het strikt nodige aantal bij bepaalde organisaties ingedeeld blijven, doch verbonden aan het onderdeel en niet aan een bepaalde functionaris. Voor zover zulks niet het geval is gelden de organisaties met ingang van 15 Juli 1947 als in deze zin gewijzigd.

Deze voertuigen mogen uitsluitend worden gebruikt bij en ten behoeve van oefeningen, alsmede bij het verlenen van militaire bijstand. De Commandant verkeerstroepen bepaalt garnizoensgewijze of de in het garnizoen aanwezige jeeps in een centrale garage kunnen worden opgenomen en is gerechtigd aanwijzingen te geven betreffende het beheer.

Einde van de Officiële Mededelingen van het Ministerie van Oorlog

Publicaties van het Krijgsgeschiedkundig Instituut van de
Generale Staf uit het in bewerking zijnde stafwerk

Nederland's verdediging tegen de Duitse aanval

De Krijgsverrichtingen op het Zuidfront van de Vesting Holland (IX)

(Schets 7 op blz. 474, 4 foto's.)

Nadat de overtocht over het Hollandsch Diep van 3 G.B. had plaats gevonden, verstrekke de B.C. op de commandopost te Puttershoek inlichtingen over de samenstelling en de aankomst van dit bataljon en ontving hij van C.-Groep Kil de inlichtingen over de toestand, waarover deze beschikte, o.m. betreffende het voorgenomen optreden der Lt.Div., zomede het bevel:

„3 G.B. overschrijdt de Oude Maas, rukt op naar Waalhaven en doet, na het einde van een door de „Royal Airforce” uit te voeren luchtbombardement (2.20), een aanval op dit vliegveld ten einde dit, in samenwerking met aldaar strijdende Mariniers, te hernemen”.

De in dit bevel vervatte mededelingen omtrent het optreden van de Mariniers en van de Britse luchtmacht berustte op door C.-Groep Kil telefonisch van C.Vg.H. ontvangen inlichtingen. In dit verband zij tevens vermeld, dat laatstgenoemde commandant een paar uur later (22.35) mededeelde, dat het optreden van de Lichte divisie vertraging ondervond, daar deze eerst bij het aanbreken van de dag zou beginnen de Noord te forceren. Deze mededeling gaf C.-Groep Kil echter geen aanleiding verandering te brengen in de aanval van 3 G.B.

In een bespreking op de commandopost van C.-Groep Kil werd het volgende *aanvalsplan* vastgesteld.

„3 en 4-3 G.B. (de beide compagnieën op rijwielen) forceren, gesteund door de zware wapenen, van dit bataljon en het zich aldaar bevindende detachement (blz. 182), de hefbrug bij Barendrechtseveer. Hiertoe wordt 4-3 G.B. door middel van het pontveer te Puttershoek over de Oude Maas gezet, ten einde over Heerjansdam naar Barendrechtseveer op te rukken en de vijand aldaar in de flank aan te vallen. Gelijktijdig hiermede valt 3-3 G.B., met vuursteun der zware wapenen, in front aan. Nadat de vijandelijke weerstand is overwonnen, marcheert 3 G.B. (min 1 en 2) via Koedood en Smitshoek naar Halte ten Zuidoosten van het vliegveld Waalhaven en stelt zich hier voor de aanval gereed.

I en 2-3 G.B. overschrijden — onder achterlating van de vrachtauto's — bij 't Nieuwe Veer (Pontveer) te Goidschalwoord de Oude Maas, marcheren naar Kp. 1 ten Zuidwesten van het vliegveld Waalhaven en stellen zich hier voor de aanval gereed. Hierbij dekt 2-3 G.B. de linkerflank van 1-3 G.B. tegen vijand, die zich mogelijk in de omgeving van Rhoon bevindt.

De aanval wordt begonnen bij het einde van het bombardement door de „Royal Airforce” (te verwachten omstreeks 2.20, volgens een later ontvangen bericht omstreeks 3.00).”

C.-3 G.B. vestigde zijn commandopost te Blaak, ten Zuiden van de Hefbrug en verkende de overgangspunten. Hierbij bleek, dat het veer te Goidschalxoord op last van C.-Groep Spui tot zinken was gebracht, zodat alhier moest worden overgezet met een motorboot en twee roeiboten. Bij de haven bevond zich een groep van 1-III-34 R.I. In de loop van de avond wierpen vijandelijke vliegtuigen mijnen in de rivier.

Ondertussen voltrok zich de opmars van het bataljon.

3 en 4-3 G.B. bereikten tegen het aanbreken van de duisternis Blaak, en ontvingen van de Bataljonscommandant de uit het vorenstaande aanvalsplan voortvloeiende bevelen. 3-3 G.B. nam stelling langs de Zuidoever van de Oude Maas ter weerszijden van de Hefbrug, terwijl 4-3 G.B. naar Puttershoek marcheerde en aldaar kort na middernacht over de Oude Maas werd gezet. Tussen 22.00 en 23.00 kwam 1-3 G.B. per auto te Goidschalxoord aan, waarna ook de commandant dezer compagnie van bevelen werd voorzien en daarbij opdracht kreeg ten Noorden van de Oude Maas in de beveiliging van zijn linkerflank te voorzien door het uitzenden van een sectie, tenzij 2-3 G.B. tijdig aankwam, in welk geval C.-1-3 G.B. dit onderdeel onder zijn bevel moest nemen en voor flankdekking gebruiken. De bij 1-3 G.B. ingedeelde zware wapenen (1 sectie zw.mitr., 1 sectie mr. en 2 sectiën pag) werden door de B.C. aan 3-3 G.B. toegevoegd en mede in stelling gebracht. 2-3 G.B. (min twee sectiën), plus een sectie zw. mitrs. bereikte eerst 11 Mei omstreeks 2.30 zeer vermoeid Goidschalxoord en trof aldaar 1-3 G.B. nog aan.

Het was derhalve reeds te voorzien, dat van een aanval op Waalhaven bij het einde van het Engelse luchtbombardement (3.00) geen sprake zou zijn. Niettemin liet de onderneming zich nog hoopvol aanzien.

Tussen 3.30 en 4.30 begon bij Goidschalxoord het overzetten van 1-3 G.B. en 2-3 G.B. (min twee sectiën, versterkt met een sectie zw.mitr.). Ten einde door motorgeronk de beweging niet te verraden werd aanvankelijk uitsluitend gebruik gemaakt van de beide roeiboten (capaciteit van elk 10 man), die door soldaten werden geroeid, aangezien de veerlieden dit, met het oog op de afgeworpen mijnen, weigerden. Toen dit al te veel tijd in beslag bleek te nemen, werd ook de motorboot (met een capaciteit van 50 man) ingeschakeld.

Omstreeks 6.00 waren de compagnieën overgezet, zonder dat weerstand was ondervonden.

De noordelijke oever bleek niet bezet te zijn, wel werden in de nabijheid valschermen en kisten met mortiermunitie aangetroffen, terwijl boeren waarschuwden voor verklede parachutisten.

Enige tijd later marcheerde de Res.kapitein C.-2-3 G.B., met zijn beide sectiën, die tot taak hadden gekregen de linkerflank van de andere compagnie te dekken langs de Portlandse Zeedijk en de Oude Weg in de richting van Waalhaven af.

Helaas volgde de Kapitein C.-1-3 G.B., niet, zoals was afgesproken, dit voorbeeld, doch bleef, onder de indruk van een groot aantal vijandelijke transportvliegtuigen, die laag over het terrein vlogen, met zijn compagnie ter plaatse. Vervolgens oordeelde deze kapitein het dienstig de compagnie voor de afmars brood en koffie te doen nuttigen. Een en ander moest over het water worden aangevoerd, zodat hiermede geruime tijd verloren ging.

Ondanks de getroffen veiligheidsmaatregelen werd de compagnie omstreeks 7.00 tijdens het nuttigen van de morgenmaaltijd verrast door mitrailleurvuur uit N.O. richting, blijkbaar komende van de Molenpolderse Zeedijk en de Essendijk. De compagnie nam stelling achter de Portlandse Zeedijk en beantwoordde het vuur met haar lichte en zware mitrailleurs.

Afb. 6a. Zuidzijde

Afb. 6b Zuidzijde

Afb. 6a—d. De hefbrug over de Oude Maas bij Parendrechtseveer met de op 11 Mei door het vuur van 1-1-23 R. A. vernielde fabriek op de Noordoever.

De Kapitein C.C. zond een ordonnans naar C.-2-3 G.B., met opdracht zo spoedig mogelijk naar het veer terug te keren. De beide sectiën, waaruit laatstgenoemde compagnie bestond, die reeds tot omstreeks 2 km van Waalhaven waren genaderd, keerden derhalve op hun schreden terug en voegden zich achter de Portlandse Zeedijk bij de 1e Compagnie. Tevens zond de C.C. een ordonnans naar de B.C. te Blaak, met bericht, dat hij tegen de Essendijk op zodanige weerstand, verdeeld over een groot aantal punten, was gestoter, dat hij de terugtocht had moeten aanvaarden. Zoals wij uit het voorgaande zagen, was dit een voorstelling van zaken, die een verkeerd beeld van het gebeurde gaf. De Majoor B.C. zond dit bericht door naar C.-Groep Kil, wie dit om 7.35 bereikte.

Deze antwoordde om 7.40 met het *bevel* :

„Waarom terugtrekken wanneer er weerstand is? Ten minste vasthouden bruggenhoofd op noordelijke oever en zodra mogelijk voorwaarts.

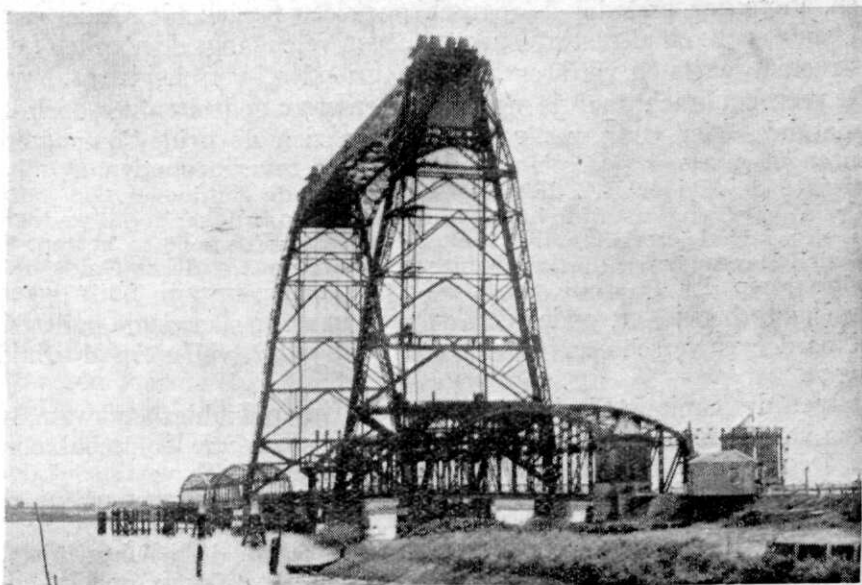
Uit Rotterdam wordt ook aangevallen.

Zelf er heen en het commando nemen”.

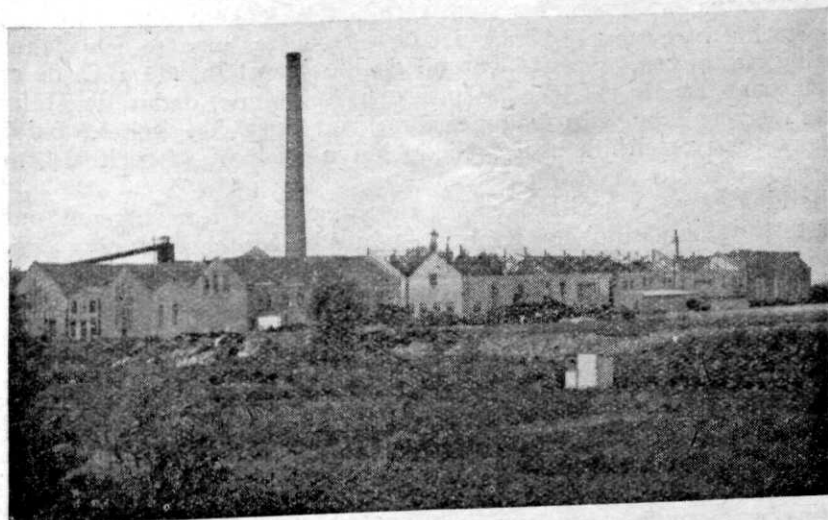
De Majoor B.C. begaf zich daarop naar Goidschalxoord, terwijl korte tijd later ook de Chef Staf der Groep Kil, niet gerust op de gang van zaken, achter op een motorrijwiel daarheen reed. Bij diens aankomst had het drama zich echter reeds voltrokken.

Hoewel, behalve het uit Noordoostelijke richting komende mitrailleurvuur, van de vijand weinig of niets viel te bespeuren, was de geringe vuurdiscipline en gebrekkige geoefendheid van de manschappen van 3 G.B. oorzaak, dat in het wilde weg werd gevuld, waarbij sommige mitrailleurshutters op korte afstand voor zich in de grond schoten, zodat bij 1-3 G.B. spoedig munitiegebrek begon te ontstaan.

Aanvulling uit de bataljonsgevechtstrein, die zich bij Heinenoord bevond, was niet mogelijk, daar de boten zich op de Zuidoever bevonden en de veer-

Afb. 6 c. Noordzijde.

Afb. 6 d. Machiefabriek op de Noordoever.

lieden weigerden te varen. De Kapitein, C.-2-3 G.B. stelde, nadat hij zich met zijn beide sectiën weder bij de andere compagnie had gevoegd, vast, dat generlei poging was gedaan om uit te vinden hoe sterk de vijand was en waar deze zich bevond. Hij begaf zich daarop, ten einde een en ander te onderzoeken, persoonlijk met 1 onderofficier en 3 man op patrouille. Niet ver van het veer verwijderd, werden zowel de patrouille als de compagnieën, door de blijkbaar ongemerkt genaderde vijand, op korte afstand onder een hevig en goed gericht mortiervuur

genomen. Plotseling brak bij de manschappen een paniek uit. Onder het wegwerpen van wapens en uitrustingsstukken liepen velen langs de noordelijke Maasoever stroomafwaarts en verdwenen in de grienden, verscheidenen zwommen over. De veerman bracht met de motorboot een groot gedeelte over, doch staakte dit, nadat hij onder vuur was genomen, toen zich de beide Compagniescommandanten en ongeveer $1\frac{1}{2}$ sectie nog op de Noord-oever bevonden. Op dit ogenblik bereikte de Majoor B.C. het overzetspunt op de Zuidoever. Hij oordeelde het onder de gegeven omstandigheden onmogelijk een bruggenhoofd te doen vasthouden en wilde de veerman dwingen het overzetten voort te zetten. Echter meldde zich hiertoe vrijwillig een soldaat, behorende tot de te Goidschalxoord aanwezige groep der 3e sectie van 1-III-34 R.I., die, op zijn buik liggende in een klein motorbootje, er, ondanks 's vijands vuur, in slaagde de in de grienden op de Noordoever verscholen resten van 1 en 2-3 G.B. veilig op de Zuidoever te brengen.

Juist toen de Kapitein Chef van de Staf der Groep Kil hier aankwam, werden de resten van de beide compagnieën in de Dorpsstraat van Goidschalxoord verzameld. De vijand vuurde van de Noordoever op ieder zich vertonend doel. De compagnieën waren zeer gedemoraliseerd, enkele manschappen moesten worden weerhouden om door de weilanden naar het Zuiden te vluchten.

Bij de 1 Comp. ontbraken omstreeks 20 man, 8 van de 9 lichte mitrs., vele geweren en uitrustingsstukken. Bij de twee sectiën der 2 Comp. ontbraken eveneens verscheidene manschappen, die zich in de loop van de dag allen echter weder hebben gemeld, en 3 van de 6 lichte mitrs. De sectie zware mitrs. had een der beide stukken achtergelaten. Buiten gevecht gesteld bleken later 4 gesneuvelden, 4 zwaar gewonden, waarvan er 2 zijn overleden, en enkele licht gewonden.

Aangezien het niet mogelijk was met deze troep ter plaatse een nieuwe overgangspoging te wagen, gelastte vorenbedoelde Kapitein, de B.C. de compagnieën zich naar Blaak te doen verplaatsen, ten einde, nadat de Hefbrug bij Barendrechtseveer zou zijn geforceerd, aldaar met het gehele bataljon de Oude Maas te overschrijden. Eerstbedoelde officier begaf zich daarop naar de Hefbrug.

Hier hadden zowel 3-3 G.B. als het meergenoemde detachement onder een Res. Eerste Luitenant sinds het aanbreken van de dag met spanning gewacht op het ingrijpen van 4-3 G.B. De Res. Eerste Luitenant, wie de Res. Kapitein, C.-3-3 G.B., het bevel ter plaatse liet behouden, had, tezamen met een andere Res. Eerste Luitenant dezer compagnie, het aanvalsplan vastgesteld. Zodra de aanval van 4-3 G.B. in de flank van de vijand, genesteld in en bij de ten Noorden van de Hefbrug gelegen fabriek, zich tekende, zou 3-3 G.B., gesteund door de aanwezige zware wapenen (6 zware mitrs., 3 mortieren en 2 stukken pag. 1), in twee colonnes met éénen ter weerszijden van de verhoogde weg, die naar de brug voert, oprukken en vervolgens over de brug stormen. De rechter colonne zou daarop naar rechts de linker colonne naar links afbuigen en, gevolgd door een sectie zware mitrs., een bruggenhoofdje vormen.

Toen de morgen, onder het af en toe wisselen van vuur met de bezetting van de fabriek, omging zonder dat iets van 4-3 G.B. werd bemerkt, besloten de beide luitenants niet langer te wachten, doch tot de stormaanval over te gaan. Op dit ogenblik verscheen de Kapitein Chef van de Staf der Groep Kil, die het aanvalsplan goedkeurde, doch van oordeel was, dat, alvorens met enige kans op

¹⁾ De beide andere stukken waren meer achterwaarts opgesteld.

succes over de omstreeks 500 m lange smalle brug kon worden gestormd, een inleidend artillerievuur noodzakelijk was.

De mogelijkheid hiertoe was aanwezig, daar 1-II-23 R.A., onder een Res. Kapitein, zich juist in de nabijheid van Blaak bevond. Zulks was het gevolg van de omstandigheid, dat C.Vg.H. de C.-Groep Kil omstreeks 5.00 telefonisch had verzocht een batterij naar het Noorden te verplaatsen ten einde hiermede storend vuur op Waalhaven te geven, aangezien de afdeling 10 veld van I L.K., die hiermede was belast, door munitiegebrek tijdelijk het vuur had moeten staken. Om 5.10 kreeg C.-1-II-23 R.A. van de Groepsartilleriecommandant, opdracht de stukken op de munitie-auto's naar Goidschalxoord te verplaatsen ten einde het verlangde vuur af te geven. Onderweg ontving de Bt.C. echter van de zich te Oud-Beyerland bevindende Artilleriecommandant Zuidfront bevel weder om te keren daar de Duitsers bij Goidschalxoord over de Oude Maas zouden zijn. Dit valse bericht was veroorzaakt door het aldaar over de rivier terugtrekken van 1 en 2-3 G.B. Zodoende kon de Kapitein, Chef van de Staf der Groep Kil, de terugtrekkende batterij om 10.20 bevel geven onverwijld in stelling te komen tot steun van de aanval op Barendrechtseveer. De batterij kwam in stelling nabij St. Anthonypolder en zond een waarnemer met een U.K.G.-toestel naar de brug.

Het belang van de aanval werd intussen nog onderstreept, daar C.Vg.H. om 10.20 de C.-Groep Kil telefonisch in kennis stelde met zijn aan de Lichte divisie gegeven opdracht om het Eiland van Dordrecht van vijand te zuiveren en vervolgens over Wieldrecht en Barendrecht op te rukken naar Rotterdam. De Kolonel, Commandant Groep Kil stelde zijn Chef Staf met deze mededeling in kennis, die daarop de mannen van 3-3 G.B. toesprak en op het belang wees de brug in handen te krijgen. De troep toonde zich van goede wil.

Om 12.30 volgde de inleidende beschieting op de fabriek, versterkt door infanterievuur uit de vuurbasis onder bevel van de Luitenant Detachementscommandant. De groepen van 3-3 G.B. rukten ter weerszijden van de weg in twee colonnes met éénen op, respectievelijk onder de Res. Kapitein C. 3-3 G.B. en een luitenant dezer compagnie. Omstreeks gelijk met het einde van het artillerievuur sprong deze luitenant, het pistool in de vuist, op de brug en stormde, gevolgd door zijn mannen, voorwaarts.

De groepen onder de Res. Kapitein bereikten de brug niet, doch bleven, op enige afstand daarvan, tegen de berm van de weg gedrukt liggen. Ondanks het doorgezette vuur der zware infanteriewapenen sloeg een hevig vijandelijk vuur de stormenden tegemoet en deed, met uitzondering van bovengenoemde luitenant, die tevergeefs trachtte zijn mannen mede te slepen, allen zich op het brugdek neerwerpen. Ook de Chef van de Staf der Groep Kil, die zich daartoe naar voren begaf, slaagde er niet in de beweging weer in gang te krijgen. Bij het toenemen der verliezen sprongen de overlevenden van het brugdek, waarop de officieren de compagnie in de uitgangstelling achter de rivierdijk weder verzamelden en in stelling brachten. De compagnie had 4 doden, 4 zwaar- en 8 lichtgewonden verloren, terwijl 3 lichte mitrailleurs op en bij de brug waren achtergelaten. Door 's vijands voortgezet granaatwerpervuur werd korte tijd later de commandant der sectie mortieren zwaar gewond.

De Chef van de Staf beval de compagnie zich voorshands ter verdediging in te richten en deed, ter opheffing van het moreel, door 1-I-23 R.A. een vergeldingsvuur afgeven, waardoor enige tijd later de fabriek in brand werd geschoten.

Toen hij zich inmiddels weder naar de commandopost van Groep Kil begaf ontmoette hij omstreeks 13.00 nabij Puttershoek 4-3 G.B. Deze compagnie was, zoals wij vermelden, nacht 10/11 Mei aldaar over de Oude Maas gezet. De Res.-Kapitein C.C. liet de rijwielen bij het veer achter en rukte te voet langzaam op. Bij Heerjansdam gekomen vernam de Compagniescommandant van de burgemeester dat Barendrecht en Rijsoord door sterke vijandelijke afdelingen bezet waren. Van een tweetal uit de richting van Barendrecht komende Duitse motorrijders werd er één neergeschoten. De Res. Kapitein C.C. waagde het thans niet verder op te rukken, doch deed terugmarcheren en stak omstreeks 13.00 bij Puttershoek weder de Oude Maas over. Door aldus de hem gegeven opdracht niet uit te voeren was hij oorzaak dat de aanval op Barendrechtseveer mislukte.

Onder de gegeven omstandigheden was een weder opvatten van de aanval over de Oude Maas voor het ogenblik onmogelijk. Tal van vijandelijke vliegtuigen beheersten het luchtruim. Drie der vier compagnieën van 3 G.B. waren zeer geschokt en ten dele ontwapend. De oververmoeide troepen behoefden dringend enige rust. C.-Groep Kil besloot derhalve 3 G.B. (min 4), rechtstreeks gesteund door 1-II-23 R.A., en versterkt met het bovengenoemd detachement, voorhands te bestemmen tot verdediging van de Oude Maas tegen eventuele vijandelijke overgangspogingen. 4-3 G.B. werd voorhands aangewezen tot Groepsreserve te Maasdam. Een en ander met de bedoeling om in de vroege morgen van 12 Mei de aanval op Barendrechtseveer te herhalen.

C.-3 G.B. ontving daartoe om 15.00 het volgende *bevel* :

„3 G.B. (min 4), versterkt met delen van 28 R.I., houdt Zuidoever Oude Maas tegenover Barendrechtse Hefbr. onvoorwaardelijk in handen. Rechtstreekse steun 1-II-23 R.A.

Het Bat. treft voorbereidingen om, volgens mijn nader bevel, morgen (12/5) bij het aanbreken daglicht Hefbr. te bestormen en huizengroep Barendrechtseveer te nemen. Deze actie zal worden gesteund door een aanval van 4-3 G.B. over Heerjansdam”.

De opmars van 3 G.B. tegen Waalhaven was derhalve aan de Oude Maas evenzo blijven steken als die van de Lichte divisie aan de Noord. Het voorgaande toont duidelijk, dat de weinige doortastendheid van een deel der aanvoerders van 3 G.B., naast de geringe gevechtswaarde van de troep, oorzaak was van het mislukken der onderneming. Zoals zal blijken, lieten de snel wisselende omstandigheden niet toe deze te herhalen. Het optreden van de luitenant van 3-3 G.B. en zijn mannen vormt een lichtpunt in het donker tafreel, terwijl ook de Kapitein, C. van 2-3 G.B., een gunstige uitzondering maakt.

Een verzachtende omstandigheid voor het falen van 3 G.B. vormen de moeilijke omstandigheden waarin dit plotseling uit de sleur van de rustige wacht-dienst weggerukte bataljon zich zag geplaatst.

REDACTIEWIJZIGING

Kapitein der artillerie J. A. A. WIJNEKES, die tot dusver in de redactie in het bijzonder aangelegenheden betreffende de opleiding verzorgde, is, door verandering van werkzaamheden, niet meer in staat deze taak uit te voeren en treedt daarom 1 September 1947 uit de redactie.

Wij danken hem voor hetgeen hij voor de Militaire Spectator en daarmee voor de Koninklijke landmacht verrichtte.

Wij vonden Luitenant-kolonel van de Generale Staf G. J. LE FÈVRE DE MONTIGNY, Hoofd der Sectie „Opleidingen” van de Generale Staf, bereid bedoelde taak over te nemen.

HET OPTREDEN TEGEN

KRIJGSTUCHTELIJKE VERGRIJPEN

door *Mr H. H. A. DE GRAAFF, Majoor der Artillerie*

In een vorig opstel hebben wij de verantwoordelijke positie van de militaire meerdere, in het bijzonder van de commandant besproken en er op gewezen dat de met enige rang beklede militair bij het aankweken van krijgstucht bij zichzelf behoort te beginnen en er zich van bewust moet zijn dat door het voorbeeld, dat hij zijn ondergeschikten geeft, een grote invloed, ten goede of ten kwade, kan worden uitgeoefend.

Het op de juiste wijze handhaven van de tucht is een kunst die men niet uitsluitend uit de boeken kan leren. Sommigen leren het nooit, anderen hebben er van hun eerste intrede in het militaire leven niet de minste moeite mee, doch de meesten ontwikkelen zich geleidelijk, lerende deels van anderen die hen van hun ervaring laten profiteren, deels in de eigen practijk, zij het soms met vallen en opstaan.

Het is niet zo, dat de voorschriften op dit gebied niet juist of niet volledig zouden zijn. Maar zij zijn niet méér, en kunnen ook niet meer zijn dan algemene aanwijzingen en een omschrijving van bepaalde bevoegdheden en bepaalde verplichtingen. Zij kunnen niet meer zijn, omdat vergrijpen tegen de tucht op de meest verschillende wijzen en onder de meest verschillende omstandigheden door de meest verschillende personen kunnen worden gepleegd, en elke situatie een eigen oplossing kan hebben die in de practijk gevonden wordt, maar die men in de theorie misschien zelfs in het geheel niet mogelijk zou hebben geacht.

De geschreven regelen omtrent de tuchthandhaving zijn dan ook (wij zullen het hieronder zien) vrij sober en eenvoudig. Met een theoretische behandeling ervan bij een cursus of een opleiding is men vrij gauw klaar, al zal een goede instructeur juist bij dit onderwerp graag wat langer stilstaan ten einde met zijn leerlingen over de practijk te spreken, voorbeelden te geven, de leerlingen hun eigen ervaringen te laten vertellen en hier commentaar op te leveren. En bij het behandelen van voorbeelden uit de practijk is de belangstelling van de leerlingen in de regel heel wat levendiger dan wanneer men de artikelen van wetten en voorschriften de revue laat passeren.

Toch mag men niet uit het oog verliezen dat elke juiste oplossing van een tuchtrechtelijke puzzle in overeenstemming met en gebaseerd op de voorschriften moet zijn. Meerderen zowel als minderen zijn in hun optreden niet geheel vrij, hun rechten en verplichtingen worden door de voorschriften bepaald en wie meent zich in de practijk wel te kunnen redden zonder kennis van die voorschriften zal zich vroeg of laat schuldig maken aan overschrijding van zijn bevoegdheid, en tekort schieten in het nakomen van zijn verplichtingen.

Wij zullen wellicht later nog gelegenheid hebben tot het bespreken van enige gevallen uit de practijk maar menen goed te doen met tevoren de met de tuchthandhaving verband houdende bepalingen uit de voorschriften aan een beschouwing te onderwerpen.

In de eerste plaats verdient dan de aandacht de omschrijving van het begrip „krijgstucht”, gegeven in art. 1 van het Reglement betreffende de Krijgstucht :

„De krijgstucht omvat de handhaving van regelmaat en orde in alle, zelfs in de schijnbaar nietige zaken, de militaire dienst betreffende ; stipte nakoming van alle voorschriften en nauwgezette voldoening aan de ter zake van de dienst gegeven bevelen, ook waar deze slechts kleinigheden betreffen. Zij eist een voortdurend besef van ondergeschiktheid aan iedere hoger geplaatste, het nalaten van elk min voegzaam en met de waardigheid van de militaire stand strijdig gedrag en in het algemeen *onafgebroken plichtsbetrachting.*”

Dat hier het grote belang van de „schijnbaar nietige zaken” en van de „kleinigheden” zo onderstreept wordt wekt, onder vredesomstandigheden, soms een zekere wrevel. Men staat gauw klaar met het verwijt van „pietluttigheid”. Maar zo goed als een uurwerk of een gecompliceerde machinerie ten gevolge van een kleinigheid tot stilstand gedwongen kan worden, zo kan ook in een gecompliceerd organisme als een leger nu eenmaal is, een schijnbaar kleine fout tot catastrophale gevolgen leiden.

De practijk van de laatste oorlog heeft het herhaaldelijk aangetoond. Een kleine fout bij het aanbrengen van de springlading deed een belangrijke brug intact blijven, een kleine slordigheid bij een berekening legde troepen onder eigen artillerievuur, een verzuimde melding eigen stellingen onder bombardement. En als in de strijd de kleinigheden zó belangrijk kunnen zijn moet de militair in de periode van zijn scholing, dus in vreedstijd, er aan gewend worden „op de kleintjes te passen”.

De noodzakelijkheid van het onderhouden van de krijgstucht zoals die in het aangehaalde art. 1 R.K. omschreven is, vinden wij vastgelegd in art. 1, punt 1 van het Voorlopig Reglement op de Inwendige Dienst der Koninklijke Landmacht, met de woorden :

„Hare Majesteit de Koningin begeert, dat bij alle onderdelen de krijgstucht naar de eis worde onderhouden, op een wijze, welke, gegrond op rechtvaardigheid en standvastigheid, de ondergeschikten tot goede plichtsvervulling aanspoort,”

terwijl de vraag, of een meerdere nu wel altijd verplicht is op te treden tegen te zijner kennis gekomen krijgstuhtelijke vergrijpen, een onontkoombaar antwoord vindt in art. 27 R.K., waarvan de eerste twee leden luiden :

1) „De handhaving van de krijgstucht is opgedragen aan ieder, die bij de krijgsmacht met enig gezag is bekleed, en in het bijzonder aan de commanderende officieren, daarin bijgestaan door de onder hun bevel dienende officieren en onderofficieren, terwijl ieder militair verplicht is tot de instandhouding van een goede krijgstucht mede te werken.

2) De meerdere die nalaat op te treden tegen te zijner kennis gekomen krijgstuhtelijke vergrijpen maakt zich daardoor zelf aan een krijgstuhtelijk vergrijp schuldig.”

De meerdere moet dus *altijd* optreden bij het constateren van een krijgstuhtelijk vergrijp, ongeacht of hij in uniform dan wel in burger gekleed is, ongeacht of hij dienstdoende dan wel met bewegingsvrijheid of met verlof is.

Waarin dat „optreden” moet bestaan, wordt door art. 27 R.K. niet verder aangegeven. Vanzelfsprekend wordt het antwoord op deze vraag in de eerste plaats bepaald door het *doel*, dat men met het optreden moet bereiken.

Dit doel is in het algemeen drieledig.

In de eerste plaats moet de meerdere de onkrijgstuchtelijke gedraging zo enigszins mogelijk *doen ophouden*.

Dan moet het optreden leiden tot *correctie van de dader*.

En voorts moet het optreden gericht zijn op *bevestiging van het gezag*, zowel tegenover de dader zelf als eventueel tegenover andere militairen die van het krijgstuchtelijke vergrijp getuige zijn geweest en op wier toekomstig gedrag het optreden van de meerdere grote invloed kan hebben.

Ook de middelen, waarover de meerdere die tegen een krijgstuchtelijk vergrijp moet optreden, beschikt, zijn in het algemeen drieërlei, nl. :

terechtwijzing¹⁾,
rapport maken, en
voorlopig arrest aanzeggen.

Deze middelen kunnen door ieder meerdere worden gehanteerd. De bevoegdheden tot krijgstuchtelijke bestraffing en tot verwijzing naar de militaire rechter waarover het tweede lid van art. 28 R.K. spreekt, komen slechts aan enkele categorieën van meerderen toe en blijven hier voorlopig buiten beschouwing.

Over de terechtwijzing spreekt het 2e lid van art. 28 R.K. als terloops:

„De meerdere zal de aan hem ondergeschikte militairen door voorbeeld, aanmoediging en beloning opwekken tot getrouwe plichtsvulling, doch, waar nodig, ook met gestrengheid tegenover hen optreden door terechtwijzing”.

Het rapport wordt niet met zoveel woorden in wet of reglement genoemd, doch is het onvermijdelijke middel dat moet worden gebezigd als men het krijgstuchtelijke vergrijp ter kennis van een tot straffen bevoegde meerdere van de schuldige wil brengen.

Het voorlopig arrest vindt zijn wettelijke basis in art. 44 W.K.

Wij zagen reeds, dat de meerdere *verplicht* is op te treden tegen te zijner kennis gekomen krijgstuchtelijke vergrijpen. Gelukkig heeft de meerdere echter vrijheid om in elk geval zelf uit te maken met welk middel dit optreden zal geschieden. Slechts in enkele gevallen is het rapporteren uitdrukkelijk voorgeschreven (men denke aan wacht- en inspectierapporten, e.d.). Dus vrijheid om te kiezen, maar ook verantwoordelijkheid voor de keuze, want de meerdere die wel optreedt, maar dit niet krachtig genoeg doet, schiet evenzeer tekort in de hem opgelegde taak van tuchthandhaving als degene die in het geheel niet optreedt !

In het algemeen zal de meerdere, bij het bepalen van de wijze van optreden, zich moeten laten leiden door :

de ernst van het gepleegde vergrijp,
de persoon van de dader,
de omstandigheden waaronder het feit is gepleegd.

Ofschoon in sommige gevallen een ogenblikkelijk fors optreden nodig kan zijn, zal er in het algemeen naar moeten worden gestreefd, het gewenste resultaat met een zo gering mogelijk middel te bereiken. Er moet een zeker *e v e n w i c h t* zijn

¹⁾ Ofschoon de taalkundige betekenis van „terechtwijzing, „aanmerking” en „berisping” nagenoeg dezelfde is, zal men, ter voorkoming van misverstand, goed doen het woord „berisping” slechts te bezigen als men de krijgstuchtelijke *straf* van „berisping” op het oog heeft. Deze kan slechts door een tot straffen bevoegd meerdere worden opgelegd en wordt op de straflijst ingeschreven. De terechtwijzing daarentegen is geen straf, doch een maatregel, die door iedere meerdere kan worden genomen.

tussen de mate, waarin de krijgstucht door het vergriep geschonden is, en het middel, waarmede de meerdere tegen deze schending optreedt. Het heeft geen zin om de mindere, die zich eens een keer aan een licht vergriep schuldig maakt, te behandelen alsof hij een halve misdadiger is. De minderen voelen het zeer goed aan, als een meerdere bij zijn optreden onnodig fors te werk gaat en zij zijn geneigd om er een verborgen zwakte achter te zoeken. Het gezag van de meerdere zal er niet mee gebaat zijn, hoogstens maakt hij zich gevreesd, en wie gevreesd wordt heeft geen vertrouwen meer.

Het is alweer de ervaring, die wijs maakt en slechts de onervarene zoekt zijn kracht in forse maatregelen in gevallen, waarin die volstrekt niet nodig zijn. En maar al te vaak ontbreekt hem dan het beleid, om de zaak tot een goed einde te brengen, terwijl de door zijn optreden gewekte wrevel leidt tot een veel ernstiger schending van de krijgstucht dan die, waartegen zijn optreden aanvankelijk gericht was. De mindere wordt dan het kind van de rekening en eindigt misschien voor de kriegsraad, want per slot van rekening moet het gezag gehandhaafd worden, óók tot op zekere hoogte dat van de onverstandige meerdere. Maar deze draagt een grote verantwoordelijkheid!

Het is dan ook niet te verwonderen, dat de meeste gevallen van insubordinatie en ongehoorzaamheid worden gepleegd tegen jongere kaderleden en mede daarom is het zo belangrijk, dat de commandanten en oudere kaderleden een oogje in het zeil houden en de jongeren met raad en daad ter zijde staan.

Ik behoef wel niet te zeggen dat het bovenstaande volstrekt niet betekent dat een meerdere, indien dit nodig is, niet fors, ja zéér fors zou mogen optreden!

Gelukkig laat het voorschrift de nodige speling. Want wáárin de t e r e c h t w i j z i n g moet bestaan, wordt niet nader aangegeven. Zeer vaak is het al voldoende, wanneer men de mindere eens bestraffend aanziet. Een goed verstaander heeft aan deze vorm van terechtwijzing genoeg, als hij de meerdere als een krachtige figuur heeft leren kennen. Maar een „terechtwijzing” kan ook in de vorm van een geweldige uitbrander gegeven worden. En tussen deze uitersten liggen genoeg varianten.

Heeft de meerdere nu met zijn terechtwijzing, in welke vorm dan ook toegediend, bereikt dat de mindere zijn onkrijgstuchtelijke houding laat varen¹⁾, dan moet hij zich nog afvragen, of met de terechtwijzing kan worden volstaan.

Slechts indien hij van oordeel is dat de dader bovendien voor het gepleegde vergriep moet worden gecorrigeerd en dat krachtiger maatregelen²⁾ nodig zijn om op deze en c.q. op andere militairen, die getuige waren van het onkrijgstuchtelijk gedrag van de dader, voldoende indruk te maken zal hij er toe overgaan om de tot straffen bevoegde meerdere van de dader van het gebeurde op de hoogte te brengen door het maken van r a p p o r t.

Ik gebruik met opzet deze volgorde: eerst de terechtwijzing en het doen ophouden van het krijgstuchtelijk vergriep en pas daarna het besluit tot het opmaken van rapport. Het d r e i g e n met een rapport is immers weer een demonstratie van eigen zwakte en komt het gezag en het aanzien van de meerdere niet ten goede, zodat het zoveel mogelijk achterwege moet blijven.

Besluit men rapport te maken, dan is het gebruikelijk, hoewel niet verplichtend

¹⁾ Niet uitsluitend met dit doel wordt een terechtwijzing gegeven. Ziet b.v. een meerdere op enige afstand een slordig gekleed militair lopen, die echter bij het ontwaren van de meerdere haastig zijn tenue in orde brengt, dan is daarmede de onkrijgstuchtelijke toestand wel beëindigd, maar toch kan er voor de meerdere aanleiding zijn om de betrokkene alsnog een terechtwijzing toe te dienen.

²⁾ Tot deze krachtige maatregelen behoort ook het aanzeggen van voorlopig arrest.

voorgeschreven, de dader hiervan in kennis te stellen (z.g. „rapport aanzeggen”). Dat men moet zorgen op de hoogte te zijn van naam, legernummer en onderdeel van de dader spreekt wel vanzelf. Het bevel, deze gegevens te verstrekken, is een dienstbevel en verplicht de dader dus tot antwoorden.

Zoals de meerdere verantwoordelijk is voor zijn keuze van het middel, waarmee hij tegen het krijgstuchtelijk vergrijp optreedt, zo is hij het ook voor natigheid om rapport te maken in gevallen, waar zulks door het dienstbelang wordt geëist.

Het rapport kan mondeling worden gedaan, doch doorgaans wordt het schriftelijk ingediend en dan bij de onmiddellijke chef van de rapportmaker. Behoort de gerapporteerde tot een ander onderdeel, dan wordt het schriftelijke rapport door de zorg van die chef langs de hiërarchieke weg aan de betrokken tot straffen bevoegde meerdere toegezonden.

Het rapport behoort geen kwalificatie van het gepleegde vergrijp te bevatten (immers dit is iets wat men aan de tot straffen bevoegde meerdere moet overlaten) doch dient duidelijk en beknopt, doch volledig de feiten en omstandigheden te vermelden.

Men rapporteert dus niet :

„Soldaat P. heeft onvoldoende zorg aan zijn uitrusting besteed” doch wel :

„Op de . . . te bij de aanvang van de morgendienst constateerde ik dat soldaat P. verzuimd had zijn uitrusting te reinigen, zodat deze nog bedekt was met modderspatten, opgedaan bij de oefening in het terrein op de vorige dag. Reeds tweemaal tevoren heb ik soldaat P. voor een dergelijk verzuim ernstig moeten onderhouden.”

Het rapport dient dus, om de tot straffen bevoegde meerdere of hogere chefs van de gerapporteerde op de hoogte te brengen van het door deze gepleegde vergrijp. Uiteraard blijft deze meerdere geheel vrij om uit te maken, welk gevolg hij hieraan wil verbinden. Op een rapport behoeft dus zeker niet automatisch strafoplegging te volgen. De rapportmaker heeft ook niet het recht te verlangen, dat hem de afdoening worde medegedeeld (tenzij hij een chef van de tot straffen bevoegde meerdere is).

Het is in het algemeen niet gewenst, dat het maken van rapport aan een andere meerdere wordt opgedragen. Bepaald onjuist is dit, wanneer die andere meerdere van het gepleegde vergrijp geen getuige is geweest en dus alleen maar kan rapporteren „van horen zeggen”.

Het voorschrift, aangevende in welk geval ter zake van een krijgstuchtelijk vergrijp aan de dader *voorlopig arrest* kan worden aangezegd, is vervat in art. 44 van de Wet op de Krijgstucht. Doch ook dit voorschrift laat de meerdere uiteindelijk de beslissing. Immers het eerste lid van genoemd artikel luidt :

„Ieder meerdere, die voldoende aanwijzing heeft gekregen om aan te nemen, dat een mindere zich aan een ernstig krijgstuchtelijk vergrijp heeft schuldig gemaakt is bevoegd hem, zo nodig, voorlopig arrest aan te zeggen.”

Allereerst is dus nodig, dat het gepleegde vergrijp *ernstig* zij. Maar wat ernstig en wat niet ernstig is, staat nergens nader omschreven en deze vraag wordt dus aan de meerdere ter beantwoording overgelaten.

En dan eist de wet, óók als reeds uitgemaakt is dat men met een ernstig krijgstuchtelijk vergrijp te doen heeft, bovendien nog dat het aanzeggen van voorlopig arrest *nodig* is. Ook dit : ter beoordeling van de betrokken meerdere.

Theoretisch mag dus ook bij het ernstigste vergrijp afgezien worden van het

aanzeggen van voorlopig arrest, indien deze maatregel naar het oordeel van de meerdere, uit welken hoofde dan ook, niet nodig is.

Uit beide genoemde eisen blijkt wel, dat de wetgever het toepassen van een vrijheidsberovende maatregel als het aanzeggen van voorlopig arrest als een uitzondering heeft willen beschouwen. Hierbij sluit aan de eveneens in art. 44 W.K. vervatte bepaling, dat het voorlopig arrest te land in den regel wordt ondergaan op dezelfde wijze als de krijgstuchtelijke straf van licht arrest.

Bezien wij, welke omstandigheden het aanzeggen van voorlopig arrest nodig kunnen maken, dan kunnen worden genoemd :

de noodzakelijkheid om indruk te maken op de dader ;
de noodzakelijkheid om indruk te maken op andere militairen, getuigen van het krijgstuchtelijke vergrijp ;
de vrees voor herhaling ;
de vrees voor ordeverstoring ;
het belang van het onderzoek, dat isolement van de dader kan vergen, ten einde te voorkomen, dat deze ontvlucht of wel b.v. door afspraken met anderen het onderzoek bemoeilijkt.

Wanneer men deze punten de revue laat passeren, zal men tot de slotsom moeten komen dat het wettelijk desideratum : „voorlopig arrest in de regel te ondergaan op dezelfde wijze als licht arrest” in de practijk slechts zelden verwezenlijkt kan worden.

Immers als het nodig wordt geacht, de dader van een ernstig krijgstuchtelijk vergrijp voorlopig arrest aan te zeggen, ten einde indruk te maken op hemzelf of op anderen, dan zullen de omstandigheden in de regel wel zodanig zijn, dat de vorm van licht arrest niet voldoende effect sorteert. Dat effect kan wèl worden verkregen, wanneer de omstanders bij wijze van spreken de grendels van de cel achter de dader horen dichtknarsen.

Ook als men herhaling of ordeverstoring vreest, zal slechts zelden met de vorm van licht arrest kunnen worden volstaan en hetzelfde geldt, indien tot voorlopig arrest wordt overgegaan ten einde ontvluchting of bewijsbemoeilijking te voorkomen.

In de practijk is dus de vorm van streng arrest regel, terwijl de vormen van verzekerd of van licht arrest slechts betrekkelijk weinig toepassing vinden¹⁾.

Toch is het goed, dat de wet ook hier weer een vingerwijzing heeft aan de meerdere, nl. dat deze met zijn maatregelen niet verder moet gaan dan nodig is !

Het voorlopig arrest moet de mindere duidelijk aangezegd worden onder mededeling van de vorm, waarin dit zal moeten worden ondergaan.

Artikel 56 W.K. bepaalt :

„Zowel het ondergaan als het doen ondergaan van straf of van voorlopig arrest is te beschouwen als dienst.”

Dit onderstreept de reeds in het tweede lid van artikel 44 W.K. neergelegde verplichting van de mindere om onmiddellijk gevolg te geven aan de aanzegging van voorlopig arrest, en legt voorts aan de meerdere de verplichting op om zorg

¹⁾ Deze zwaardere vormen zijn toegelaten door het 4e lid van art. 44 W.K., indien het „in het belang van het onderzoek” of „ter voorkoming van wanorde” noodzakelijk is. Deze wettelijke terminologie komt vrijwel neer op de hierboven genoemde „omstandigheden, die het aanzeggen van voorlopig arrest nodig kunnen maken.”

te dragen of toe te zien, dat de betrokken mindere ook daadwerkelijk in arrest wordt gesteld¹⁾.

Van het aangezegde voorlopig arrest moet de meerdere onverwijd kennis geven aan de laatste tot straffen bevoegde meerdere van de gearresteerde. Bovendien moet van het gepleegde feit rapport worden opgemaakt.

De wijze, waarop in verschillende gevallen de bedoelde kennisgeving moet worden gedaan, nader geregeld in de punten 7, 8 en 9 van art. 127 Voorl. R.I.D.K.L., deel A, blijve hier verder buiten behandeling.

Dat de kennisgeving van het aangezegde voorlopig arrest onverwijd moet geschieden, houdt verband met het voorschrift van art. 45 W.K. :

„Binnen vier en twintig uren nadat het voorlopig arrest is aangezegd, moet, zo mogelijk, het onderzoek afgelopen en een beslissing in de zaak genomen zijn.”

Het voorlopig arrest immers is een zeer ingrijpende maatregel, die niet langer moet duren dan strikt noodzakelijk is.

Ook mag men er zich niet van afmaken met de gedachte, dat een langere duur van het voorlopig arrest toch wel gecompenseerd zal worden bij de ten uitvoerlegging van de op te leggen straf. Immers het staat geenszins bij voorbaat vast dat strafoplegging zal volgen. De tot straffen bevoegde meerdere kan zeer goed een geheel andere mening over het gebeurde of over de dader hebben dan de meerdere, die het voorlopig arrest heeft aangezegd.

Voorlopig arrest mag dus nimmer als een verdiend voorschot op de straf worden beschouwd, nog veel minder met die bedoeling worden aangezegd.

Nog op een andere wijze heeft de wetgever willen voorkomen, dat van de bevoegdheid tot het aanzeggen van voorlopig arrest op lichtvaardige wijze gebruik wordt gemaakt, en wel door in art. 49 W.K. te bepalen :

De bevoegdheid om het voorlopig arrest op te heffen komt toe :

- a. aan de tot straffen bevoegde meerdere die de zaak behandelt ;
- b. aan iedere boven deze gestelde meerdere, echter niet zonder de arrestoplegger te hebben gehoord.”

Met andere woorden: de arrestaanzegger heeft niet de bevoegdheid, het door hem aangezegde voorlopig arrest op te heffen, tenzij hij, wat uitzondering zal zijn, tevens de tot straffen bevoegde meerdere is, die de zaak behandelt of wel een hogere chef.

De wetenschap, dat men de maatregel, indien men deze neemt, niet meer zelf ongedaan kan maken, zal allicht aanleiding zijn dat men niet te lichtvaardig tot de maatregel overgaat.

Dat de tot straffen bevoegde meerdere, die de zaak behandelt, zonder meer het arrest kan opheffen, is logisch. Immers *hij* bepaalt in eerste instantie welke maatregelen tegen de betrokkene zullen worden genomen, en *hij* kan dus het beste het ogenblik vaststellen, waarop het voorlopig arrest kan worden opgeheven.

Aangezien hogere chefs dezelfde bevoegdheden moeten kunnen uitoefenen als de onder hun bevelen staande commandanten, kent de wet ook aan deze

¹⁾ Ik ga in dit bestek niet in op de vraag, of bij een arrestatie geweld mag worden gebruikt en of de hulp van andere militairen of van de politie kan worden ingeroepen. Deze onderwerpen zullen ter sprake komen bij de behandeling van het optreden ter zake van straffbare feiten ; met betrekking tot krijgstuuchtelijke vergrijpen is hun belang grotendeels theoretisch.

hogere chefs de bevoegdheid tot het opheffen van voorlopig arrest toe. Aangezien zij echter niet *de zaak* behandelen, dus niet zonder meer op de hoogte zijn van de omstandigheden, die tot het aanzeggen van het voorlopig arrest geleid hebben, verbindt de wet aan hun bevoegdheid de verplichting om degene, die het voorlopig arrest aanzegde, tevoren te horen.

Naast het hierboven behandelde krijgstuuchtelijk voorlopig arrest kent men nog het justitieel of strafrechtelijk voorlopig arrest. Dit laatste, aangezegd ter zake van een gepleegd of vermoedelijk gepleegd strafbaar feit, zal te gelegener tijd in ander verband worden besproken.

Al het hiervoor besprokene heeft dus betrekking op het optreden ter zake van krijgstuuchtelijke vergripen. Wij willen onze opmerkingen echter niet besluiten zonder erop te hebben gewezen dat in de practijk het optreden tegen een krijgstuuchtelijk vergriep zeer goed kan overgaan in een optreden ter zake van een gepleegd strafbaar feit.

Neem b.v. de terechtwijzing. Laat de overtreder op het ontvangen van een terechtwijzing zijn onkrijgstuuchtelijke houding niet varen, dan zal de meerdere die in uitdrukkelijker vorm herhalen, vaak in de vorm van een dienstbevel¹⁾. Voldoet de mindere nu niet aan dit bevel, dan zijn wij al op het terrein van het strafrecht aangeland (het misdrijf van opzettelijke ongehoorzaamheid, art. 114 Wetboek van Militair Strafrecht).

Neem het rapport: weigert de mindere desgevraagd om zijn naam, nummer en onderdeel op te geven, ook dan overtreedt hij het zojuist genoemde art. 114 W.v.M.S.

Neem ten slotte het voorlopig arrest: weigert de mindere, om zich in voorlopig arrest te begeven, of verzet hij zich bij de overbrenging naar een kazerne, dan pleegt hij het misdrijf van art. 114 of wel dat van art. 117 (feitelijke insubordinatie), c.q. dat van art. 180 W.v.S. en vlg. (wederspanningheid).

In deze en dergelijke gevallen gaat dus het tuchtrechtelijk optreden welhaast zonder overgang in het strafrechtelijke over. Een bewijs te meer, dat het onderscheid tussen het straf- en het tuchtrecht niet op principiële, doch op utiliteits-overwegingen berust.

Over het optreden ter zake van strafbare feiten willen wij echter een andere keer spreken.

De Wapendirecteuren delen U mede:

ARTILLERIE

Reorganisatie van het wapen der Artillerie

In afwijking van het gestelde in deze rubriek in de aflevering van Juni 1947 zullen bij *geen* der regimenten Artillerie in 1947 nog dienstplichtigen worden opgeleid. Alleen 8 R.V.A. te Deventer heeft tot 1 September de elementaire opleiding te verzorgen van de kandidaten officiers- en onderofficiersopleiding. Op genoemde datum worden deze militairen als leerling gedetacheerd op de S.R.O.A. of een der kaderscholen.

De Kaderschool Veldartillerie zal m.i.v. 1 September 1947 naar Breda worden overgebracht. Alsdan zijn alle scholen der Artillerie in dit garnizoen verenigd. Het ligt in de bedoeling alle scholen der Artillerie te verenigen in een te formeren kaderopleidingsregiment.

¹⁾ Indien de terechtwijzing op zichzelf niet reeds een dienstbevel was!

De invloed van GEBREK AAN NACHTRUST

op de gevechtsvaardigheid van een brigade van het korps Marechaussee

door A. ZIJLMANS, Kapitein der Infanterie K.N.I.L.

In Februari 1942 was ik Eerste Luitenant der Marechaussee, commandant van het uit 4 brigades Marechaussee bestaande detachement Koealabeë van de 2e divisie Marechaussee op de W.kust van Atjeh.

Door omstandigheden gedwongen bleef ik met een brigade Marechaussee ter sterkte van 18 man gedurende 89 uren zonder slaap, de redenen hiervan, de resultaten en de invloed op de gevechtsvaardigheid worden hieronder geschetst.

Na het vertrek van de 6e divisie Marechaussee (Bakoengan) in Dec. 1941, naar het Medanse, bevond zich op de W.kust van Atjeh nog slechts de 2e divisie, welke zich van dat moment af een patrouillegebied zag toegewezen van het Tjalangse in het N. af tot en met het Singkelse in het Z., zijnde een strook ter lengte van ± 700 km lengte en een breedte variërend van 60—100 km.

Nadat in December 1941 en Januari 1942 geen uiterlijke kentekenen van een aanstaand verzet in Atjeh waren waargenomen (in de maand Januari werd door mij, zijnde belast met civiel bestuur, op de normale wijze belastingaanslag van de bevolking gehouden), werden ± 1 Februari in het Sidakalangse een 2-tal politieagenten overvallen en vermoord, waarna de daders (5 man) met medeneming van 2 karabijnen, 80 patronen en 2 klewangs uitweken naar het Singkelse, aangezien zij, zoals later bleek vandaar afkomstig waren.

4 Februari te ± 22.00 droeg de commandant 2e divisie Kapitein Klopogge mij telefonisch op mij z.s.m. met 1 brigade in Meulaboh te melden.

Daar meldden zich eveneens 1 brigade van het detachement Meulaboh en 1 brigade van het detachement Djeuram; het geheel stond onder co. van de divisiecommandant. Te Meulaboh vernam ik de toedracht van de zaak, wij zouden ons z.s.m. met auto's naar Roendeng begeven, een afstand van ± 300 km in Z. richting.

Daar de gehele nacht en de volgende dag werd doorgereden was de gehele colonne 5 Februari te 17.00 aldaar verzameld. Het districtshoofd was van te voren telefonisch gewaarschuwd en beschikte reeds over gegevens omtrent het verblijf der kwaadwilligen, zijnde een kleine kampong bestaande uit enkele zeer verspreid liggende woningen op ± 15 km ten N. van Roendeng. Dit districtshoofd werd later door de Jappen afgeslacht. Te 21.00 begaven wij ons met 2 brigades, geleid door gidsen, op weg. Even voor het aanbreken van de dag was het huis omsingeld, en bij daglicht werden de bewoners op de gebruikelijke wijze ingerekend. De vangst was matig, slechts enkele familieleden van de betrokkenen bevonden zich onder hen. Naderhand zou blijken, dat de daders zelf zich in een ander huis op ± 200 m afstand hadden bevonden, en bij het horen der schoten (salvo's door het huis) de vlucht hadden genomen, waarbij één van

hen bij het overtrekken van de langs genoemde kampong stromende kali was verdronken.

Ietwat mistroostig door het geringe succes, stonden wij in de nabijheid van het huis over het gebeurde te praten, toen een kampongbewoner passeerde.

Daar hij wellicht enige inlichtingen kon verschaffen werd hij aangeroepen, stond stil, keek ons even aan, trok zijn parang en attaqueerde van een afstand van ± 10 m Kapitein K., waarop hij op een afstand van ± 2 m door deze met een karabijschot werd neergelegd.

Na onderzoek bleek dit de vader van de hoofddader van de kwaadwillige Boejoeng te zijn. Oorspronkelijk waren wij van plan naar Roendeng terug te gaan, doch ik stelde voor het lijk in het huis te leggen, met veel vertoon af te marcheren, waarna ik met mijn brigade langs een omweg terug zou komen en de daarop volgende avond en nacht in hinderlaag bij het lijk zou gaan liggen, in de hoop, dat de kwaadwilligen of althans enkelen van hen zich daar zouden vertonen.

Op dat moment waren wij dus ± 48 uur zonder slaap, en de gevolgen daarvan waren zeer merkbaar. De nu komende 24 uur zouden blijken op dit gebied het zwaarst te zijn. De ogen waren rood, met bloed doorlopen en traanden, de bewegingen waren loom en onzeker, gebrek aan eetlust; men leek afgestompt. Ik zelf had het gevoel in een dichte mist te lopen, vanwaar uit de stemmen der anderen als van verre af leken te komen. Wij voelden ons dof in het hoofd en het was moeilijk te blijven denken. De troep was op dat moment niet meer ten volle gevechtvaardig en voerde de commando's nog slechts automatisch uit.

I.v.m. de noodzakelijkheid dit verzet volledig te breken (reeds was ons gebleken dat de ondergrond veel dieper was en duidde op samenwerking met Japan, door middel van seinen uit vliegtuigen enz.) werd mijn plan doorgezet. Wij marcheerden af ± 8 km in de richting van Roendeng, daarna boog ik in een verlaten terreinstrook met mijn brigade af en na een grote omweg, waarbij wij door niemand werden opgemerkt, bevonden wij ons te ± 17.00 weer op ± 500 m van genoemd huis. Na donker ging het weer voorwaarts en te ± 19.30 lagen wij in hinderlaag, in het bedekte terrein in een halve cirkel om het huis op ± 10 m van het lijk.

Wij waren toen ± 60 uren zonder slaap. Ik merkte dat het voor de troep zenuwslpende uren waren. Velen rilden, eensdeels door slaapgebrek, anderdeels door angst voor de nabijheid van het lijk (inheemse militairen). Het angstgevoel overheerste. De uren kropen voorbij het was bijna volle maan en de omgeving was spookachtig verlicht.

Ik had 2 brigade-touwen à 20 m elk aan elkaar geknoopt, en dit touw langs alle militairen geleid, ten einde te kunnen controleren of zij wakker bleven. Bovendien maakte ik $1 \times$ per 2 uren een ronde langs allen, welke ronde, daar zij geruisloos moest plaats vinden, $\pm 3/4$ uur in beslag nam.

Te 23.30 begon plotseling een jong Javaans militair hardop te bidden. Na onderzoek zwoer hij bij hoog en bij laag dat hij het lijk de trap af had zien komen. Door zelf enige tijd naast hem te blijven liggen en er een grap van te maken, werd hij weer rustig. Een half uur daarna barstte een ander in een zenuwachtig gelach uit, en was met moeite tot bedaren te brengen, een derde viel in slaap en snurkte luid, was met zeer veel moeite wakker te krijgen, een vierde zag overal schimmen en begon te rillen als bij een zware malaria-aanval, zelf kneep ik mij af en toe in mijn arm, verbeeldde me dat e.e.a. gevoelloos was, en voelde me als een drenkeling die even boven water komt om lucht te happen en daarna weer wegzinkt. Deze zenuwuitbarstingen kwamen met tussenpozen terug. Allerlei

geluiden zoals het breken van een tak, het ruisen van de wind e.d. verhoogden op abnormale wijze het angstgevoel van de mensen.

Verder had die nacht niets bijzonders plaats. Na het aanbreken van de dag (72 uren buiten slaap) nam ik de brigade mee om te gaan baden in een nabijgelegen stroompje.

Het was eigenaardig dat wij allen ons hierna veel beter gevoelden, dan 24 uren tevoren.

Als symptomen waar iedereen last van had kan ik op dat moment noemen, gebrek aan eetlust en zeer licht in het hoofd.

Na het kamponghoofd te hebben aangezegd, het lijk te begraven besloot ik met de brigade terug te marcheren naar Roendeng, waar wij te \pm 12.00 aankwamen. Na verslag te hebben uitgebracht en te hebben gegeten, dacht ik te gaan slapen.

Deze illusie werd mij echter ontnomen, daar te 14.00 door één der uitgezonden spionnen bericht werd dat de kwaadwilligen, de avond te voren gesignaleerd waren in de kampong gelegen aan de samenvloeiing van de *Simpang Kiri* en *Simpang Kanan* \pm 20 km ten N. van Singkel en \pm 10 uren varen benedenstrooms van Roendeng. Ik zeide reeds dat de bedoeling was een korte en snelle actie uit te voeren, ten einde uitbreiding van het verzet te voorkomen. Derhalve luidde de order: „Onmiddellijk klaarmaken voor vertrek”. Het was wederom de prikkel voor een a.s. actie, die ons er bovenop hield. Mijn brigade had op dat moment \pm 1 uur geslapen, het kostte zeer grote moeite hen weer wakker te krijgen, en voorwaarts ging het weer thans met 3 brigades w.o. mijn dodelijk vermoeide brigade in prauwen in Z. richting. Veel weet ik van deze tocht niet meer af, wij moeten in half wakende, half slapende toestand hebben verkeerd. Volgens verklaringen moeten wij volkomen apathisch in de prauwen hebben gezeten, men kon niet meer denken; zenuwuitbarstingen kwamen echter niet meer voor. Ik voor mij heb echter de overtuiging dat deze brigade nog wel had kunnen worden gebruikt voor een korte actie (b.v. omsingelen van een huis, een overval).

Te 22.00 kwamen wij bij genoemde kampong aan; een kort onderzoek wees uit, dat de vogels die ochtend weer gevlogen waren (zij zouden later worden neergelegd). Eerst thans kregen wij de kans te gaan slapen, waarbij mijn brigade 31 uren werd vrijgesteld van wacht en andere diensten. Het was toen 7 Februari \pm 23.00 en te rekenen van de reveille op 4 Febr. af, waren wij ongeveer 89 uren zonder slaap geweest. Toen ik wakker werd was het donker, het bleek de volgende avond \pm 21.00 te zijn. Na even te hebben gegeten, sliep ik weer door tot de volgende ochtend, hield speciaal ziekenrapport voor mijn brigade en bevond dat de mensen er weer volkomen normaal uitzagen. Het vermoeidheidsgevoel, bleef echter bij velen nog een vijf dagen aanhouden, waarbij mij opviel, dat de jongeren hier het meest over klaagden.

De ouderen hierover ondervraagd verklaarden bijna allen: „Soedah rasa baik sama sekali” (ik gevoel me weer helemaal goed).

Met uitzondering van een malaria-explosie in de brigade, welke waarschijnlijk te wijten was aan de nacht in hinderlaag, waarbij het verboden was muskietenolie te gebruiken om zich niet door de lucht hiervan te verraden, heeft niemand verder enige nadelige gevolgen van deze krachtproef ondervonden.

De moeilijkste uren lopen tussen 48 en 72. Eenmaal over dit punt heengekomen, trad een apathische toestand in. Na een goede nachtrust had e.e.a. echter noch fysiek noch psychisch enige nadelige invloed op de mensen.

AANVULLENDE

Schietoefeningen

Voor geweer (karabijn) en pistoolmitrailleur ten behoeve van troepen die bestemd zijn voor de dienst in Ned.-Indië

door J. E. HARDERS, Kapitein der Infanterie K.N.I.L.]

A. Algemeen.

De meeste acties in Indië spelen zich af in onoverzichtelijk beoekt terrein, waardoor de ontmoetingen met de tegenpartij een verrassend karakter dragen. De vijand wordt normaal eerst op zeer korte afstand ontdekt, terwijl de juiste plaats van zijn opstelling dikwijls lastig te ontdekken is ¹⁾.

Het behoeft geen nader betoog, dat wij onder deze omstandigheden weinig hebben aan een soldaat, die slechts geleerd heeft in liggende (of knielende) houding, rustig een serie schoten af te vuren op doelen, geplaatst op 100 m of nog grotere afstand. Om de militair met zelfvertrouwen in het gevecht te sturen is het nodig hem, na de normale schietoefeningen, zich te laten oefenen in het snel en raak schieten, op korte afstanden, in staande houding. Hij moet de volledige zekerheid hebben, dat hij in staat is, bij een verrassende ontmoeting de tegenstander neer te schieten, voordat deze kans heeft gezien het vuur te openen of te ontsnappen in het dichte struikgewas ²⁾.

Mist de man deze zekerheid, dan zal bij dergelijke ontmoetingen al spoedig paniek ontstaan, waarbij in allerlei standen (o.a. uit de heup en met zwaaiende lopen) wordt geschoten, de vijand niet wordt geraakt, maar wel de eigen partij.

De hieronder nader beschreven oefeningen moeten dan ook worden beschouwd als een aanvulling op de normale schietoefeningen, ten einde de soldaat het onontbeerlijke snelle en rake schot bij te brengen.

B. Om de man dit schot te leren afgeven kan een keuze worden gedaan uit de volgende methoden, welke in volgorde van moeilijkheid zijn gerangschikt.

- a. het schot van de schouder zonder gebruik van het vizier;
- b. het schot van de schouder met gebruik van het vizier (z.g. jagersschot);
- c. het schot van de heup.

voordelen

- ad. a. gemakkelijk te leren
snel gericht
geen gebruik van vizier

nadelen

minder trefzekerheid

¹⁾ Voor een goed inzicht in de omstandigheden waaronder de gevechten in Indië plaats vinden, is nauwkeurige bestudering van de „Leiddraad voor de Indische gevechtsopleiding” samengesteld door de Kapt. der Inf. K.N.I.L. W. J. Scheepens (uitgegeven door het I.I.B. te Kijkduin) een eerste vereiste.

²⁾ Zie ook Tactische Aanwijzing Nr. 1 punt 29.

<i>ad. b.</i> snel gericht grote trefzekerheid	moeilijk aan te leren gebruik van vizier
<i>ad. c.</i> zeer snel gericht geen gebruik van vizier	zeer moeilijk aan te leren weinig trefzekerheid

Aan de schietinstructeurs de keuze welke methode gevolgd dient te worden. Gebrek aan oefentijd zal vermoedelijk leiden tot *a.*

Het heupschot met het geweer heeft alleen enige zin, wanneer vooraf is gegaan een langdurige en zeer serieuze training (zie ook negatieve oefening).

C. Het terrein.

Het verdient aanbeveling voor deze oefeningen begroeid geaccidenteerd terrein (bos, duinen,) uit te zoeken.

Met een kleine oppervlakte kan volstaan worden, daar de afstanden waarop geschoten wordt de 50 m niet te boven gaan. Indien de hierboven vermelde gunstige omstandigheden niet aanwezig zijn, kan geïmproviseerd worden op de bestaande schietbanen (b.v. in de buurt van kogelvangers ¹⁾).

D. Vooroefeningen.

Alvorens de hieronder volgende oefeningen met scherpe patronen aan te vangen is het noodzakelijk, dat de man een snelle op een doel gerichte aanslag veelvuldig heeft beoefend. Enkele eenvoudige oefeningen zijn de volgende:

- I. Een draad wordt gespannen op manshoogte. Aan deze draad worden bevestigd een aantal bolletjes (tussenruimte ± 1 m). De groep wordt opgesteld evenwijdig aan deze draad, op een afstand van ± 2 m van de draad, zodanig, dat iedere man een bolletje voor zich heeft. Op het commando „vuur” van de instructeur brengt de man het geweer in de aanslag, richt en „vuurt”. (De instructeur ziet nauwlettend toe, dat niet wordt „gevuurd” alvorens de man werkelijk gericht is. Rustig beginnen en langzamerhand het tempo opvoeren.)
- II. De groep onder verschillende hoeken in colonne met enen, langzaam naar de draad laten lopen. Plotseling commanderen „Halt, vuur!”
- III. De groep in tweeën splitsen en de manschappen rug aan rug zetten. Op het commando „voorwaarts mars” marcheren de twee helften af in tegen-gestelde richting. Op een afgesproken fluitsignaal draaien de manschappen zich bliksemsnel om en geven een gericht „schot” af op hun tegenstander (indien men bezwaren mocht hebben tegen „schieten” op elkaar, dan gebruikte men poppen).

N.B. Bij al deze oefeningen (een vindingrijke instructeur kan er nog talloze andere bij verzinnen) moet de man ervan doordrongen worden, dat het zaak is een gericht schot af te geven. Beter wat langzamer gericht en goed, dan snel en in het hemelruim. Scherpe contrôle van de instructeur is noodzakelijk.

E. Oefeningen voor geweer met scherpe patronen.

(Te gebruiken schijven: figuurschijf Nr. 2, Nr. 3 en Nr. 6 en eventueel poppen van normaal menselijke afmetingen.)

¹⁾ Hoofdstuk II par. 8 punt 27 van de Infanterie Opleiding 1534 geeft reeds aan, dat schietbanen in deze geest moeten worden ingericht!

- Oef. I. Een schijf of pop wordt opgesteld op 50 m voor de man, tussen het groen (takken) doch duidelijk zichtbaar. De man houdt het geweer als bij patrouille lopen. Op fluitsignaal van de instructeur geeft de man bliksemsnel een gericht schot af.
- Oef. II. De man wordt verplaatst naar een punt, waar hij de schijf niet ziet. Van hieruit loopt hij als op patrouille naar het oorspronkelijke punt. Op het moment, dat hij de schijf ziet, vuurt hij zonder nader commando.
- Oef. III. De man wordt geplaatst op 35 à 40 m afstand en met zijn rug naar de schijf toe. Op commando marcheert hij af (dus in tegengestelde richting). Op een fluitsignaal draait hij zich bliksemsnel om en geeft een schot af.
- Oef. IV. Het schieten met steeds korter wordende tijdslimiet op 5, op verschillende afstanden in het struikgewas, opgestelde schijven.
- Oef. V. Een schijf, bevestigd aan een slingerhefboom komt nu rechts dan links achter een struik te voorschijn. Indien de schijf zichtbaar wordt moet een schot worden afgegeven.
- Oef. VI. Een of meer schijven worden opgesteld tussen het groen zonder dat de man de plaats weet (afstanden tussen 20 en 50 m, zijwaarts van het „pad“, dat de man volgen moet). De man moet langs een „pad“ lopende, het doel (de doelen) zelf opsporen en geeft, zodra hij een schijf ziet, een schot hierop af.
- Oef. VII. Als V, doch de schijf (schijven) springt (springen) plotseling uit het struikgewas te voorschijn en blijft (blijven) een seconde zichtbaar.

N.B. De details der oefeningen kunnen plaatselijk naar omstandigheden gewijzigd worden, doch het principe (plotselinge doelen op korte afstanden in bedekt terrein) moet bewaard blijven. Ook kunnen de oefeningen worden uitgebreid voor een gehele groep tegelijk.

F. Negatieve oefening (zie ook B).

Bij vele, vooral ongeoefende manschappen, bestaat kennelijk grote voorliefde voor het snelle heupschot. Nu blijkt uit de practijk, dat alleen zeer ervaren schutters hiermede succes hebben, zodat het heupschot normaal als munitieverspilling moet worden beschouwd. Om nu weinig geoefende manschappen hiervan te overtuigen is het wel eens goed een gehele groep of man voor man, zulk een heupschot te laten afgeven op een of meer schijven. Het meestal zeer bedroevende resultaat zal hen ervan weerhouden dit in de practijk toe te passen.

G. Oefeningen met de pistoolmitrailleur.

Zoals aangegeven in oefenings-aanwijzing Nr. 7, doch onder omstandigheden als hierboven vermeld (begroeiing, plotselinge zichtbaarheid der schijven enz.).

H. Slotbeschouwing.

Aan de oefeningen geve men het karakter van een wedstrijd. Dit werkt stimulerend. De oefeningen mogen niet beëindigd worden voordat de man de volledige overtuiging heeft, dat hij een tegenstander onder dergelijke omstandigheden neerlegt.

DE Buitenlandse Genie-organisatie IN DE LAATSTE OORLOG

door H. T. J. M. LOHMEIJER, *Luitenant-Kolonel der Genie*

De beschikbare gegevens vormen reeds een samenhangend beeld van de ontwikkeling der genie-organisaties in de grote strijdmachten gedurende de jaren 1939—1945. Om een zuiver beeld daarvan te construeren is het echter nodig in het kort aan te duiden, in hoeverre er karakteristieke verschillen in opzet bestonden.

In Duitsland had men geen eigenlijk genie-wapen. Het pionier-wapen had een ander uitgangspunt dan de, in wezen, Vaubanse genie-organisatie van Frankrijk, Engeland, V.S., België, Nederland en Italië. Het negentiende-eeuwse Oostenrijk had ook deze „genie”, maar boog deze meer en meer om naar de D. opzet. Het kenmerkende verschil bestond hierin, dat de D. pionier evenzeer vechtsoldaat als constructeur-te-velde wilde zijn, terwijl de idee van Vauban, „le génius de l'armée”, alle bouwende elementen in het leger verenigde tot het, na zijn dood, ingevoerde nieuwe wapen, waarin, naast het Korps Ingenieurs, genietroepen stonden. Deze genietroepen, aanvankelijk mineurs, sappeurs en pontonniers (later uitgebreid met spoorwegtroepen, verbindingstroepen enz.) mochten feitelijk slechts in uiterste noodzaak vechten met de wapens. Zij behoorden het te doen met hun gereedschap. Medio 19e eeuw werden vrijwel overal de officiers-korpsen der genietroepen samengesmolten met de ingenieurskorpsen, behalve in Duitsland, waar de bouwende elementen gescheiden bleven van de pioniers, althans gebouwdienst en bouwtroepen. Het ingenieurskorps (vestingbouw) en de spoorwegtroepen stonden wel onder de inspecteur der pioniers, maar waren afzonderlijke lichamen.

In 1943 is nu feitelijk in Duitsland ook een geniewapen geboren, doordat alle bouwtroepen onder de „General der Pioniere” kwamen te ressorteren. Omgekeerd werden in de Geallieerde legers pioniers voor divisies (infanterie-divisies zowel als speciale divisies) en andere eenheden, welke nu eenmaal midden in het gevecht moeten staan, opgeleid, zodat deze „combat engineers” en „assault engineers” niet onderdeden in het gevecht voor de D. pionier. De Am. en Eng. organisaties mogen veel punten van overeenkomst hebben, de laatste is niet zo overzichtelijk als die van de V.S. en doet enerzijds vermoeden, dat traditie een sterke rol speelt, anderzijds draagt zij hier en daar het karakter van improvisatie. Reeds het Am. Corps of Engineers van 1917 getuigde van een helder inzicht in de technische behoeften der strijdkrachten. Het statische karakter van de stellingoorlog vroeg veel werkkrachten voor stellingbouw, barakkenkampen, pionierparken, maar ook voor de enorme aanvoer via havens en spoorwegen. Het dynamische karakter van de laatste oorlog heeft echter voor havens, wegen, spoorwegen en pijpleidingen nog een zwaarder beroep op de genie gedaan.

In de Amerikaanse weermacht hebben leger en marine hun eigen luchtstrijdkrachten. De landmacht was er verdeeld in „Army Ground Forces”, „Army Air Forces” en „Army Service Forces” (voorzieningsdiensten). Over al deze strijdkrachten had de genie haar vertakkingen, zelfs bij de „navy” was een speciale genie-brigade voor landingsoperaties, bestaande uit drie „Boat and Shore”

regimenten, mitsgaders daarbij behorende onderhoudsdiensten, ziekenverpleging en verbindingsdienst.

Voor de genie-onderdelen zelf had men een indeling gemaakt in twee categorieën, de „combat”-klasse en de „service”-klasse. Gevechts-genie-onderdelen kwamen zowel bij de landmacht als bij de luchtmacht voor, doch uiteraard niet bij de „Service Forces”. „Service Engineer-units” kwamen echter overal voor. De gevechtspioniers zijn geoefend en gewapend om hun genie-taak ook in het gevecht, in de voorste lijn, te kunnen vervullen. In noodgevallen zullen zij wel eens als gevechtstroep (infanterie) in de strijd worden gebracht, maar het is hun taak hindernissen op te ruimen of te overbruggen, bij een terugtocht hindernissen te scheppen door vernielingen of mijnevelden, op eenvoudige wijze de drinkwatervoorziening mogelijk te maken of te herstellen en zo nodig verdedigingswerken van speciaal karakter te bouwen. Uit een gesprek met een Am. genie-officier bleek echter, dat de genie-adviseurs van divisie- en legerkorpscommandanten nog steeds te kampen hadden met de neiging tot verkeerd gebruik van genie-troepen, o.a. als gevolg van de goede reputatie van de gevechtswaarde van deze troepen.

Evenals in de andere legers, waren de Am. genietroepen georganiseerd in compagnieën en deze in bataljons, behoudens enkele uitzonderingen (engineersquadrons bij nog gebleven cavalerie-divisies, zelfstandige „Light ponton companies” e.d.). Elke divisie had haar eigen „Engineer combat battalion”, er konden echter voor bepaalde operaties meer bataljons aan een divisie worden toegevoegd. Ten aanzien van de sterkte van legerkorps- of legerpioniers huldigde men het beginsel van de grootst mogelijke soepelheid, evenals in het Duitse en Engelse leger, alhoewel men in het Engelse legerkorps thans ten minste twee regimenten van elk 3 eskadrons (comp.n) wil hebben. In het Am. leger had men wel een vaste kern bij de geniestaf van korps of leger, maar bovendien een elastisch gedeelte, dat naar behoefte kon worden uitgebreid met organieke, getrainde pioniersstaven. In de D. en Eng. organisatie stonden ter beschikking van de legerleiding volledige regimentsstaven, welke naar behoefte werden ingedeeld. De ervaringen van deze oorlog, met zijn min of meer gescheiden opererende legers, voerden ertoe, aan elk leger vele regimenten toe te voegen, om de geweldige opgaven aan wegen, bruggen, olieleidingen, enz. het hoofd te kunnen bieden.

Een dergelijke omvangrijke genie-macht samen te stellen was niet eenvoudig. Men ontkomt dan ook niet aan de indruk, dat het technische peil van divisie- en legerkorpspionier-officieren niet hoog was. Men reserveerde blijkbaar de technisch onderlegden voor de meer gespecialiseerde onderdelen bij legers, legergroepen en etappelijnen en -bases, in welker genie-onderdelen ook een hoog percentage ambachtslieden voorkwam. Aan de ene zijde had men de infanterie-, artilleriepioniers, enz., die meer infanterist en artillerist waren, dan technicus, aan de andere grens de al of niet gemilitariseerde burger-technici van technische staven en aannemersfirma's en daartussen het geniewapen met een technisch opklimmende schaal van stormpionier, divisiepionier, legerkorpspionier, legerpionier, enz. tot de verregaand gespecialiseerde troepen met begrensde taak. Men denke slechts aan de kunstmatige havens, de haven-opruimingsorganisaties, de spoorwegconstructie en exploitatie-organisaties, e.d.

Zoals de lezer uit de gebruikte nomenclatuur is gebleken, bestond er ook reeds een specialisering bij de gevechtspioniers. Voor de aanval op de Maginotlinie gebruikte de D. in 1940 speciale „Sturmpionier”-regimenten. Gedurende de oorlog groeiden deze tot brigades van b.v. 3 regimenten. Voor de aanval op de „Atlantic Wall” vormden de Eng. en Am. soortgelijke formaties van „Assault-engineers”. De opleiding van de pioniers voor cavaleriedivisies (Am., Rusl.),

pantserdivisies, bergdivisies en gemotoriseerde divisies was in elk geval gespecialiseerd. Ten aanzien van de brugslag meenden de Engelsen met de Baileybrug te kunnen afzien van speciale brugslagtroepen. Ook de D. hadden slechts sporadisch speciale brugslagtroepen, in tegenstelling tot de Amerikanen en Russen, die de pontonniers handhaafden. Eng. en D. klachten, in zeer verschillende geschriften aangetroffen, over gebrek aan bevaarenheid bij brugslag, spreken een duidelijke taal. Wel hadden de D. speciale Sturmboot-Kommando's voor landingsoperaties, en, evenals de Russen, speciale brugslagbataljons voor het bouwen van vaste bruggen. Alle geallieerde legers hadden ook speciale camouflagetroepen en machine-afdelingen, in hoofdzaak uitgerust met compressors, dynamowapens, heimachines en de verschillende Am. bulldozers, graders, e.a. werktuigen, voor weg- en vliegveldaanleg. Daarvoor waren uiteraard tevens diverse werkplaats- en onderhoudsafdelingen nodig.

Bij de luchtmacht was een uitgebreide organisatie voor het aanleggen van vliegvelden; zelfs bij luchtlandingstroepen waren „Engineer Aviation Battalions” voor het gereedmaken van vooruitgeschoven landingsterreinen. De Am. en Eng. genie had bovendien een uitgebreide organisatie voor de topografische dienst, welke in het D. leger bij de artillerie was ondergebracht. De brandweer was aan D. zijde een politie-organisatie, bij Am. en Eng. was het een onderdeel van de genie.

Ondanks alle niet te vermijden specialisatie valt op, dat de Amerikanen zich beijverden, deze toch zoveel mogelijk te beperken. Het eigenlijke constructiewerk, grondwerk, enz. in het gebied van leger, etappe en bases geschiedde in hoofdzaak door „General Service regiments”. Slechts voor meer permanente constructies werd gebruik gemaakt van „Special Service regiments” en „Engineer Construction battalions”. Specialisatie kwam ook voor ten behoeve van watervoorziening, depôts, werkplaatsen, havenconstructie of -herstel, olieleidingen, werkgasaanmaak (zuurstof, stikstof en acetyleen) en houtvesterij. De spoorwagendienst en -constructie (en binnenscheepvaart) behoorden bij de Eng. „Transportation Service”, het Am. „Transportation Corps”, welke evenals de D. spoorwagpioniers alleen in de top gesteld waren onder de hoogste genie-commandant.

De Eng. genie kende nog specialisatie voor steengroeven-exploitatie, mineren, bommen-opruiming en wegconstructie.

Aan D. zijde komt de organisatie wel niet overeen met de Angelsaksische, maar treft men toch gelijksoortige onderdelen aan. De D. „Baubataillone” zijn van dezelfde orde als de Am. „General Service regiments”, vooral toen de ervaringen in Rusland steeds meer hadden geleid tot gemengd gebruik.

Aan Eng. zijde werden „airfield”- en „roadconstruction” steeds in één adem genoemd, hetgeen een economisch gebruik van werktuigen ten goede komt. De Amerikanen gebruikten de „General Service regiments” zoowel op spoorwegen, als op weg- en vliegveldconstructie, e.d.

Ten aanzien van de gereedschapsuitrusting was er een groot verschil tussen die aan D. zijde en de Amerikaanse. Aan D. zijde waren brugmaterieel, kleingereedschap, kleine werktuigen, landmijnen en andere springstoftoepassingen perfect. De uitrusting aan grote werktuigen treedt echter in de schaduw van de Amerikaanse, welke sedert de eerste wereldoorlog wel een bijzondere ontwikkeling doormaakte, dank zij de enorme projecten, welke werden aangepakt in dat land van onbegrensde mogelijkheden. Ten aanzien van specifiek militair materieel erkennen de Amerikanen echter vrijmoedig de buitengewoon goede eigenschappen van vele D. oplossingen.

DE VERBINDINGSDIENST IN NED.-INDIË

door J. L. VAN DER VLIET, Kapitein der Genie K.N.I.L.

Het onderwerp van dit artikel is de wijze waarop de verbindingdienst in Indië functioneert, de moeilijkheden die aldaar bij het gebruik der verbindingen worden ondervonden en de wijze waarop aan deze moeilijkheden het hoofd kan worden geboden. Het zal dus hoofdzakelijk gaan over de verschillen, die aan de dag komen als we Indië op dit gebied vergelijken met Europa.

Alvorens daar echter mee te beginnen moet eerst gewezen worden op het gevaar dat inhaerent is aan een verhaal, dat vrijwel over niets anders gaat dan over verschillen, nl. dat daaruit de totale indruk zou blijven hangen dat de verbindingdienst in Indië geheel anders zou zijn dan in Europa en dit is beslist niet juist. In wezen blijft alles hetzelfde, wat natuurlijk ook niet anders kan daar organisatie, uitrusting, voorschriften enz. onveranderd gehandhaafd blijven; alleen ligt bij vele zaken dáár het accent anders dan hier.

Hier volgen dan stuk voor stuk die omstandigheden, die haar invloed op de verbindingdienst doen gelden.

Om te beginnen het klimaat: dat is warm, zoiets als hier 's zomers bij een hittegolf, alleen veel vochtiger. Deze vochtigheid heeft technische consequenties voor al het elektrische materiaal. Bij telefooncentrales heeft men spoedig last van overspreken, d.w.z. dat men bij het telefoneren kan horen wat op andere lijnen gesproken wordt; terwijl verder meer storingen optreden dan in een minder vochtig klimaat. Vooral is het echter het radiomaterieel dat op alle mogelijke manieren de

schadelijke invloed van de vochtigheid ondergaat, waardoor het percentage radiomaterieel, dat buiten bedrijf is voor reparaties, hoger zal zijn dan hier normaal is, terwijl bij het materieel dat wel in bedrijf is het nuttig effect, met andere woorden de reikwijdte kleiner is dan in Europa. De bedrijfszekerheid is eveneens kleiner, terwijl de voorziening van droge batterijen, de meest voorkomende energiebron voor het lichtere radiomaterieel, zorgen baart, doordat de levensduur van deze batterijen ten gevolge van de vochtigheid kort is.

In bepaalde tijden van het jaar is het weer in Indië vaak onweersachtig, het komt op vele plaatsen voor dat er enige weken lang iedere middag een flinke onweersbui losbreekt. De daarmee gepaard gaande atmosferische storingen kunnen radiocommunicatie verscheidene uren per dag bemoeilijken of zelfs onmogelijk maken. Radiotelefonie ondervindt hiervan meer hinder dan radiotelegrafie, terwijl ook het lijntelefoonverkeer hierdoor kan worden gestoord.

Beschadiging van radio- en telefoonmaterieel door rechtstreekse bliksem-inslag of door inductieve ontladingen is niet uitgesloten, maar komt toch minder vaak voor dan men zou verwachten.

Dan iets over het terrein. Het is natuurlijk niet mogelijk in een paar woorden een overzicht te geven van alle terreinvormen, zoals die in Indië voorkomen. Dit is echter gelukkig ook niet nodig daar in dit verband kan worden volstaan met die kenmerken die rechtstreeks of zijdelings

de verbindingdienst beïnvloeden. Het eerste kenmerk is dat het terrein in Indië doorgaans meer begroeid is dan in Nederland. Dit slaat niet alleen op het z.g. oerwoud (jungle). Dit komt in Indië wel veel voor, echter niet in bewoonde streken. Uit de Engelse oorlogsliteratuur en voorschriften over de oorlog in het verre Oosten krijgt men de indruk dat meestal geageerd werd in de jungle. Dit is voor de Nederlandse troepen in Indië zeker niet het geval. In het dicht bewoonde Java b.v. is slechts weinig oerwoud. Het overige terrein is echter in het algemeen ook veel zwaarder begroeid dan in Europa. Het in Indië veel voorkomende sawahterrein is ruim voorzien van kampongcomplexen die doorgaans dik in het groen zitten. De begroeiing beperkt in het algemeen de reikwijdte van radiostations.

Een voordeel van de zwaardere begroeiing is dat men voor telefoon-aanleg over meer natuurlijke steunpunten beschikt dan hier in Nederland.

Voorts komt er in Indië veel geaccidenteerd terrein voor. Het toch al armzalige wegnnet is hier natuurlijk nog slechter en daardoor de communicatie moeilijker, terwijl de reikwijdte van het radiomaterieel ook weer ongunstig kan worden beïnvloed.

Het terrein is zeer arm aan wegen, waardoor autotransport slechts op beperkte schaal mogelijk is. Dit maakt de behoefte aan verbindingen groter. De meeste wegen zijn tegenwoordig zelfs niet begaanbaar voor motorordonnansen; het verst komt men nog met een jeep.

Het normale systeem van accu-voorziening van radiostations, nl. een centrale laadinrichting en een of meer bestelauto's, die bij de stations de accu's verwisselen, is dan ook vaak onmogelijk. In zo'n geval zal het dan ook soms noodzakelijk zijn de bedrijfsuren van moeilijk bereikbare radiostations terug te brengen tot enkele uren per dag, dus b.v. communicatie

om de 2 uur; de hoofdpst blijft dan voortdurend luisteren. Bij een dergelijke regeling kan dus de bijpost steeds de hoofdpst bereiken, maar wordt een bericht van hoofdpst naar bijpost max. 2 uur vertraagd. Natuurlijk is zo'n regeling ook weer een beperking.

Dan de tactische omstandigheden.¹⁾ Tot dusver is het overal zo geweest, dat de troepen in Indië in een bepaald rayon bewakings- en patrouillediensten deden en daartoe als het ware uitgesmeerd werden over zeer grote oppervlakten. Optreden in grote verbanden is weinig voorgekomen. Troepen en troepjes bevinden zich min of meer zelfstandig te midden van de bevolking en op grote afstanden van elkaar. Hierdoor wordt de behoefte aan verbindingen groter dan zij bij optreden in normaal verband zou zijn.

Men is voorts beperkt in het gebruik van lijnverbindingen en ordonnansen omdat zich overal onder de bevolking verzetslieden kunnen bevinden. Telefoonlijnen zijn ten gevolge van sabotage moeilijk in bedrijf te houden en gemakkelijk door de vijand af te luisteren. Het onderscheppen van ordonnansen is niet moeilijk.

Lijnverbindingen zijn veelal lang en kosten dus meer lijnmaterieel en meer personeel voor aanleg en onderhoud.

Ten gevolge van deze tactische omstandigheden zullen de verbindingen dikwijls een statisch karakter hebben. Op de nadelen die een statisch verbindingensnet biedt ten aanzien van de berichtenveiligheid zal nader worden teruggekomen.

De opleidingstijd van het verbindingspersoneel is ten gevolge van verschillende omstandigheden erg kort geweest, de bezwaren hiervan doen zich in hoofdzaak gevoelen bij de radiotelegrafisten die doorgaans te langzaam seinen. Dit is weer een factor, die het nuttig rendement van de radioverbindingen ongunstig beïnvloedt.

¹⁾ Dit artikel werd geschreven vóór het politieel optreden. (Redactie).

Resumerende zien we dus dat de telefoon en de ordonnans vaak niet kunnen worden gebruikt, dat het radiomaterieel te lijden heeft van het klimaat, dat het terrein door begroeiing en bergen of heuvels de reikwijdte van de radioverbindingen verkleint, dat door luchtstoringen deze radioverbindingen dikwijls moeilijk zijn en dat door de te korte oefentijd van de radiotelegrafisten de hoeveelheid berichtenmateriaal die per tijdseenheid gespuid kan worden aan de lage kant is. En daar staat dan nog tegenover dat men meer behoefte heeft aan verbindingen.

Het tekort aan verbindingen dat zich steeds, waar ook ter wereld bij iedere militaire actie doet gevoelen, zal in Indië erger zijn dan ooit.

Er is maar één ding dat hier tegenover gesteld kan worden en dat is de uiterste medewerking van het publiek, als we de gebruikers van het militaire verbindingenet in analogie met de P.T.T. zo mogen betitelen. De verbindingdienst kan nergens iets bereiken zonder deze medewerking.

De eerste voorwaarde voor een goede samenwerking is hier: belangstelling voor de verbindingdienst en begrip voor de wijze waarop gewerkt wordt, wat van het personeel wordt geëist en de moeilijke omstandigheden waaronder het werk moet worden gepresteerd. De morele en daadwerkelijke steun die de verbindingdienst van andere troepen kan ontvangen is zeer belangrijk, zo kunnen b.v. worden genoemd spontaan aangeboden hulp bij transport van personeel en materieel, het ontzien van telefoonlijnen in het terrein, het op eigen initiatief repareren van beschadigde telefoonlijnen door de eerste de beste die de beschadiging opmerkt, het terecht helpen van ordonnans en ander verbindingspersoneel. Dit zijn allemaal zaken die veel vertragingen onnodig werk voorkomen.

De verbindingdienst zal in Indië maar juist in staat zijn om in de behoefte aan verbindingen te voldoen, daarom is het zo belangrijk dat die behoefte niet groter gemaakt wordt dan werkelijk nodig is. Het totaal aantal over te seinen woorden moet zo klein mogelijk worden gehouden, ergo zo min mogelijk berichten en de berichten zelf zo kort als de duidelijkheid toelaat.

Het beperken van de tijdsduur van de radio- of telefoongesprekken is noodzakelijk; onder deze tijdsduur dient in dit verband te worden verstaan de totale tijd dat de betrokken verbindingen voor andere gebruikers geblokkeerd zijn, zodat de tijd nodig voor het tot stand brengen van de verbinding en wachttijden meegerekend dienen te worden. In verband hiermede behoren onzakelijke gesprekken achterwege te blijven. Het vasthouden van een verbinding terwijl men wacht op iemand die aan het toestel wordt geroepen of die ruggespraak moet houden is onjuist; men late zich liever terugbellen.

Daarnaast is het van veel belang dat de weinige voorschriften die voor de gebruikers moesten worden vastgesteld stipt worden opgevolgd. Zo b.v.: het correct en duidelijk invullen van berichtenformulieren, waarmede wordt voorkomen dat berichten op verbindingsposten moeten worden overgeschreven, of dat tijd verloren gaat met navraag bij de opsteller van het bericht; dit alles is extra werk en vertraging. Voorts het aanbieden van de berichten in het voorgeschreven aantal exemplaren. Het maken van afschriften op verbindingsposten is tijdrovend en iedere keer extra overschrijven geeft een extra kans op het insluipen van fouten.

Het juist gebruik van telefoon- en radioverbindingen is eveneens zeer belangrijk; kennis van het voorschrift berichtenwisseling is hiervoor nodig. Genoemd wordt in dit verband de

beslissing, die een gebruiker in een bepaald geval zal moeten nemen of hij een radio- of telefoongesprek zal voeren of een bericht zal schrijven. Het gesprek geeft het voordeel van persoonlijk contact; door het schrijven van het bericht dwingt men zichzelf zijn gedachten juist te formuleren, de inhoud ligt zwart op wit vast en de kans op misverstanden wordt daardoor kleiner. Welke van de twee voordelen zwaarder weegt, moet in ieder afzonderlijk geval worden uitgemaakt; indien gij aarzelt, schrijf dan een bericht. Alvorens een gesprek te voeren dient de inhoud in gedachten of puntsgewijze op een stukje papier voorbereid te worden.

Een verbinding moet op de voorgeschreven wijze worden aangevraagd met gebruikmaking van de telefoonnummers of de namen van de posten, die in de verbindingsbevelen zijn genoemd.

Afbellen mag, waar dit voorgeschreven is, niet worden vergeten. Dit zijn slechts enige punten, de lijst kan nog langer gemaakt worden.

De enige wijze waarop het doel, nl. te komen tot een zo efficiënt mogelijk gebruik der verbindingen, kan worden bereikt is door het regelmatig oefenen van deze zaken. In buitenlandse legers wordt dit ook op verschillende manieren gedaan. De Engelsen kennen cursussen voor officieren van andere wapens aan de „School of Signals”, terwijl voorts in ieder onderdeel de betrokken officier van de verbindingsdienst min of meer verantwoordelijk is voor de signal-mindedness, en tot taak heeft fouten en minder efficiënte handwijzen recht te zetten door besprekingen, circulaires enz.. Dit alles natuurlijk in zijn functie van adviseur in verbindingsdienstzake, na machtiging van en namens de commandant van het onderdeel.

De Amerikanen schrijven in hun voorschriften voor, dat officieren van

staven geregeld en extra vóór een te ondernemen actie, praktisch moeten worden geoefend in het gebruik der verbindingen, de behandeling van militair lijn- en radiotelefoonmaterieel enz. Het is m.i. ook bij de K.L., en het K.N.I.L. nodig dat op deze wijze de efficiency van de verbindingsdienst wordt opgevoerd. Het nuttig effect van een goede samenwerking en een deskundig gebruik van het verbindingsapparaat is een onmisbare bate op de balans waarop overigens weinig anders dan nadelige posten prijken.

Het voorgaande had alleen betrekking op het vermogen van de verbindingsdienst om zijn primaire taak, dat is het overbrengen van het voor het „bedrijf” van de strijdkrachten benodigde berichtenmaterieel, te overbrengen. Het is daarnaast echter ook nodig een andere zijde van het verbindingsvraagstuk te belichten nl. de „berichtenveiligheid”.

Zoals ongetwijfeld bekend zal zijn wordt onder berichtenveiligheid of juist berichtenbeveiliging verstaan het samenstel van maatregelen dat er op gericht is aan de vijand zo veel mogelijk inlichtingen, verkregen uit onze eigen verbindingsdienst, te onthouden. Wat zijn nu in Indië de voor- en nadelen uit een oogpunt van berichtenveiligheid van de toestanden zoals die daar op verbindingsgebied bestaan?

In de eerste plaats moet hier het veelvuldig gebruik van radio worden genoemd. Radio heeft grote nadelen uit een oogpunt van veiligheid. In een Amerikaans voorschrift is een lijst opgenomen van de tien voornaamste verbindingsmiddelen, gerangschikt in volgorde van veiligheid. Radiotelegrafie en radiotelefonie bezetten in deze lijst respectievelijk de achtste en negende plaats.

Voorts brengt het statische karakter van de verbindingen mede, dat na verloop van enige tijd het schema van het verbindingsnet en de standplaatsen

van de verschillende verbindingsposten bij de vijand bekend raken, waardoor het afuisteren van radio- en telefoonverbindingen zeer eenvoudig wordt en de vijand alle tijd heeft om zijn luisterdienst aan onze verbindingen aan te passen.

Het beloop van vele telefoonverbindingen door onbewaakt terrein maakt het afuisteren daarvan kinderspel. Het onderscheppen van ordonnansen is vaak niet moeilijk. Hier komt dan nog bij dat het aantal Inheemsen dat Nederlands spreekt of althans verstaat, ten gevolge van het goede onderwijs dat voor de oorlog in Indië bestond, zeer groot is. Ten slotte wordt uit Indië vaak de klacht vernomen van een zekere nonchalance t.o.v. de veiligheid der berichten.

Afgezien van het antwoord op de vraag hoe de vijandelijke luisterdienst is georganiseerd en wat deze dienst presteert, is het een feit dat de Inheemsen doorgaans goed zijn ingelicht en dat het zeer moeilijk is om eigen plannen geheim te houden, hetgeen aanwijst, dat deze luisterdienst doorgaans wordt onderschat.

Dit alles maakt het nemen van een aantal veiligheidsmaatregelen noodzakelijk. Het bezwaar van veiligheidsmaatregelen bij het overbrengen van berichten is echter dat ze ons even

zovele beperkingen opleggen ten aanzien van het gebruik der verbindingen en de overkomst der berichten vtragen. De ervaring in Indië is dat het vertijferpersoneel het werk nauwelijks af kan en vaak dag en nacht in touw is. Ook hier is medewerking van de gebruikers van het militaire verbindingenet een onmisbaar element; zonder die medewerking kan de verbindingdienst niet naar behoren functioneren.

Van het eerste belang is hier beperking van het aantal en de lengte van de berichten. Dit bespaart op het vertijferwerk en geeft behalve dat op zichzelf al een grotere veiligheid. Alle officieren behoren geroutineerd te zijn in het gebruik van de slidex. Bij het voeren van gesprekken per lijn- en radiotelefoon is de uiterste voorzichtigheid geboden en doet men het best met aan te nemen dat de vijand ieder woord verstaat en er zijn conclusies uit trekt. Al deze maatregelen zijn alleen te bereiken met veelvuldig oefenen zowel in verband als individueel.

Moge een ieder er van doordrongen zijn dat bij het uitoefenen van de verbindingdienst behalve de uiterste inspanning van het personeel van deze dienst zelf, de steun en medewerking van de gebruikers onmisbaar zijn.

Gevaarlijke Schrijverij

Die Vernichtung, die zunächst Selbstzweck war, wird unter den höheren Zweck eines späteren Neuaufbaus, wenn erst einmal das Alte gänzlich zerstört worden sei, gestellt und dadurch gleichsam gerechtfertigt. ¹⁾

„De komende Europeesche mensch” is de titel van een boek, dat hier te lande, naar ik meen, nogal lezers trekt. De schrijver is Prof. Walter Schubart, hoogleraar aan de universiteit te Riga.

¹⁾ Der Nihilismus im Licht einer kritischen Philosophie. Abhandlung zur Erlangung der Doktorwürde der Philosophischen Fakultät I der Universität Zürich, Herman Levin-Goldschmidt.

De oorspronkelijke titel van de Zwitserse uitgave, verschenen in 1938, was: *Europa und die Seele des Os ens.*

Het is jammer, dat de Nederlandse uitgave, welke eerst in 1946 uitkwam, niet voorzien is van aantekeningen van de schrijver.

Het wil mij toch voorkomen, dat na de 2e Wereldoorlog de ideeën van Prof. Schubart enige wijzigingen hebben ondergaan.

Geen boekbespreking volgt. Mijn bedoeling is alleen de tendenz van het werk aan te geven en te bestrijden. Gevoelsmensen, in het bijzonder zij met een religieuze inslag, zullen wellicht door veel van wat de schrijver naar voren brengt, worden aangetrokken. Katholieken

meer dan Protestanten, welke laatsten wel eens met bevreemding zullen lezen, dat het protestantisme nogal wat kwaad heeft gedaan.

De schrijver verdeelt de tijd na Christus' geboorte in een aantal tijdperken, in elk waarvan de mens een oerbeeld vormt. Om kort te gaan, we zouden thans leven in een overgangstijdperk, waarbij de heroïsche mens heeft afgedaan en de messiaanse mens op komst is.

„De heroïsche mensch meent tegenover een chaos te staan, waaraan hij met zijn ordende kracht, verplicht is vorm te geven. . . .”

„De messiaansche mensch eindelijk voelt zich geroepen op aarde een hogere, goddelijke ordening te brengen, waarvan hij het beeld heimelijk in zich draagt. . . .”

Sedert 1550 zouden we geleefd hebben in de Prometheïsche tijdronde, die in het teken van het heroïsche oerbeeld staat.

„De Johannesische tijdronde is in aantocht, waarin het messiaansche oerbeeld zijn stempel op den mensch zal drukken. . . .”

„De groote gebeurtenis, die in aantocht is, is het optreden van het Slavische ras als leidende cultuurmacht. . . .”

En onder deze Slaven zijn het in het bijzonder de Russen.

In het heroïsche tijdperk viert het rationalisme hoogtij. Het gevoelsleven wordt daarin in hoge mate beheerst door het verstand.

Tegen deze mening valt m.i. weinig in te brengen. Schrijver zal met zijn bezwaar tegen het rationalisme voor velen een open deur intrappen, al zet hij die deur wijder open, dan de critische lezer noodzakelijk acht. Schrijver is er blijkbaar niet in geslaagd te bedenken, dat menselijke opvattingen voor een groot gedeelte moeten worden begrepen uit en in de tijd, waarin ze zich ontwikkelden en werden toegepast.

Het heroïsche tijdperk vindt zijn hoogtepunt in het fascisme en het nationaal-socialisme. Het kan zijn, dat de schrijver sterk beïnvloed is door zijn hevige afkeer van deze soort wereldbeschouwing. Voorlopig heeft deze afgedaan. Laten we hopen voorgoed.

Zou schrijver zich tegen fascisme c.a. gekeerd hebben, zijn boek zou geschiedenis geven. Doch, hoewel hij de Duitsers in het bijzonder bestrijdt, de West-Europeër in het algemeen komt bij hem in een slecht daglicht. Wel bezit de Engelsman heel wat betere eigenschappen dan de Duitser en zelfs dan de Fransen, de ware broeder is hij niet, evenmin als de Amerikaan, die zelfs minder wordt gewaardeerd dan de Engelsman, al vertoont hij enige vooruitgang. Kleine Volken, als Belgen, Nederlanders en de Skandinavische Volken blijven buiten beschouwing. Voor gegroeide nationaliteiten, die meer waarde hebben dan rassen, heeft de schrijver blijkbaar geen begrip.

De ware volken zijn de Slavische en ook. . . . de Spanjaarden, zij het minder dan de Russen. De dictatuur eensdeels door het Bolsjewisme,

anderdeels door het fascisme gevormd, vinden natuurlijk bij de schrijver geen goed onthaal, doch deze geestesrichtingen zijn slechts van tijdelijke aard. Op het innerlijke gevoelsleven van deze volken komt het aan en dit gevoelsleven kenmerkt de ware mens.

Welnu de Slavische volken zijn de volken, die het messiaanse tijdperk zullen beheersen. Zij zijn de komende mensen.

Had Prof. Schubart een pleidooi gehouden voor het goede, dat in de Russen leeft, zoals dat o.a. gedaan werd door de Amerikaanse zending Stanly Jones, had hij mogelijk aange-toond, hoeveel wanbegrippen t.o. van Russische toestanden in West-Europa heersen, had hij (rop gewezen hoe anders de geestelijke en materiële verhoudingen in Rusland, in vergelijking met die in West-Europa, zijn, hij zou er wellicht in geslaagd zijn de beide grote bevolkingsgroepen meer dan thans tot elkaar te brengen.

Wij Nederlanders moeten erkennen, dat ook het Russische bloed voor ons, voor onze vrijheid heeft gevloeid. Wij moeten dan ook de Russen als vrienden willen zien, maar niet de Russen, die schrijver ons voordraagt. Men leze :

„De Rus heeft geen voelhorens voor de evolutie, en van het blijvende van de cultuur, doch wel voor crises. Hij houdt meer van ondergangen dan van overgangen. Wat de Westersche mensch, in het bijzonder de Pruisische en de Engelsche boven alles haat, is chaos en omverwerping. Hij is er evenzeer op uit revolutie te vermijden, als de Rus het er op toelegt ze uit te lokken. De Rus stelt in omwentelingen veel grooter belang, dan in het handhaven van tradities. . . .” „. . . . de Rus daarentegen laat zich weinig aan de wereld gelegen liggen” en wat verder „Het trekt den Rus aan iets ten gronde te zien gaan, zichzelf niet uitgezonderd. Hij scheidt vermaak in puin en scherven.”

Het „heroïsche tijdperk” gaf ons een Lodewijk de XIV, een Napoleon en een Hitler, doch zij moesten ook in dat tijdperk het onderspit delven. Nietzsche met zijn „Uebermensch” vond een bewonderaar in Hitler, de Führer van het „Herrenvolk”. Millioenen zijn vermoord onder de zegeningen van dat volk. Enige jaren, tot 5 jaren toe, heeft West-Midden en een groot gedeelte van Oost-Europa gezocht onder het juk van dat volk. Voor het uitbreken van de 2e wereldoorlog was er in een groot gedeelte van Europa nog de hoop, dat de verstandelijke en traditionele Rijksweer nog de leiding zou nemen en de opgezweepte massa deze niet zou krijgen. Het mocht niet zo zijn. Nagenoeg het gehele Duitse volk, binnen en buiten de Duitse grenzen werd medegesleurd achter de grote leider van het zich boven andere volken verheven achtend volk.

Doch hier was het slechts de mens, die zich Uebermensch dacht, hier waren toch nog velen

die hun gezond verstand nog ter beschikking hadden en alleen meeliepen, omdat ze mee moesten lopen, handelende uit angst voor verlies van eigen leven of van naaste verwanten, in deze handelwijze al of niet gesterkt door een kuddegeest, welke de Duitser eigen is.

Honderd miljoen Duitsers, opgezweept tot de gedachte van „Herrenvolk“ te zijn, hebben gedurende lange jaren de tyrannie uitgeoefend. Maar als straks ruim tweehonderd miljoen Slaven wordt wijsgemaakt, dat zij de messiaanse gedachte uitdragen, dat zij een „roeping Gods“ moeten vervullen en dat met een vernietigingsmentaliteit, die de schrijver de Russen toedient, dan . . . zou „Der Untergang des Abendlandes“ kunnen komen, tenzij de West-Europese en Angelsaksische volken met hun innerlijke kracht en, zij het „domme“ verstand weder die morele en materiële krachten zodanig naar voren weten te brengen, dat zij ook dat keer weer de tyrannie weten te verdrijven.

Schrijver zal intussen, evenmin als steller dezes, de verschrikkingen van een nieuwe oorlog over de volken willen. Hij vindt de wereld te onchristelijk en ziet de oorzaak daarvan voornamelijk in het Westen gelegen. Hij diene te bedenken, dat naastenliefde niet op de gedachte van vernietiging mag berusten en dat de ordende taak wel niet in het heelal, doch wel op velerlei gebied op ons aardbolletje een mensentaak is. Zoals in de mens noch het gevoel noch het verstand kan worden gemist, doch deze in harmonie aanwezig moeten zijn, zo mag gehoopt worden, dat de Oosterse — zij het meer gevoelsmens en de Westerse — zij het meer verstandsmens, samen die harmonie weten te vinden, welke in aller belang is.

Ik geloof niet (zie hieronder) dat de Rus die vernietigingsgedachte heeft, welke de schrijver hem toedient. We mogen hopen, dat door meer aanraking tussen de West- en de Oost-Europese mens, deze elkaar beter leren begrijpen en waarderen en daardoor een grote oorlog, groter dan we zagen, wordt voorkomen.

Als de professor de deemoedigheid van een Philips II, de „oorlogsmisdadiger van de 16e eeuw“ naar voren brengt, krijgt men als Nederlander een vreemd gevoel en gaat men twijfelen aan de mentaliteit of aan de kennis van de schrijver.

Het is moeilijk de hoogleraar op zijn kennis te toetsen, vooral op een gebied, waarop steller dezes zich leek moet achten. Als hij echter schrijft over de opofferingsgedachte en de vernietigingsgedachte van het Russische volk

en daarbij de veldtocht van 1812 aanhaalt, dan heb ik mij toch even veroorloofd Plantinga's Strategieboek en „Weltgeschichte“ van Georg Weber op te slaan.

„Plantinga“ blz. 115: „Van een methodische terugtocht naar en misschien zelfs voorbij Moscou, zooals dit in sommige, keizer Alexander aangeboden operatieplannen was voorgesteld, was bij Phull (de ontwerper van het Russische operatieplan B.) geen sprake. Hiertoe werd eerst later besloten. Ook het voorstel, om de grensgewesten geheel te verwoesten, naar het voorbeeld van Melac in de Paltz en van Wellington in Portugal, werd door den keizer als wreed en onmenselijk beschouwd.”

„Weltgeschichte“ 2e deel blz. 594: „Am Hofe des Zaren in St. Petersburg waren es die Ratschläge der Deutschen, die auf eine Kriegführung nach Partherart drangen, d. h. Zurückziehung der Truppen ins Innere und systematische Verwüstung des Durchzugslandes der feindlichen Armee. Boyen und Clausewitz widmeten persönlich dieser barbarischen Kampfweise ihre Dienste; . . . Aus der Ferne wirkte Scharnhorst durch deinen Rat in derselber Richtung.“ Verder drong Freiherr von Stein op het ontketenen van de Russische volksinstincten en orthodoxe fanatisme aan. . . „während die echte Russen unter der Heerführern Alexanders auf den Ruhm der Schlachten nicht verzichten wollen.“ (blz. 595.)

Als Napoleon later zijn tocht naar Moskou voortzet ontstaat bij het Russische volk een zodanige verontwaardiging over het maar steeds prijsgeven van Russisch gebied, dat de Russische keizer zich genoodzaakt ziet, de van vreemde oorsprong afkomstige Bevelhebber Barclay de Tolly te vervangen door de Russische generaal Kutusow. (blz. 596.)

„Plantinga“ blz. 122. . . „besloot Kutusow, die inmiddels met het opperbevel over het Russische leger was belast geworden, daar halt te houden, niet het minst, omdat het Russische volk een zoodanige slag tot redding der heilige stad (Moskou. B) wenschte.”

De geschiedenis geeft dus een andere mentaliteit van de Russen, dan Prof. Schubart naar voren brengt. Speelde het gevoel hem parten of dacht hij, evenals Clausewitz, niet Russisch, doch. . . Duits en dan niet op de wijze van de Duitse legeraanvoerders, die zich om Rusland zelf weinig bekommerden, maar als van een geleerde, die zich van een „nihilisme“ van Nietzsche nog niet heeft kunnen vrijmaken.

D. BROUWER, *Kolonel der infanterie*

Afsluitingsvuren bij de lichte Luchtdoelartillerie

door D. A. BOUWHOFF, *Eerste Luitenant der Artillerie*

Het doel van dit artikel is, een overzicht te geven van de diverse soorten afsluitingsvuren bij de lichte luchtdoelartillerie, welke gedurende de jongste oorlog bij het Engelse leger werden gebruikt.

Onder een afsluitingsvuur wordt bij de lichte luchtdoelartillerie een vuur verstaan dat het te verdedigen object beschermt tegen de aanvallen van vijandelijke vliegtuigen, doordat op een te voren bepaalde plaats in het luchtruim een bundel projectielen wordt gebracht.

Verdeling der afsluitingsvuren.

De afsluitingsvuren zijn te onderscheiden in:

- a. offensieve afsluitingsvuren;
- b. defensieve afsluitingsvuren.

Ad. a. Hieronder worden *die* afsluitingsvuren verstaan, die tegen *bepaalde* doelen gericht zijn. Een voorbeeld hiervan is het „8-richtingen afsluitingsvuur”.

Ad. b. De defensieve afsluitingsvuren zijn *niet* tegen bepaalde doelen gericht en worden in de vorm van een verdedigend scherm (paraplu) boven het te verdedigen object afgegeven bij het naderen van vijandelijke vliegtuigen (b.v. het „scherm-afsluitingsvuur”).

Wanneer en onder welke omstandigheden de afsluitingsvuren worden afgegeven.

A. Daar met de voorbereidingen noodzakelijkerwijze enige tijd gemoeid is, kunnen alleen afsluitingsvuren worden afgegeven, wanneer de vuurmonden geruime tijd in stelling staan. Dit zal b.v. het geval zijn bij verdediging van belangrijke objecten op de verbindingslijnen (spoorwegknooppunten, bruggen, etc.). Deze verdediging zal in de meeste gevallen in samenwerking met de zware luchtdoelartillerie geschieden om ook tegen aanvallen op grotere hoogten voorbereid te zijn.

B. Afsluitingsvuren worden alleen dan afgegeven, wanneer de mogelijkheid van vuren met directe richting uitgesloten is (bij mist, zware regenval, duisternis, etc.).

In gebieden waar de zon zeer hinderlijk is bij het richten, doordat de richters worden verblind, wordt een speciaal afsluitingsvuur gebruikt (zon-afsluitingsvuur).

Gebruik van radar bij de afsluitingsvuren.

Om afsluitingsvuren te kunnen afgeven is het noodzakelijk dat de officier, belast met het leiden van deze vuren, vroegtijdig op de hoogte wordt gebracht van de positie der naderende vijandelijke vliegtuigen.

Het is duidelijk dat vijandelijke vliegtuigen moeten worden aangevallen, voordat zij zich van hun bommenlast hebben ontdaan. Hoe vlugger alarmering en positiebepaling geschieden, hoe groter de kans is, dat succes wordt geboekt.

Een radarinstallatie is daartoe onontbeerlijk. Van weinig waarde is het echter een radarinstallatie in te delen bij de batterijen 4 tl, die een bepaald object moeten verdedigen. Er zou dan nl. te veel tijd verloren gaan met het volgen en peilen van vliegtuigen, die nimmer binnen het vuurbereik van het geschut van 4 tl zullen geraken, terwijl men tevens het risico loopt vijandelijke vliegtuigen, die werkelijk gevaar opleveren, over het hoofd te zien.

Het verdient daarom de voorkeur de leider van het afsluitingsvuur te doen waarschuwen door de plaatsbepalingsofficier der zware luchtdoelartillerie. Deze krijgt alle gegevens van de radarinstallatie binnen en heeft zodoende een volledig inzicht in het gebied rondom het te verdedigen object. De posities der vijandelijke vliegtuigen worden doorlopend op overzichtstafels aangegeven. Voor de plaatsbepalingsofficier is het nu mogelijk te beslissen welk vliegtuig of welke groep van vliegtuigen in aanmerking komt voor een afsluitingsvuur der lichte luchtdoelartillerie. De nodige gegevens worden door hem aan de leider van het afsluitingsvuur doorgegeven.

Voor- en nadelen der afsluitingsvuren.

Voor afsluitingsvuren zijn zeer grote hoeveelheden munitie vereist; het met een afsluitingsvuur verkregen resultaat staat dan ook in geen enkele verhouding tot de hoeveelheid verbruikte munitie. Om het munitieverbruik enigszins te beperken, is een maximum aantal schoten per vuurmond voorgeschreven. Hieraan is het nadeel verbonden, dat de kans op succes nog geringer wordt. De conclusie, die uit het voorgaande kan worden getrokken, is, dat bij de huidige stand van de techniek, afsluitingsvuren alleen uit een oogpunt van moreel waarde hebben. Zij geven de bevolking het gevoel dat er tegen de onzichtbare vijand „iets gedaan” wordt.

De verschillende afsluitingsvuren.

De volgende afsluitingsvuren zijn in gebruik:

1. Het 8-richtingen afsluitingsvuur
2. Het 16-richtingen afsluitingsvuur
3. Het kaartvierkanten-afsluitingsvuur
4. Het scherm-afsluitingsvuur
5. Het zon-afsluitingsvuur

Om afsluitingsvuren voor te bereiden moeten per afdeling lichte luchtdoelartillerie o.m. aanwezig zijn:

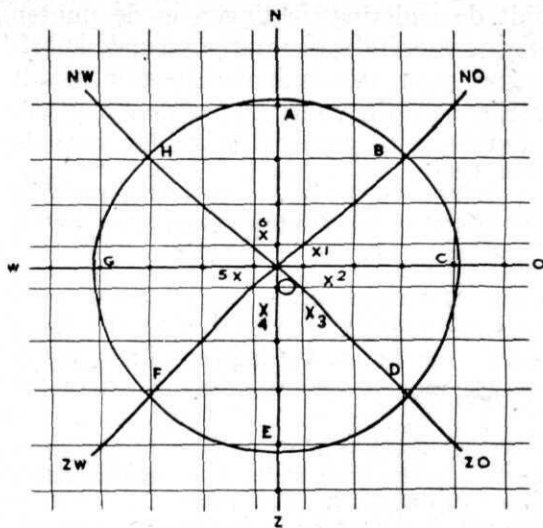
a. een vel papier (op linnen geplakt), waarop een vierkantennet is aangebracht. Dit vierkantennet is op dezelfde schaal getekend als de bij de onderdelen in gebruik zijnde kaart. De schaal van het vierkantennet moet op dit papier worden aangegeven;

b. een cirkelvormige kaarthoekmeter van dezelfde schaal als het bovengenoemde vierkantennet. De straal van de kaarthoekmeter heeft een lengte, die overeenkomt met een afstand van 4000 yards;

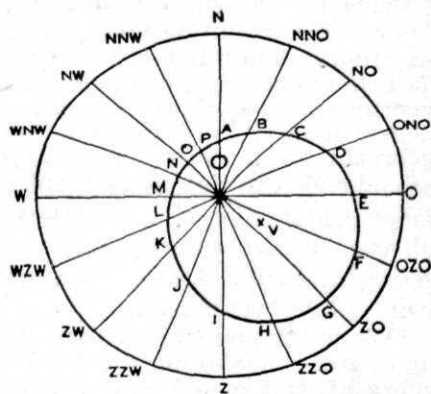
c. een plaatsaanwijzer.

Het 8-richtingen afsluitingsvuur (afb. 1).

Bij dit afsluitingsvuur worden 8 naderingsrichtingen onderscheiden. Op het midden van genoemd vierkantennet wordt het centrum van het te verdedigen object aangegeven. Van dit punt uit worden in 8 kompasrichtingen de naderings-

Afb. 1

Afb. 2

lijnen uitgezet. Tevens worden de opstellingsplaatsen der vuurmonden aangegeven. Verondersteld wordt dat het afsluitingsvuur op een afstand van 4000 yards (gemeten over de grond, van het centrum o af) komt te liggen en het doel zich op een reeds bepaalde hoogte bevindt.

Een cirkel wordt getrokken met o als middelpunt, waarvan de straal overeenkomt met een afstand (op de kaart gemeten) van 4000 yards. De snijpunten van deze cirkel met de verschillende naderingsrichtingen worden aangegeven met de letters A, B, C enz. De kaarthoeken van de verschillende vuurmondopstellingen naar de bovenstaande snijpunten worden nu met behulp van een kaarthoekmeter bepaald. Met de schootstafel voor de vuurmond van 4 tl, kunnen de elevaties voor de vuurmonden worden berekend. Kaarthoek en elevatie worden aan de vuurmonden opgegeven. Van dit afsluitingsvuur bestaan verschillende variaties en wel met als uiterste gevallen het afgeven van een vuur met geconcentreerde (zie bovenstaand geval) en van een vuur met evenwijdige richtlijnen. Aan het vuur met geconcentreerde richtlijnen moet de voorkeur worden gegeven, daar de vuurdichtheid geringer wordt naarmate de richtlijnen meer evenwijdig lopen.

Het 16-richtingen afsluitingsvuur (afb. 2).

Zoals de naam reeds aangeeft worden hierbij in tegenstelling met het 8-richtingen afsluitingsvuur, 16 naderingsrichtingen onderscheiden (zie afb. 2).

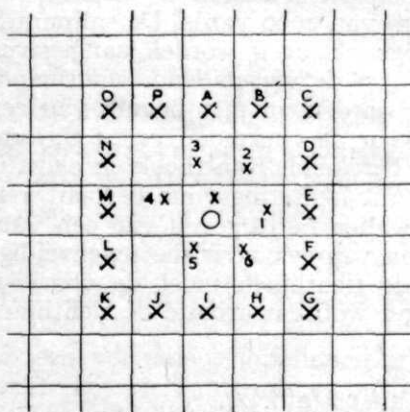
Van het midden van het vierkantennet uit zet men de verschillende kompasrichtingen uit. Het snijpunt van deze naderingslijnen wordt als het centrum van het te verdedigen object beschouwd. Dit punt komt overeen met het snijpunt der vierkantenlijnen van de kaart dat het dichtst bij het centrum van het object ligt. Daar de zijden van het vierkant 1 km lang zijn, is de fout, die hierbij wordt gemaakt, maximaal 500 m. Deze fout wordt echter verwaarloosd. Vervolgens worden de opstellingsplaatsen der vuurmonden aangetekend. Rondom elke opstellingsplaats wordt een cirkel getrokken met een straal van 4000 yards,

gemeten op de kaart. Deze cirkel snijdt de naderingsrichtingen in de punten A, B, C enz. Naar die punten worden voor de verschillende vuurmonden de kaart-hoeken bepaald. Daar het afsluitingsvuur voor verschillende hoogten wordt voorbereid, worden verschillende elevaties aan de vuurmonden doorgegeven. Tijdens het afsluitingsvuur wordt een spreiding toegepast; de richter voor de kaarthoek draait het breedtewiel na het eerste schot een halve slag vooruit, na het tweede schot een hele slag terug, na het derde schot weer een halve slag vooruit enz. Totaal worden er 10 schoten afgegeven. De vuurwijze is gewoonlijk „enkel schot”. Op deze wijze wordt nu een projectielenbundel in het luchtruim gebracht die de vorm van een doos heeft. De afmetingen van deze doos zijn afhankelijk van de opstellingsplaatsen der vuurmonden. De lengte van de doos moet echter voor elke naderingsrichting afzonderlijk worden gezien. Er moet nl. voor worden gezorgd dat de doos altijd voor het te verdedigen object wordt gebracht. Is dit laatste niet mogelijk, dan moeten een of meer vuurmonden van stelling veranderen.

Ook de omvang van het te verdedigen object speelt een belangrijke rol. Deze kan nl. zo groot zijn dat meer dan één afdeling ter verdediging in de strijd moet worden gebracht. Het gebied rondom het object wordt dan verdeeld in twee of meer afdelingssectoren. Elke sector heeft een officier, belast met de leiding van het afsluitingsvuur. Het behoeft geen betoog, dat deze officieren ten nauwste met elkaar zullen moeten samenwerken, indien men een afsluitingsvuur wil afgeven, dat één geheel vormt.

Het kaartvierkanten-afsluitingsvuur.

Dit afsluitingsvuur wordt gebruikt, wanneer er niet van een bepaalde aanvalsrichting kan worden gesproken. Op het reeds eerder genoemde papier met vierkantennet worden het te verdedigen object en de opstellingsplaatsen der vuurmonden getekend. De middelpunten van de vierkanten, liggende rondom de opstellingen der vuurmonden en het te verdedigen object, worden met een x aangegeven (zie afb. 3). Deze middelpunten worden van een letter voorzien. Vervolgens worden weer de kaart-hoeken naar deze verschillende punten voor elke vuurmond afzonderlijk bepaald. Deze kaart-hoeken met de van te voren vastgestelde elevaties worden aan de vuurmonden doorgegeven. Op deze wijze wordt dus boven een bepaald kaartvierkant het vuur van een afdeling geconcentreerd.

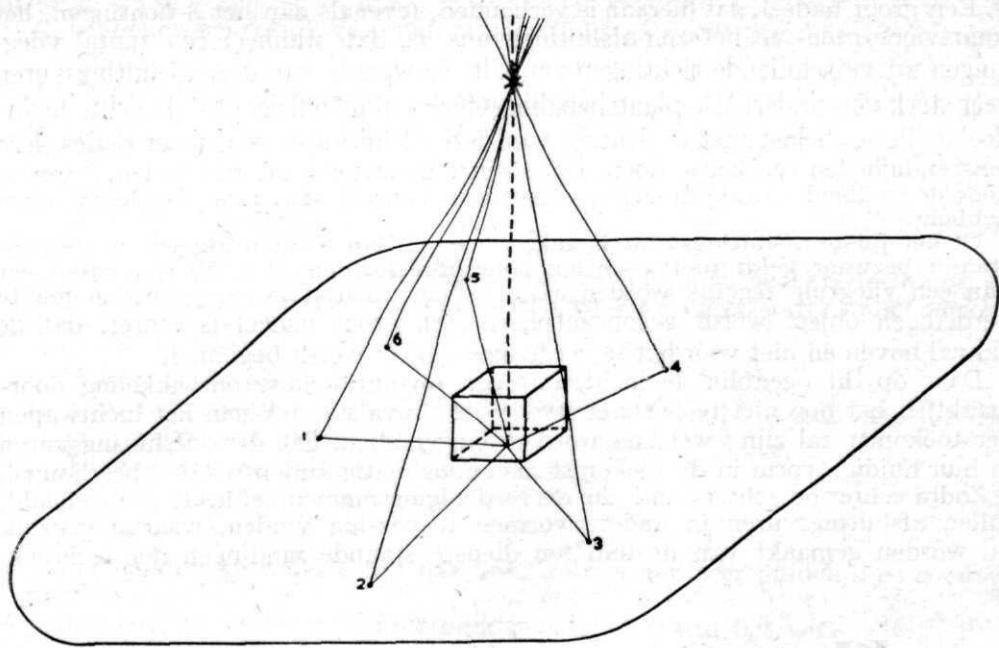

Afb. 3

Het scherm-afsluitingsvuur.

Het scherm-afsluitingsvuur kan alleen succes hebben tegen laag horizontaal overvliegende doelen en tegen aanvallende duikbommenwerpers. Wanneer echter de horizontaal vliegende vliegtuigen zich boven de 200 voet bevinden wordt dit afsluitingsvuur ongeschikt en wordt het 16-richtingen afsluitingsvuur gebruikt.

Bij dit afsluitingsvuur wordt een concentratie van projectielen boven het te verdedigen object gebracht. Om dit te bereiken worden de vuurmonden op een

Afb. 4

punt boven het object gericht. De aan de vuurmonden doorgegeven kaarthoek kan zeer gemakkelijk bij de vuurmonden worden aangegeven d.m.v. een baak of piketpaal. Gedurende het vuur wordt een zelfde spreiding toegepast als bij het 16-richtingen afsluitingsvuur. De vuurwijze is hier „enkel schot”.

Het zon-afsluitingsvuur.

Het aanvallen met de zon in de rug biedt in streken waar de zon zeer helder schijnt, de vijandelijke luchtmacht twee grote voordelen :

1. de vlieger kan zelf het aan te vallen doel zeer duidelijk waarnemen ;
2. de richters der lichte vuurmonden kunnen zelf het aanvallende vliegtuig slecht of in het geheel niet waarnemen, daar zij zullen worden verblind, zelfs al gebruiken zij zonnebrillen.

Onder deze omstandigheden is een indirect vuur op zijn plaats. Het afsluitingsvuur is zeer eenvoudig wat de voorbereiding betreft. De StC laat, zodra hij daartoe het commando heeft ontvangen, de vuurmonden op de zon richten, waarna een van te voren bepaald aantal schoten in automatisch vuur wordt afgegeven.

Slotbeschouwing over de bovenbeschreven afsluitingsvuren.

Van de eerste 3 besproken afsluitingsvuren beantwoordt het 16-richtingen afsluitingsvuur het meest aan het gestelde doel. De z.g. dode hoeken (hoeken waarin geen vuur kan worden gebracht) zijn hier tot een minimum teruggebracht, doordat de sectoren, waarin vuur wordt gebracht, elkaar overlappen. Tevens wordt hierdoor een afsluitingsvuur in de diepte verkregen, waardoor de kans op succes wordt vergroot.

Een groot nadeel, dat hieraan is verbonden, (evenals aan het 8-richtingen, het kaartvierkanten- en het zon-afsluitingsvuur) is, dat, wanneer een aantal vliegtuigen uit verschillende richtingen aanvalt, de waarde van deze afsluitingsvuren zeer sterk vermindert. De plaatsbepalingsofficier of de officier van de lichte lucht-doelartillerie, belast met de leiding van deze afsluitingsvuren, moet onder deze omstandigheden een keuze doen. Deze keuze moet terstond geschieden, immers, door de snelheid van de moderne vliegtuigen kan elk afwachten fatale gevolgen hebben.

Of het juiste afsluitingsvuur is gekozen moet dan worden afgewacht. Bovenstaand bezwaar geldt niet voor het scherm-afsluitingsvuur. Hierbij kan meer dan een vliegtuig tegelijk worden aangevallen, doordat het vuur boven het te verdedigen object wordt geconcentreerd. Een groot nadeel is echter, dat de aanval boven en niet vóór het te verdedigen object wordt begonnen.

Daar op dit ogenblik de luchtvaart een revolutionnaire ontwikkeling doormaakt, is het nog niet te overzien, welke de aanvalstactiek van het luchtwapen der toekomst zal zijn; wel kan worden aangenomen, dat deze afsluitingsvuren in hun huidige vorm in de toekomst als ondoelmatig zullen worden beschouwd.

Zodra echter de achterstand, die de verdediging momenteel heeft, is ingehaald, zullen afsluitingsvuren in andere vormen toepassing vinden, waarbij gebruik zal worden gemaakt van de dan ten dienste staande vindingen der techniek.

Het inschieten

door C. DIEMONT, *Majoor der Huzaren*

Het inschieten van het geweer

Doel :

Het geweer aan te passen aan de gebruiker.

Middel :

Het vizier zoo te stellen, dat het richtpunt samenvalt met het trefpunt.

Aangezien iedere man een meer of mindere afwijking heeft in zijn oog, zowel als in de wijze van schieten, moet het geweer worden ingeschoten door den *vaste* gebruiker.

Daarna moet dit geweer bij de man blijven. Wanneer geweren worden gewisseld, vervangen of nieuwe worden uitgegeven, moeten zij steeds opnieuw door de *gebruiker* worden ingeschoten. Het inschieten heeft alleen zin, wanneer de schutter voldoende geoefend is. Ook dan ontstaan afwijkingen door de wijze van schieten, maar bij een geoefend schutter zijn die afwijkingen constant. Zij worden bij het inschieten automatisch verwerkt, zodat na het inschieten van het geweer door zijn vaste gebruiker het richtpunt en het trefpunt samenvallen.

Hoewel het „inschieten” niet mag ontaarden in een „instructie” van de juiste houding en bewegingen, moet erop gelet worden, dat :

- a. De li.-hand het geweer volledig omvat even voor het magazijn.
- b. De li.-hand bij een zachte ondersteuning (b.v. zandzakjes) op de dekking steunt; bij een harde ondersteuning (b.v. steenen muurtje) *tegen* de dekking steunt.
- c. De li.-elleboog op de grond steunt, *loodrecht* onder de li.-hand.

- e. De benen behoorlijk gespreid en naar links gebracht zijn, de hakken op de grond.
d. De re.-arm eveneens op de grond steunt.

Uitvoering:

Baan :

25 of 100 yards.

Weer :

Weinig wind, vooral geen belangrijke dwarswind, z.m. bedekte lucht. Bij schel licht z.m. niet inschieten, eventueel vizier en vizierkorrel extra zwart maken.

Voor het schieten :

- a. Wapen controleeren.
b. Schutter uitleggen dat het alleen belangrijk is dat hij steeds hetzelfde richtpunt neemt, dus nooit *zelf* mag gaan corrigeren.
c. Twee schoten in de kogelvanger doen afgeven.
d. Controleren of dekking juist van hoogte is.

Oefening :

Vijf schoten op welke schijf dan ook, mits er een zeer duidelijk en goed *richtpunt* is.

Op 100 yds. veelal richtpunt middenonderkant van het wit.

Op 25 yds. veelal richtpunt middenonderkant van het zwart.

Er wordt liggend-opgelegd geschoten. De hoogte van de dekking moet aan iedere schutter worden aangepast, maar mag *niet* meer worden veranderd gedurende de oefening.

Gedurende het schieten :

Geen gepraat, noch schutter noch kaderlid maken enige op- of aanmerking. De schoten worden *n i e t* aangewezen. De schutter annonceert na ieder schot *uit zich zelf* (dril !): „Goed”, of „Te hoog”, „Te laag”, of „Rechts”, „Links”, al naarmate hij het richtpunt zag op het ogenblik, dat het schot afgang. Het kaderlid noteert dit onmiddellijk *na* ieder schot, geeft geen commentaar !

Na het schieten :

Kaderlid en schutter gaan samen naar de schijf. Wanneer één of meer schoten in stede van goed „te hoog”, „rechts”, enz. zijn geannonceerd kijkt het kaderlid of het trefferbeeld dergelijke afwijkingen duidelijk aangeeft. Zo ja, dan wordt een dergelijke afwijkende treffer verder niet medegerekend bij het bepalen van het „gemiddeld trefpunt” (G.T.) Dit is uitdrukkelijk *a l l e e n t o e g e s t a a n* indien de afwijking door de schutter inderdaad is opgegeven. Zijn er meer afwijkingen opgegeven en zijn er inderdaad ook meer afwijkende trefferbeelden, dan wordt de oefening opnieuw geschoten.

Opgegeven afwijkingen, die in het trefferbeeld niet duidelijk zichtbaar zijn, worden genegeerd.

Hierna bepaalt het kaderlid of de officier belast met het inschieten :

a. Het G.T.

b. De afwijking in „inch” van het G.T. ten opzichte van het trefpunt.

Het juiste trefpunt is :

N. 4 Rifle, Tangent Sight op 25 yds. $\frac{3}{4}$ inch boven het richtpunt.

N. 4 Rifle, Dual Flip Sight op 25 yds. $1\frac{1}{2}$ inch boven het richtpunt.

N. 4 Rifle, Tangent Sight op 100 yds 3 inch boven het richtpunt.

N. 4 Rifle, Dual Flip Sight op 100 yds. 2 inch boven het richtpunt.

Wanneer het G.T. op 25 yds. meer dan $\frac{1}{2}$ inch boven of onder het juiste richtpunt ligt, of op 100 yds. meer dan 2 inch boven of onder het juiste richtpunt, dan bepaalt de officier of het genoemde kaderlid hoeveel maten groter of kleiner de nieuw in te brengen korrel moet zijn. Voor genoemde geweren zijn 9 korrelmaten aanwezig en wel: .09, .075, .06, .045, .03, .015, .0, -.015, -.03.

Omruijing van twee opeenvolgende korrelmaten geeft voor beide geweren op: 25 yds. een verschil van $\frac{1}{2}$ inch.

100 yds een verschil van 2 inch.

Het kaderlid of de officier noteert op het losse meegenomen schijfje van 25 yds., of op een stukje papier hoeveel korrelmaten groter of kleiner de nieuw in te brengen korrel moet zijn.

N a d a t de fout in de elevatie (hoogte) is berekend, bepaalt de officier de afwijking van het kaderlid naar rechts of naar links. Hierbij wordt bij genoemde geweren een afwijking van $\frac{1}{4}$ inch op 25 yds. of 3 inch op 100 yds. niet nader gecorrigeerd.

Het corrigeren geschiedt door:

a. sleutel.

b. door gebruik te maken van de breedte v/h blad v/d korrel.

ad. a. Een volledige draai van sleutel Nr. 3 geeft op 25 yds. een verschil van 4 inch.

ad. b. De breedte v/h blad van de korrel is een maat die op 25 yds. een verschil geeft van $1\frac{1}{2}$ inch en op 100 yds. een verschil van 6 inch.

Het kaderlid of de officier noteert hoeveel korrelbreedtes de korrel verplaatst moet worden en *in welke richting!*

Bij het bepalen van de correcties geldt de „gulden regel” dat zowel bij de hoogte als bij de breedte steeds in d e r i c h t i n g van de fout wordt gecorrigeerd.

Het schot valt te hoog een h o g e r e vizierkorrel;

Het schot valt te laag een l a g e r e vizierkorrel;

Het schot valt naar rechts de vizierkorrel wordt naar r e c h t s verplaatst.

Het schot valt naar links de vizierkorrel wordt naar l i n k s verplaatst.

De schutter gaat thans naar de op de baan aanwezige geweermaker, die de veranderingen aanbrengt zoals hem die door den officier of het kaderlid schriftelijk zijn opgegeven.

Daarna wordt opnieuw ingeschoten. Bij een goede berekening, goed geweer-makerswerk en een constant schutter blijkt dan veelal dat het geweer aan de schutter is aangepast. Z.n. worden opnieuw wijzigingen aangebracht. Steeds eerst de hoogte- en daarna de breedte-afwijking corrigeren.

Het kaderlid houdt aantekening van de ingeschoten geweren, de nummers, en de namen der schutters.

Voor het inschieten van het geweer moet bij niet al te onhandig personeel gerekend worden op 30 minuten per man/geweer.

Het inschieten van de lichte mitrailleur

Doel:

Dito.

Middel:

Dito; de lichte mitrailleur wordt ingeschoten door de mitrailleursschutter.

Beide lopen worden ingeschoten. Bij de houding van de schutter moet er bovendien op gelet worden dat :

- a. De schutter recht achter de mitrailleur ligt, met gesloten benen.
- b. de benen van de mitrailleur naar voren wijzen.
- c. Het wapen in de richting wordt gehouden door het krachtig vasthouden van het wapen. (Door de re.- en li.-hand een tegen elkaar indraaiende druk te doen uitoefenen „wringt” men het wapen vast t.o.v. de zijdelingse spreiding. Door de terugstoot op te vangen tegen het gehele lichaam, waarbij de voeten steun zoeken tegen de grond of een vast voorwerp en met de handen het wapen tegen de schouder wordt gedrukt kan men een achterwaartse en voorwaartse beweging van het wapen zoveel mogelijk voorkomen.
- d. Gedurende de oefening het wapen niet uit de schouder wordt genomen.

Uitvoering :

Dito. Geen dekking, maar op gespreide affuitbenen, die een voor de schut er juiste hoogte moeten hebben.

Inschieten op een affuit heeft als nadeel dat de ondersteuningspunten op een andere plaats liggen en het wapen daardoor niet dezelfde trilling heeft als bij gebruik van de affuitbenen. Waar in de praktijk de affuitbenen het meest gebruikt worden, daar wordt ook met gebruik v.d. affuitbenen ingeschoten.

Er wordt schot voor schot geschoten.

Gedurende het schieten :

Dito.

Na het schieten :

Dito.

Het juiste trefpunt is :

L.M.G. Mk 1 en Mk 2 op 25 yds : $1\frac{1}{2}$ inch boven en 1 inch rechts van het richtpunt.

L.M.G. Mk 1 en Mk 2 op 100 yds : 6 inch boven het richtpunt.

De toegestane afwijking boven of beneden het juiste trefpunt is bij genoemde lichte mitrailleurs : op 25 yds $\frac{1}{2}$ inch, op 100 yds. 2 inch.

De volgende korrelmaten zijn aanwezig : .46, .43, .40, .37, .34, .31, .28, .25.

Omruiling van twee opeenvolgende korrels geeft voor beide L.M.G.'s een verschil van : $\frac{7}{8}$ inch op 25 yds, $3\frac{1}{2}$ inch op 100 yds.

Bij het corrigeren van de zijdelingse richting wordt niet beschikt over een sleutel die aangeeft hoeveel de korrel verplaatst wordt. Men heeft alleen als maat de dikte van het blad v. d. korrel. Deze breedte geeft op 25 yds. een verschil van 2 inch, en op 100 yds. een verschil van 8 inch.

Ter herinnering in het algemeen :

Bij het geweer Nr. 4 met Tangent Sight wordt ingeschoten met vizierstand 200 yds. en zonder bajonet.

Bij het geweer Nr. 4 met Dual Flip Sight wordt ingeschoten met neergeslagen vizier en met bajonet op.

Bij de L.M.G. Mk 1 en 2 wordt ingeschoten met vizierstand 200 yds.

De volgende nummers van korrels komen niet voor in de uitrustingschaal van G. 1098.

Voor het geweer Nr. 4 korrel .09,

Voor de L.M.G. de korrels37 tm .46.

Genoemde korrels kunnen echter wel op de wapens aanwezig zijn en werden aangebracht door de fabriek.

De nummers van de korrels zijn aangebracht op het voetstuk.

De verbindingstechniek

tijdens het afgeven van Snelconcentraties
door een Afdeling of een Regiment Veld-Artillerie

door W. KASTEN, *Eerste Luitenant der Artillerie.*

Bij deze vuren komt het nog herhaaldelijk voor en wel speciaal, indien van radioverbinding gebruik wordt gemaakt, dat :

1. het openingscommando de batterij-officieren niet zo snel bereikt, als mogelijk is ;
2. tijdens het vuur ook de verdere commando's van de waarnemer niet met die snelheid en soepelheid hun weg vinden naar de batterijen, als gewenst is.

Een en ander vindt enerzijds zijn directe oorzaak in de onvolmaakte samenwerking tussen waarnemer en seiner, anderzijds in het feit, dat in bepaalde gevallen te veel wordt overgelaten aan het verbindingspersoneel.

Deze bezwaren, welke, het zij ten overvloede opgemerkt, bij batterij-vuren in de regel niet voorkomen, manifesteren zich als volgt :

Ad. 1. De seiner weet niet aan wie het door de waarnemer gecommandeerde openingscommando gericht is, daar hij geen aan dit commando voorafgaande aanduiding ontving, waaruit hij het kan opmaken. Immers *niet* zoals bij de batterij-vuren is het openingcommando automatisch aan de BtO van zijn eigen batterij gericht, doch er zijn ook andere gevallen mogelijk, zoals b.v. :

- aan twee batterij-officieren tegelijk ;
- aan de officieren vuurregelingsdienst I ;
- aan de officieren vuurregelingsdienst I plus kapitein-adjutant.

Het is niet voldoende, dat de waarnemer zich dit realiseert, maar hij moet bovendien op de hoogte zijn van de verbindingsmogelijkheden, die hem ter beschikking staan. Deze zijn :

A. Bij het Schakelvuur.

1. (afb. 1.) Er is nog geen enkele lijnverbinding in de afdeling tot stand gebracht na het in stelling komen. Het vuur moet via de radio afgegeven worden en het commando dientengevolge aan beide batterij-officieren worden gericht. De seiner laat derhalve het openingscommando vooraf gaan door :

Hallo 25 voor 26 en 36 -----

2. (afb. 2 a, b) De schakellijn is inmiddels gelegd, maar er is nog geen lijnverbinding van WpO naar BtO. Dit is een veelvuldig voorkomende omstandigheid, i.v.m. het veelal grote lengte-verschil der beide verbindingen. De waarnemer zal nu moeten beslissen, of hij al dan niet van de schakellijn gebruik zal maken.

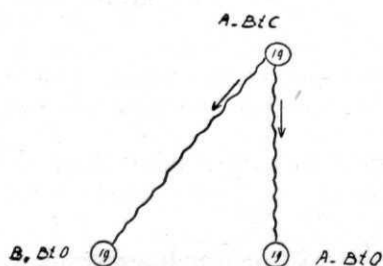
De volgende factoren zullen hierbij een beslissende rol spelen, zodat het nuttig is deze aan een nader onderzoek te onderwerpen :

- a. snelheid.

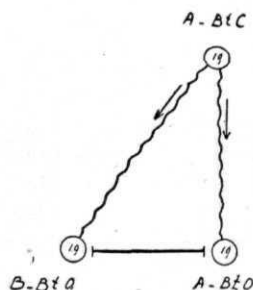
b. nauwkeurigheid.

Ad. a. Ogenschijnlijk zal het gebruik van de schakellijn (Afb. 2 b) ten koste van de snelheid gaan. De vuurbevelen, welke in „pakketjes” over het radio-toestel de leidende batterij binnenkomen, worden immers eerst herhaald en vervolgens over de schakellijn doorgegeven. Tenslotte worden ze door de telefonist in de schakelbatterij herhaald en dit is tevens het moment, dat de BtO van deze batterij er kennis van neemt. Vier momenten dus tussen waarnemer en BtO van de schakelbatterij, namelijk :

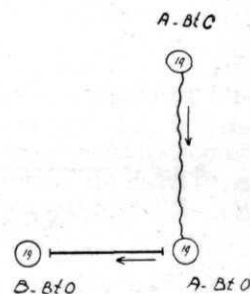
1. seiner in Wp.
2. seiner in de leidende batterij ;
3. telefonist in de leidende batterij ;
4. telefonist in de schakelbatterij.

Afb. 1

Afb. 2a

Afb. 2b

De methode, die weergegeven is in afb. 2 a (waarvan de verbindingstechniek geheel gelijk is aan die van afb. 1), is echter in feite niet sneller. De seiner in de schakelbatterij namelijk herhaalt nu het commando niet, doch geeft, nadat de leidende batterij het commando herhaald heeft met „B Otto over” te kennen, dat hij het goed heeft ontvangen. Het nadeel hiervan echter is, dat dit voor de BtO. een nietszeggende klank is en hij het vuurbevel moet aflezen van het formulier van de seiner, dan wel moet wachten tot deze laatste het aan hem doorgeeft. Dus ook hier 4 momenten en wel :

1. seiner in Wp.
2. seiner in de leidende batterij ;
3. seiner in de schakelbatterij meldt „B Otto over” en schrijft op ;
4. BtO. schakelbatterij leest af of krijgt het vuurbevel van zijn seiner.

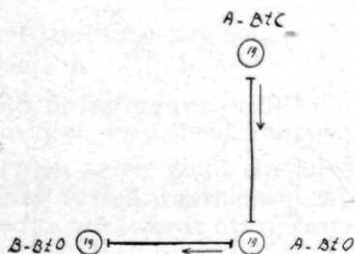
Ad. b. Sommige vuurleiders geven hun schakelvuur niet gaarne door op de wijze, aangegeven in fig. 1 en fig. 2 a. Als reden voeren zij aan, dat de seiner in de schakelbatterij het vuurbevel niet herhaalt, doch moet volstaan met „Otto over”. Zij zijn er niet zeker van, dat de seiner het vuurbevel goed heeft gehoord, waardoor hij wellicht een verkeerde hoek of afstand noteert, tengevolge waarvan het verband, dat tussen de batterijen bestaat, qua afstand of zijdelingse richting verloren gaat. Hoewel theoretisch juist, is dit argument echter in de praktijk (tenzij ten gevolge van de weersomstandigheden de radioverbinding zéér slecht is) voor een specialist niet aanvaardbaar, daar de seiner het vuurbevel tweemaal

hoort, namelijk de eerste maal van de seiner in de waarnemingspost en de tweede maal van de seiner in de leidende batterij.

Uit een en ander valt af te leiden, dat het niet noodzakelijk is een bepaalde methode (2a of 2b) imperatief voor te schrijven, doch dat de beslissing aan de betrokken vuurleider kan worden overgelaten.

Al naar deze beslissing uitvalt, zal de seiner het openingscommando doen voorafgaan door:

Hallo 25 voor 26 (geval 2b)
Hallo 25 voor 26 en 36 (geval 2a)

Afb. 3

3. (afb. 3) Het lijnnet is inmiddels volledig tot stand gekomen en de waarnemer is terwille van de veiligheid gehouden van de lijnverbinding gebruik te maken.

B. Bij de snelconcentratie van het regiment (het M-doel). Speciaal bij dit vuur zal het noodzakelijk zijn de seiner duidelijk aan te geven, aan wie het openingscommando gericht moet worden. De volgende gevallen kunnen zich voordoen:

a. De waarnemer is uitgezonden door de RC. Het radiotoestel staat afgestemd op het regimentsnet.

b. Een willekeurige waarnemer (b.v. één der batterij- of afdelingscommandanten) wenst een snelconcentratie af te geven met het gehele regiment. Het radiotoestel staat op het afdelingsnet, doch met de 2e frequentie verzekerd op het regimentsnet, zodat de seiner heel gemakkelijk en snel op dat net kan overgaan, na daartoe toestemming te hebben gevraagd aan de hoofdpst van het afdelingsnet.

c. Als b., doch de 2e frequentie is niet verzekerd op het regimentsnet.

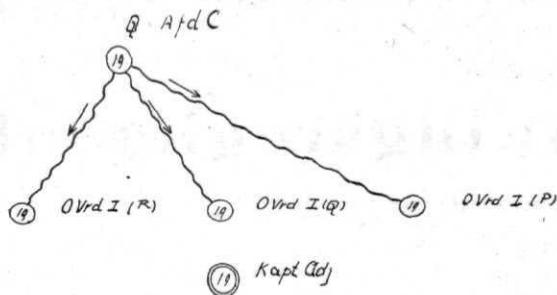
De hieronder volgende schema's van de figuren 4, 5 en 6, behorende respectievelijk bij de gevallen a., b. en c., geven aan langs welke weg het openingscommando de afdelingscommandoposten bereikt. Als waarnemer is opgenomen in a. en b. de afdelingscommandant van de Q-afdeling, in c. de batterijcommandant van de C.Bt.

De er bij behorende oproepen zijn:

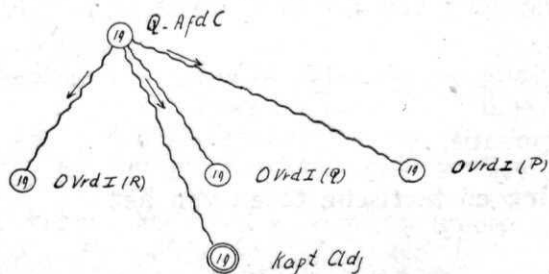
- a. Hallo 41 voor alle posten 3 - - - - -
- b. Hallo 41 voor 41 en alle posten 3 - - -
- c. Hallo 45 voor 46 - - - - -

Ad. 2. De beschouwing over dit punt kan, na hetgeen onder punt 1 is gezegd, kort zijn. Om het vlotte verloop van snelconcentraties te garanderen, is het noodzakelijk:

a. Dat bij het schakelvuur een assistent van de BtO van de leidende batterij volledig ingeschakeld wordt in het verbindingsproces, dat zich in de batterijcommandopost afspeelt. Zijn taak is het, om elk binnenkomend deel van een vuurbevel en elke melding onverwijld zijn weg te doen vervolgen naar de er bij betrokken functionarissen. Hij geeft daartoe aanwijzingen aan het verbindings-

Afb. 4

Afb. 5

grondige praktijkervaring beschikken, verkregen door een langdurige dienst te velde, om zonder stagnatie de verbinding commandopost-batterijen te doen functioneren.

Eindconclusie.

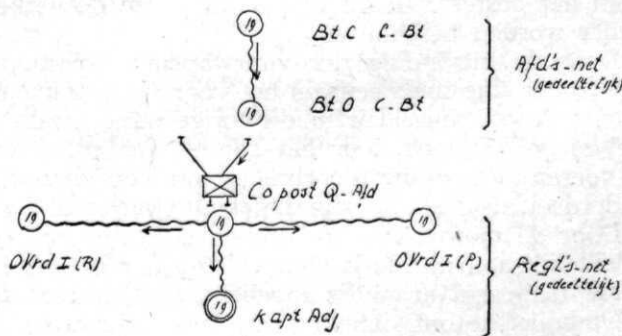
Het verbindingstechnische personeel brengt de verbindingen tot stand, houdt deze in stand en zorgt (behoudens het geval, genoemd onder 2b) voor de goede ontvangst en het correcte doorgeven van de vuurbevelen en meldingen.

Het schiettechnische personeel dirigeert deze vuurbevelen en meldingen van functionaris naar functionaris.

dienstponeel, dat de toestellen bedient, waarover de verbindingen lopen naar de batterijcommandant, de schakelbatterij en de afdelingscommandopost. Zijn plaats is daarmee bepaald, daar hij dit personeel met de stem en met het oog moet kunnen bereiken.

b. Dat bij de snelconcentraties van het regiment de officier vuurregelingsdienst I onmiddellijk na ontvangst van het openingscommando „Marie Marie Marie” de bediening van een telefoontoestel, dat verbonden is met de centrale van de commandopost, overneemt. Hij vraagt aan de centralist onmiddellijke doorverbinding met de beide BtO's, geeft zelf alle commando's door naár de batterijen en ontvangt omgekeerd ook zelf de meldingen van de batterijen.

Het is de enige mogelijkheid, tenzij de telefonisten in de afdelingscommandopost over een

Afb. 6

Het Verkenningensregiment

door J. L. MARIS, *Ritmeester der Huzaren.*

Indeling

- A. Beschouwing over ontwikkeling en tactische taken van het verkennende element.
- B. Organisatie, uitrusting en bewapening van het Nederlandse verkenningensregiment.
- C. Nadelen van de huidige organisatie, en op welke wijze hieraan tegemoet kan worden gekomen.
- D. Een mogelijke toekomstige organisatie.

A. Beschouwing over ontwikkeling en tactische taken van het verkennende element

I. ONTWIKKELING.

Reeds ten tijde van Napoleon werd het snelste middel, toenmaals zijnde het paard, gebruikt om inlichtingen omtrent de vijand in te winnen.

Napoleon omlinjnde scherp de taken voor de cavalerie :

- a. verkenning en beveiliging (Huzaren) ;
- b. snel verplaatsbare infanterie (Dragonders) ;
- c. ingrijpen in de slag (Kurassiers).

In het bestek van dit opstel zal alleen de verkennende en beveiligende taak nader worden beschouwd.

Door de uitvinding der vuurwapenen, speciaal de zware mitrailleur, werd het paard, dat sinds eeuwen het voor verkenningen bij uitstek geschikte middel was, te kwetsbaar. Tot in de vorige oorlog waren verkenningen te paard nog wel mogelijk, doch door het gebrek aan middelen voor een krachtdadig uit te voeren verkenning (doorbreken van een vijandelijk scherm), had het bereden onderdeel als zodanig zijn betekenis verloren.

Door de motorisatie en mechanisatie die zich na de oorlog van 1914—1918 geleidelijk aan in alle landen voltrok, moest ook het paard worden vervangen, wilde men snel en tijdig ingelicht zijn omtrent 's vijands plannen.

Ondanks de ontwikkeling van het luchtwapen — als verkenningmiddel op grotere afstand zeer waardevol — bleef als aanvulling op de vliegtuigberichten meer gedetailleerde verkenning van vijand en terrein op kortere afstand voor de eigen troepen noodzakelijk. In 1928 en 1929 werden in Engeland het 11e Huzaren Regiment en de 12e Lanciers Regiment reeds omgezet in cavalerie pantserwagen regimenten.

Wij zien hier dus de pantserwagen als vervangingsmiddel van het paard naar voren komen.

Hetzelfde is het geval in Duitsland na 1933. In Nederland werden in 1936

twee eskadrons pantserwagens opgericht. Hoewel bestemd voor verkenningsoeindelen, zijn zij in 1940 hoofdzakelijk defensief opgetreden. Bij de reorganisatie op 1 Mei 1940 was in onze organisatie opgenomen per legerkorps één verkenningsofdeling, bestaande uit :

staf, twee eskadrons huzaren, vier eskadrons wielrijders, een eskadron pantserafweergeschut en een eskadron zware mitrailleurs (de beide laatste gemotoriseerd), met de bedoeling deze naar behoefte toe te bedelen aan de divisies, die zelf niet meer over verkenningseenheden beschikten.

Tegenover een totaal gemotoriseerde en gemechaniseerde vijand was deze organisatie, ook wat betreft vuurkracht, absoluut onvoldoende. Voorts moet als een nadeel worden beschouwd, dat het verschil in snelheid en actieradius tussen de samenstellende delen een optreden als één geheel zeer bemoeilijkte.

Tijdens de laatste oorlog is als verkenningsofdeling vóór de eigen infanterie speciaal de pantserwagen, en daarna de lichte vechtwagen naar voren gekomen.

2. TAKEN.

Organisatie, uitrusting en bewapening zijn ten zeerste afhankelijk van de taken die aan het verkenningsofdeling van een infanterie divisie gesteld kunnen worden. (De verkenningsofdelingen van een gepantserde divisie, een lichte divisie en een luchtlandingsdivisie worden hier verder buiten beschouwing gelaten.)

In beginsel moet het verkenningsofdeling voor alle taken zijn te gebruiken, dus o.a. ook voor het maken van een bres in een mijnenveld of voor de verdediging van een bepaald terreingedeelte, waarvoor dus een all-round training noodzakelijk is en bovendien moet het regiment gedurende beperkte tijd zelfstandig kunnen optreden.

I. Verkenning.

Dit is een belangrijke bron van inlichtingen, waarop de commandant voor een groot gedeelte zijn plan baseert. De verkenning in het algemeen, dus niet uitsluitend in het raam ener divisie, houdt zowel tactisch als topografische verkenning in en kan worden onderverdeeld in :

- a. *Verkenning op korte afstand* in front of op de flank, als aanvulling op de luchtverkenningen en verkenningen op grote afstand door pantserwagenregimenten. Voor het verkrijgen van inlichtingen zijn luchtfoto's en het kunnen lezen van deze foto's voor iedere commandant van onschatbare waarde.
- b. *Waarneming van wegen* of van verdedigende opstellingen, hetzij uit waarnemingsposten of door staande patrouilles.
- c. *Verkenning op middelbare en lange afstand*, indien niet wordt beschikt over pantserwagen regimenten.
- d. *Bijzondere verkenningen* van een bepaalde sector of van speciale objecten van tactisch belang, zoals gebouwen, knooppunten van wegen, bruggen, dorpen.

In divisieverband treden vooral de taken onder a, b en d op den voorgrond.

II. Beveiliging.

De beveiligende of beschermende taak kan worden gesplitst in :

- a. *Dekken van troepen* in front of op de flank van een divisie, of tijdens het halt houden.
- b. *Optreden als een gedeelte van de voorhoede* van de divisie.
- c. *Dekken van een terugtocht*, waarbij rekening te houden met het leggen van mijnevelden en het uitvoeren van vernielingen.

III. Speciale taken.

- a. *Het nemen en vasthouden* van een bepaald terreingedeelte gedurende een beperkte tijd.
- b. *Voeling houden* met een vijand op grote afstand.
- c. *Uitbuiting en achtervolging*.
- d. *Optreden als een beweeglijke vuurreserve* tegen luchtlandingen en tegen vijandelijke infiltraties.
- e. *Beschermen van verbindingen*, aan- en afvoerwegen, e.d.

Wij kunnen nu de taken splitsen in twee hoofdgroepen, nl. in een *verkennen* en in een *beveiligen* de taak, waarbij rekening moet worden gehouden dat, wanneer de opdracht luidt: Verkennen, dit nooit inhoudt tevens beveiligen, daar het voor de verkenning noodzakelijk is, dat de verkenningseenheid haar absolute bewegingsvrijheid behoudt.

Verkenning op korte afstand vóór de infanterie (15 à 40 km) is hoofdtak.

Een code, aangevende de gemiddelde snelheid en aard der verkenning in verschillende omstandigheden, kan als volgt worden aangegeven:

Groen (40 km per 2 uur):

Geen kans op vijand, slechts verkennen langs de as van beweging.

Geel (15 km per 2 uur):

Enige kans op vijand, dus verkenning meer in de breedte noodzakelijk.

Rood (7 km per 2 uur):

Grote kans op vijand, of contact is reeds verkregen. Verkenningen moeten dan vaak te voet worden uitgevoerd.

ad I. Doel van de verkenning is:

- a. Tijdig verkrijgen van inlichtingen omtrent 's vijands voornemens.
Vereiste hiervoor is: *Snelheid*.
Tijdig, om de eigen troepen tijd en ruimte te verschaffen zich te kunnen ontwikkelen voor de aanval of verdediging.
- b. Inlichtingen in te winnen, zo nodig door een krachtdadige verkenning.
Vereiste: *Vuurkracht* en *Stootkracht*.

Noodzakelijk om een verkenning te kunnen uitvoeren is:

- a. Zich snel aan een gevecht kunnen onttrekken om even later op een andere plaats een krachtige verkenning te kunnen beginnen.
Vereiste: *Beweeglijkheid*, zoowel op de weg als in het terrein.
- b. Tijdens de verkenning beschermd zijn tegen 's vijands infanterie-vuurwapenen en scherfwerking.
Vereiste: *Voldoende pantsering*.

c. Snel dekking kunnen vinden tegen plotseling optredende vijandelijke anti-tank wapenen.

Vereiste : *Groote manoeuvreervaardigheid.*

ad II. Doel der beveiliging is :

Het over een betrekkelijk breed front kunnen dekken van eigen troepen, (in front of op de flank), waarbij het in de hand houden van een krachtige reserve noodzakelijk is.

Vereiste : *Vuurkracht en Mankracht*

(Indeling van zware mitr. en het gebruik van rook).

Noodzakelijk om de beveiliging van eigen troepen, hetzij in front, hetzij op de flank als stilstaande of als beweeglijke flankdekking snel te kunnen uitvoeren, hetzij bij het dekken van een terugtocht, of om in korte tijd van de beveiligende in een verkennende taak te kunnen overgaan, blijven ook hier de eisen *snelheid* en *beweeglijkheid* op de voorgrond staan.

Resumerende, zijn de eisen die aan het verkenningregiment gesteld moeten worden :

a. Snelheid }
b. Beweeglijkheid } ook in het terrein.

c. Vuurkracht (zowel in aanval als in verdediging).

d. Voldoende stootkracht.

e. Voldoende pantsering.

f. Snelle verbindingen, ten einde de hogere commandant tijdig de juiste en laatste gegevens te kunnen verschaffen, waarvoor het noodzakelijk is dat de verbindingen betrouwbaar en snel zijn.

Voor het merendeel zijn dit alle eisen die van oudsher aan de cavalerie gesteld werden.
(*Wordt vervolgd.*)

De Verbindingstroepen

door P. M. KAUTZ, Kapitein der Genie

Ontwikkeling.

Oorspronkelijk behoren de Verbindingstroepen tot het Wapen der Genie en werden deze opgeleid bij het Regiment Genietroepen. Enige jaren voor de laatste oorlog werd dit regiment gereorganiseerd tot een brigade, waartoe een afzonderlijk Regiment Verbindingstroepen (het 2e Regiment Genietroepen te Utrecht) behoorde.

Toen kwamen wij in oorlog : vijf jaren, waarin de Nederlanders de gelegenheid kregen op ruime schaal in nauwer contact te komen met de moderne oorlogvoering ; jaren ook, waarin de moderne legers het belang en de noodzaak van een goede verbindingdienst inzagen en alle maatregelen namen om deze dienst te brengen op dat peil, dat de eigen veiligheid en doelmatigheid eisten.

Gedurende en na de oorlog werd van Nederlandse zijde de verbindingdienst van beide partijen bestudeerd en met de beperkte middelen die beschikbaar

waren, een begin gemaakt met de wederopbouw van een eigen apparaat. Dit tere plantje, dat binnen zeer korte tijd moet worden opgekweekt tot een eikenbos en daarna omgezet tot de ondersteuning, het geraamte en de beschermende dakspanten van het gebouw, dat leger heet — dit tere plantje verdient de toegeweide zorg en bescherming en hulp van de oudere broeders en zusters tot het als een zelfstandig Wapen der Verbindingstroepen zichzelf kan ontwikkelen.

De reden voor de reorganisatie van de Verbindingsdienst tot een zelfstandig wapen zijn in het kort :

1. De technische bekwaamheid, die noodzakelijk is voor het verbindingspersoneel, verschilt zoveel van die der Genie, dat een meer gespecialiseerde opleiding nodig is.
2. De technische uitrusting zowel van de Pioniers als van de Verbindingstroepen werd dermate uitgebreid, dat het noodzakelijk is gescheiden aanvoerorganisaties in te stellen ;
3. De werkzaamheden van de Verbindingsdienst zijn dermate toegenomen, dat uit personeelsoogpunt een afzonderlijk wapen gewettigd is.

Wat is nu de oorzaak geweest van de snelle groei van de Verbindingsdienst ? Vóór het ontstaan van de verspreide vechtwijze kon de commandant en zelfs de veldheer zijn troepen overzien en de manoeuvre leiden door middel van commando's, trompet-, arm- en vuursignalen of ten hoogste met behulp van ordonnansen te paard. Met de intrede van de verspreide vechtwijze veranderde dit totaal : de veldheer liet alle berichten en inlichtingen in zijn commandopost tezamen komen en leidde de slag door van daaruit zijn bevelen naar de ondercommandanten te „verzenden”.

In de wereldoorlog van 1914-1918, toen beide partijen in de stellingen tegenover elkaar lagen, vierde dit beginsel, steunende op een sterk ontwikkelde telefoontechniek, hoogtij. Bataljons- en zelfs Compagniescommandanten waren gebonden aan een vaste plaats — hun commandopost — die zij slechts in een pauze tussen de gevechten verlieten om het eigen moreel en dat der mannen te versterken. Buiten de commandoposten waren zij in wezen geen commandant, omdat zij zonder verbindingen geen commando *konden* voeren. De stand van de verbindingstechniek voorzag nog niet voldoende in deze behoefte.

Gedurende de laatste oorlog en de grote manoeuvres in de daaraan voorafgaande jaren voorzag de radiotechniek in de leemten van 1914-1918. De Engelsen deden proeven op grote schaal met gemotoriseerde en gemechaniseerde brigades, de Duitsers gebruikten hun pantserdivisies in de „Blitzkrieg”. De verbindingstechniek maakte niet slechts een vlotte commandovoering mogelijk, doch deed de manoeuvre ook in oude glorie herrijzen.

Doch bij een geperfectioneerde verbindingstechniek met de daaraan gepaard gaande aan- en afvoer van speciaal materieel en personeel bleef het niet. Begrippen als berichtenveiligheid, berichteninlichtingendienst, code en cryptografie ontwikkelden zich met sprongen. Dat de Britten in het begin der campagne in Noord-Afrika ernstige verliezen leden vond mede zijn oorzaak in een minder goede toepassing van de verbindingsdienst. Het is hun verdienste geweest, dat zij, door schade wijs geworden Duitse methoden overnamen en perfectioneerden.

De verbindingsdienst in de huidige organisaties

In een modern leger zijn thans meer verbindingstroepen dan pioniers, in aantal volgen zij onmiddellijk op de pantsertroepen. In een infanteriedivisie wordt ca. 10% van het personeel gebruikt voor de verbindingsdienst.

De verbindingstroepen zijn gemotoriseerd (in een infanteriedivisie 4 voertuigen per 10 man). Zij zijn bijzonder afhankelijk van een juiste wijze van aanvoer, onderhoud en herstel van hun materieel. Bij de etappe-eenheden hebben zij speciale organen voor de aan- en afvoer van verbindingsmaterieel. Dat het onderhoud en herstel zoals dat bij het Engelse leger gebruikelijk was, gedeeltelijk door de R.E.M.E.-eenheden geschiedde, schijnt niet te voldoen; de Amerikaanse en Duitse organisaties kenden dit dan ook niet.

De verbindingstechniek zoekt met onverdroten ijver naar nieuwe mogelijkheden; de voornaamste zijn: verhogen van de berichtenveiligheid, het verschaffen van betere en nieuwe middelen aan de berichteninlichtingendienst, snellere en betrouwbare verbindingen voor de grotere formaties en lichtere, handige, eenvoudige te bedienen toestellen voor het gebruik tot in voorste lijn.

T a a k

De hoofdtaak van de Verbindingsdienst is het voortdurend onderhouden van verbinding tussen de commandant (met zijn staf) en zijn hogere commandant, ondercommandanten en nevencommandanten, teneinde hem in staat te stellen inlichtingen te ontvangen en te verstrekken en bevelen te geven. Een secundaire taak is het storen van 's vijands verbindingen.

Deze hoofdtaak is in de volgende onderdelen te splitsen:

1. het opleiden van voldoende personeel tot de geoefendheid die noodzakelijk is voor de verschillende relatief moeilijke functies *en het onderhouden van die geoefendheid*;
2. het vaststellen, welk materieel het meest geschikt is voor een bepaald doel, het doen vervaardigen en aanvoeren van dit materieel en beschadigd en buitgemaakt materieel afvoeren en herstellen;
3. het organiseren en coördineren van het organieke en het plaatselijk beschikbare verbindingspersoneel en -materieel;
4. het organiseren van de berichtenveiligheid en het voortdurend controleren en verbeteren daarvan;
5. het organiseren van de berichteninlichtingendienst en daadwerkelijke uitvoering daarvan;
6. als onderdeel van 4. zowel als van 5.: het organiseren van een cryptografische (d.w.z. code- en cijfer) dienst;
7. het verzamelen van gegevens voor de juiste tijd en het verspreiden van deze gegevens.

De uitvoering van deze taak is in het bataljon infanterie, de afdeling artillerie en overeenkomstige eenheden in handen gelegd van het personeel van het desbetreffende wapen; de Verbindingstroepen doen dit:

1. in commandoposten van de infanterie-brigades, regimenten artillerie overeenkomstige en hogere legerformaties;
2. in de commandoposten van de eskaders en hogere formaties van de luchtstrijdkrachten;
3. tussen de commandoposten en stafkwartieren van ver uit elkander gelegen eenheden der luchtstrijdkrachten;
4. voor de luchtwachtdienst;
5. voor de kustwachtdienst;
6. tussen de stafkwartieren van Territoriaal Bevelhebbers en Commandanten van Operatietonelen.

Officiersopleiding A.D. 1840

door A. J. VAN HULSEN

Dat aan de opvoeding van de cavalerie-officiëren in het begin van de vorige eeuw reeds de nodige aandacht werd geschonken, zo zelfs dat naast het onderricht in strategie en tactiek ook de schone letteren werden onderwezen, moge blijken uit onderstaand uittreksel uit de op 23 December 1840 door de Friese literator J. H. Halbertsma gehouden

INLEIDING

tot de lessen
over

STIJL EN GESCHIEDENIS

aan de Heeren Cadetten van het
3e Regiment ligte Dragonders

(Commandant Col. Frederik Boudewijn
Vrijheer van Gagern)

Ik achte mij gelukkig Mijne Heeren, leene reeks van lessen voor u te mogen openen, en zulks om twee redenen. De eerste, dat uw opperhoofd, die de pen met den degen vcreenigt en dus meer dan iemand in staat is over verdiensten te oordeelen, mij daartoe wel heeft willen uitnoodigen: de tweede, dat ik de eere hebbe te spreken tot u, Mijne Heeren, aan wier dapperheid en beleid welligt eenmaal de verdediging van alles, wat ons op aarde dierbaar is, onze haardsteden en altaren, zullen toevertrouwd worden.

Het eerste, waarover ik mij met u wenschte te onderhouden, M.H. is de *stijl*. Hoe dikwerf zult gij misschien geroepen worden om schriftelijk verslag van eenig gebeurde in te leveren; of om uwe denkbeelden omtrent ontwerpen, waarover gij geraadpleegt wordt, uit elkander te zetten, en wat zouden generaals of ministers dan over u moeten denken, indien uwe penne niet beter versneden ware dan die uwer oppassers? Of zoo gij in den oorlog uwe manschappen met een kort en krachtig woord het vertrouwen op

zichzelf wildet inboezemen, en gij vindt geen enkel woord, dat u met gevoel en vaardigheid welsprekend van de lippen vloog; zoudt gij in dat geval u zelve kunnen voldoen, wanneer gij bedenkt, hoe dikwerf door de taal van een groot bevelhebber de wijkende krijgsdrommen tot staan zijn gebracht, en de bloodaarts in leeuwen herschapeu wierden?

Behalve dat ieder karakter zijne schakeeringen heeft, ligt er in ieder onderwerp, dat men beschrijft, een zekere kleur, welke de stijl eens schrijvers moet wedergeven. Een ander is het gevoel, dat de dood eener aangebedene moeder; een ander, dat het bijwonen van eenen veldslag; een ander, dat de opgaande zon; een ander, dat de schoonheid eener vrouw in ons verwekt. Alle deze wijzigingen van het gevoel des schrijvers moeten duidelijk in zijnen stijl uitkomen, of zijne voorstelling zoude niet volkomen zijn. Wel nu, M.H. die zal hij u wedergeven, indien hij schrijft gelijk hij denkt; als hij het woord, de uitdrukking ter neder schrijft, die onmiddellijk met het gevoel uit zijn hart opwelt, en dus woord en denkbeeld als ligchaam en ziel aan elkander vastzitten. Dan zult gij de teederheid des zoons voor zijne moeder, de ijzing van den menschenvriend over zijn geslagte broederen, en de verrukking van den jongeling over het voorwerp zijner liefde, beurtling in zijnen stijl zien ademen. En dan alleen, wanneer hij zich moet bedenken, en dus studeert om het regt mooi

te krijgen, zal alle natuur en waarheid uit de voorstelling zijner aandoe-ningen geweken zijn. Gij verstaat mij immers wel, M.H.! Wanneer een leeraar op den stoel zijne gemeente tot bidden wilde opwekken, en gij hem hoordet zeggen, „Laat ons met de steenen des gebeds de poorten des hemels indonderen?” Zoudt gij zulk eene uitdrukking met het plechtig gevoel, dat den leeraar voor den troon des oneindigen moet bezielen, weten overeen te brengen? Of wanneer gij

eenen officier aan zijne manschappen in het gelid hoordet bevelen „Mag ik de vrijheid wel bezigen, mijne kameraden, u te verzoeken, om uwe lichamen naar den regter kant om te wenden?” Zoudt gij in zulk eenen stijl den mannelijken geest van bevel en stipte gehoorzaamheid, die de ziel van het krijgswezen is en in elken braven krijgsman huisvest, kunnen terugvinden? En geeft het korte en krachtige, *regtsom keer*, u dien geest niet veel beter terug?

Verantwoordelijkheid

door C. DIEMONT, *Majoor der Huzaren.*

Het is mijn bedoeling na te gaan in hoeverre de tegenwoordig meer of minder ingeslopen gebruiken van het zich vrijwillig beschikbaar stellen vóór en loten om het vervullen van bepaalde diensten verenigbaar zijn met de te dragen verantwoordelijkheid.

Daaraan voorafgaande kan het zin hebben te onderzoeken welke rol de vrijwilligheid speelt op het ogenblik dat men *tot* die militaire dienst *toetreedt*.

Het moderne leger te velde heeft niets meer gemeen met de huurtroepen waarmede de grootste Nederlandse strateeg in de bewegingsoorlog, Prins Maurits, zijn overwinningen boekte. In de totale oorlogen van nu is de gehele bevolking betrokken. Kinderen en fabrieksarbeiders in het hart des lands spelen het spel van leven en dood evenzeer als de geuniformeerde landgenoot die een der kleine radertjes van de gigantische gespecialiseerde legerorganisatie vormt. De moderne soldaat verricht zijn taak in het ingewikkelde organisme niet uit vrees voor straf, noch voor soldij of plunderrecht maar als een bewust lid van een

vechtende gemeenschap op nationale en/of ideologische grondslag.

De dienstplicht brengt een bepaalde categorie in tijden van oorlog of oorlogsgevaar tot de noodzakelijkheid alles op het spel te zetten voor land en volk. Het is vanzelfsprekend, dat de militair, die daadwerkelijk en bewust uit vrije wil op het gevechtveld zijn leven inzet een hogere waardering toekomt dan alle andere strijders van uit- en thuisfront.

Het vrijwillig *toetreden* tot de militaire organisatie is moreel gerechvaardigd omdat de betrokkene in beginsel zijn hoogste offer aanbiedt t.b.v. het algemeen belang. Deze vrijwilligheid wordt slechts beperkt enerzijds door de bruikbaarheid en anderzijds door een eventuele economische of maatschappelijke onmisbaarheid van de betrokkene.

Hoe staat het echter met het zich vrijwillig beschikbaar stellen *in* het leger?

Het uitgangspunt van het onderzoek naar het antwoord op deze vraag wordt bepaald door het antwoord op de volgende vraag:

„Moet het leger een zo efficiënt mogelijk en zakelijk georganiseerd be-

bedrijf zijn of bepalen andere, veelal persoonlijke sociale factoren mede een rol bij de organisatie en bedrijfsleiding? Bedenkende hoezeer een volk als geheel in de moderne oorlog het uiterste moet geven, zal een ieder wel een zuiver zakelijk en efficiënt legerbedrijf willen zien.

In hoeverre kan en mag daarbij dan nog de vrijwillige beschikbaarstelling een rol spelen?

Wanneer wij eerst de „eerste indeling” nagaan dan blijkt dat deze reeds geheel op wetenschappelijke gronden en toegepaste ervaringskennis geschiedt.

Hierbij wordt ongetwijfeld naar de persoonlijke wensen van de a.s. recruit geïnformeerd. Deze informatie is echter slechts een klein deel van het systematisch onderzoek en uit der aard niet doorslaggevend. Het is slechts gebaseerd op de overweging, dat het beter is, dat iemand iets doet, wat hij prettig vindt, dan het omgekeerde. Indien de informatie doorslaggevend ware zou het Nederlandsche leger voor het grootste deel uit motorordonnansen bestaan, de wensdroom van de meeste Hollandse jongens.

In een modern leger berust de eerste indeling dan ook niet op de vrije wil van de betrokkenen maar op de uitslag van een wetenschappelijk onderzoek.

Een andere vraag is of in het leger gebruik gemaakt moet worden van vrijwillig aangeboden diensten of een vrijwillig afzien daarvan.

Hoe aantrekkelijk een bevestigend antwoord ook klinkt, toch moet men uitgaande van de basis van een zakelijke organisatie, tot de conclusie komen dat ook te dezen aanzien de vrijwillige beschikbaarstelling moet worden afgekeurd. Zoals in een groot concern de ingenieur belast wordt met de functie waarin hij voor het bedrijf zijn geld het beste waard is en niet een opdracht krijgt waarin in de eerste plaats zijn studiezijn of particuliere omstandig-

heden bevredigd worden, zo behoort het ook in een efficiënt leger te gaan.

Een dergelijke zakelijke opvatting en toepassing in het leger sluit dan ook uit:

Het zich vrijwillig laten opgeven voor een functie;

de vraag of men voor een functie genegen is;

de pogingen om ongewenste opdrachten ongedaan te doen maken.

Hier volgt een geheel fictief voorbeeld:

Een eskadronscommandant in Indië moet een wachtmeester opgeven voor de vervulling van de functie van instructeur aan de in mijn verbeelding gelukkig herrezen K.M.A. Met uitsluiting van de onmisbaren moet de E.C. tot de conclusie komen dat slechts één O.O. het meest geschikt is voor deze functie. Deze man moet worden opgegeven, ook tegen de eventuele wensen van den betrokkene in.

Eerst wanneer de E.C. tot de conclusie zou komen dat er een tweede O.O. is die even geschikt zou zijn, kunnen en moeten de persoonlijke wensen en omstandigheden van beslissende invloed zijn.

De E.C. die hier uitgegaan zou zijn van de basis van vrijwillig beschikbaar stellen had daardoor grote onrust door het oproepen van concurrerende privébelangen veroorzaakt en zijn oplossing zou zeker niet in de eerste plaats gebaseerd zijn op het legerbelang. De bekoring die uitgaat van het eerst polsen der betrokkenen of het gelegenheid bieden tot vrijwillig opgeven werpt ogenschijnlijk een gunstig licht op den commandant maar het is in wezen goedkoop en het vermindert de eigen verantwoordelijkheid.

Komen we om redenen van zakelijkheid — kort getypeerd: de juiste man op de juiste plaats —, tot de conclusie dat er voor vrijwillige beschikbaarstellen in het leger tot zover geen plaats is, dan zijn er toch ook nog andere zijden aan die vrijwilligheid verbonden.

Dikwijls wordt door het scheppen van de mogelijkheid tot vrijwillige beschikbaarstelling aan de betrokkenen het nemen van een beslissing opgedrongen die vaak geheel of gedeeltelijk buiten hun gezichtsveld ligt, een beslissing die herhaaldelijk het karakter van onvrijwillige vrijwilligheid krijgt. De commandant die vrijwillige opgaven in dienstzaken gelast, moge zich dit wel realiseren. Want ook hierdoor vermindert hij op ongeoorloofde wijze de verantwoordelijkheid die hij zelf behoort te dragen ten koste van den onvrijwilligen, gedeeltelijk geblinddoekten vrijwilliger.

Wanneer kan en moet dan wel met het begrip „vrijwillig” in de militaire praktijk worden gewerkt?

Het antwoord ligt in het voorafgaande besloten, de vrijwilliger heeft in het leger slechts bestaansrecht wanneer de factoren beter door hem dan door zijn commandant kunnen worden beoordeeld.

Deze betreffen *niet* zijn privéwensen en omstandigheden die aan een goeden commandant bekend moeten zijn, maar zij betreffen zijn geestelijke en fysieke vermogens die hem op een bepaald moment in staat moeten stellen een prestatie te leveren, die slechts door hem goed kan worden vervuld als hij ten volle over deze vermogens kan beschikken. De verkenners, uitgestuurd naar de rand der vijandige kampong, het patrouille-lid dat met een touw aan zijn rug langs de bestaande, doch half vergane lianenoevergang het ravijn zal oversteken, de wachtpost die het uitgeputte peloton gedurende de eerste uren van de nacht zal beschermen, zij allen hebben een taak waarvan de goede uitvoering nauw samenhangt met hun fysieke en psychische toestand van het oogenblik. En terecht roept de — uit de

aard der zaak lagere — troepencommandant in zulke gevallen: „Vrijwilligers voor!”

Resumerende schijnt het gewettigd vast te stellen:

Vrijwillige beschikbaarstelling van de minderen is op zakelijke en morele gronden in strijd met de te dragen verantwoordelijkheid van de meerderen. Eerst daar, waar voor de meerderen een eigen oordeel onmogelijk is en de minderen in positieve zin ter zake kunnen oordeelen is vrijwillige beschikbaarstelling gebillijkt.

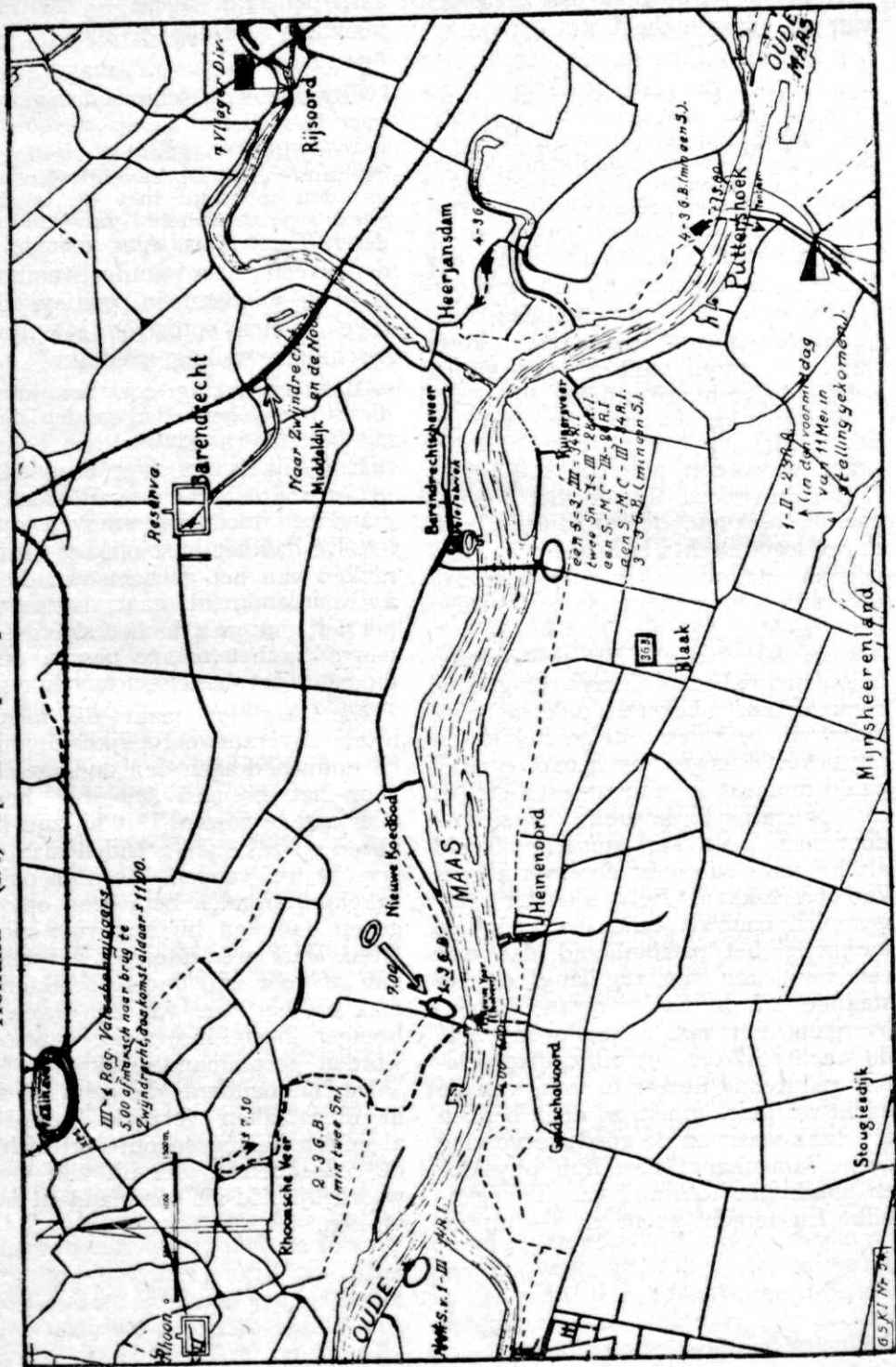
Met betrekking tot het loten in dienstaangelegenheden gelden de volgende overwegingen.

Duidelijk is dat hier de te dragen verantwoordelijkheid van den commandant wordt afgeschoven op het lot. En dat het juist om het zich vrijmaken van het gewicht van die verantwoordelijkheid gaat, spreekt uit het feit dat men in het algemeen geneigd is het toe te passen op een moment dat beslissen moeilijk is.

Niet het lot maar de meerdere moet de verantwoordelijkheid durven en kunnen dragen den ondergeschikte voor het brengen van het hoogste offer aan te wijzen. Dat hij zijn keuze alleen op zakelijke gronden mag doen, spreekt wel vanzelf. Mochten ooit die zakelijke gronden hem geen oplossing geven dan kan hij nog voor zichzelf loten. Maar geen loten ten aanschouwe van of door zijn ondergeschikten. De man die het offer van zijn leven gaat brengen heeft het recht daartoe te worden gecommandeerd!

De commandant, die gelast te loten in dienstzaken verzaakt veelal het algemeen belang en onttrekt zich aan de consequenties die uit zijn verantwoordelijkheid als commandant voortvloeien.

Schets [7a,] behorend bij het artikel „De krijgsverrichtingen op het Zuidfront van de Vesting Holland” (IX) op blz. 420—426 van dit nummer.

Boekbespreking

**WETBOEK VAN MILITAIR STRAF-
RECHT EN WET OP DE KRIJGS-
TUCHT**, met uitvoeringsbepalingen en voor-
zien van aantekeningen, bewerkt door
M. C. MAUTE, Majoor der Infanterie, werk-
zaam bij het Militair Kabinet van den
Minister van Oorlog. Tekstuitgave N.
Samson N.V., Alphen aan den Rijn, 1947.

Het aantal werken op het gebied van het
militaire straf- en tuchtrecht is steeds beperkt
geweest, en hoewel thans van de meeste uit-
gaven nieuwe drukken beginnen te verschijnen,
moet in deze tijd van wederopbouw van het
leger en van voortdurende vraag naar tekst-
uitgaven en commentaren op militair-rechte-
lijk terrein de verschijning van een geheel nieuwe
uitgave bijzonder worden gewaardeerd.

Majoor Mante verzorgde een tekstuitgave
van het Wetboek van Militair Strafrecht, de
Wet op de Krijgstucht, het Reglement betref-
fende de Krijgstucht, de Invoeringswet Militair
Straf- en Tuchtrecht (verkorte tekst) alsmede
een 27-tal, voor de kennis van deze stof van
belang zijnde koninklijke besluiten.

Een aantal voetnoten vergemakkelijkt de
gebruiker het zoeken naar andere artikelen en
naar uitvoeringsbepalingen in koninklijke be-
sluiten, legerorders enz., terwijl een uitvoerig
alphabetisch register een handige wegwijzer
is vooral voor diegenen onder de gebruikers,
die in de wetten nog niet zo thuis zijn, dat zij
de bepalingen over de door hen gezochte

onderwerpen zonder meer wel kunnen vinden.

De beperkingen, die de bewerkte zich heeft
opgelegd en die de overzichtelijkheid ten goede
komen, maakten uitgave in een handig zak-
formaat mogelijk. De troepenofficier, die met
het militaire straf-procesrecht zeer weinig
bemoedigd heeft, doch de bepalingen van het
materiële strafrecht en van het tuchtrecht
moet kunnen vinden als hij ze nodig heeft, zal
dit boekje goed kunnen gebruiken.

De N.V. Samson zorgde voor een keurig
uiterlijk van deze uitgave, die bij officieren en
juristen zeker een goed onthaal zal vinden.

d. Gr.

Verbeteringen

Geef de infanterie wat ze nodig heeft.

In het Juninummer 1947 wordt op blz. 340
gesproken van de kanonnen 5.7 pag en 8 A.Tk.
De officieële benamingen van deze wapenen
zijn echter 6 tp. en 8 tp.

De wapendirecteuren delen u mede.

In het Juninummer 1947 is op blz. 334 in
de mededelingen van de Pioniers een hoofdje
uitgevallen. Na de Inleiding had tussen regel
16 en 17 v.o. het hoofdje „Pioniersproblemen”
geplaatst moeten worden.

Zelfstandig optredende eenheden van gepantserde Jeeps.

Het artikel onder bovenstaand hoofd gepu-
bliceerd in het Juninummer 1947 is geschreven
door J. A. de Stoppelaar Blijdesteyn, Reserve
Eerste Luitenant der Huzaren.

Firma **P. AARTS**

HARDERWIJK

Smeepoortenbrink 44. Telefoon 166

*

Groothandel in:

GROENTEN

FRUIT en

AARDAPPELEN

LEVERANCIER KON. NED. LANDMACHT